ALp 2766
L.arch.

This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, August 22, 1989

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 34 (2061) 1989 RUGPJŪTIS-AUGUST 22 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Atsparos taškas

Kūną stiprina maistas, judesiai, grynas oras. Tai reikalinga žmogaus gyvybei ir sveikatai. O kas gi stiprina dvasią? Ramybė, dorovė, malda, gryna sąžinė – ir dar daug daug dalykų, kurie nematomi nei protu, nei jausmais neaprėpiami. Svarbiausia – nenuperkami kaip tie daiktai kūno stiprinimui. O jų vis tiek reikia, jie labai svarbūs. Patirtis rodo, kad dvasinė galia stiprina ir fizines jėgas. Kentėję žiaurią tremtį ar kalėję liudija, kad gyvais išliko daugiausia tie, kurie buvo dvasiškai stipresni. Ryšys tarp dvasinės ir fizinės stiprybės yra gyvas ir sudaro žmogui labai reikalingą galių pusiausvyrą.

KŪNO poreikiams – kone visa plačioji aplinka. Pasiūla čia didelė, pasirinkimas įvairiausias, reklama aprėpia visą civilizuoto žmogaus gyvenimą: parduotuvės, sportas, gimnastikų salės, įrankiai mankštoms, receptai svorio mažinimui . . . Gerokai kuklesnė, rodos, kažkaip pasimetusi pasiūla dvasios poreikiams: religinės bendruomenės, studijų dienos, susirinkimai, minėjimai. Visa tai labai naudinga žmogaus dvasingumui stiprinti, bet dažnam tai tik prorečiais nukrintantys vandens lašeliai į išdžiūvusią dirvą. Pvz. švenčių minėjimai pakelia, išjudina patriotinius jausmus, uždega norą smarkiau krutėti, veikti. O, žiūrėk, po kurio laiko pakelta nuotaika nuslūgsta, gyvenimas grįžta į kasdienybę, kurioje žmogus pasijunta apsuptas ir iš visų pusių spaudžiamas daiktų, visokių medžiaginių gėrybių.

DVASINGUMO nuotaikai išlaikyti reikia nuolatinių ir dažnesnių paskatinimų, ypač tautinių jausmų palaikymui ir stiprinimui. Religinės praktikos turi per šimtmečius išbandytas sistemas, padedančias žmogaus dvasiai stiprėti. Reikia tik jomis naudotis. Žymiai blogiau su tautiškumo ugdymu ir gilesniu įsisavinimu, ypač išmėtytose salelėse, kurios sudaro išeiviją. Šalia renginių, dalyvavimo organizuotuose judėjimuose ar kokių įsipareigojimų atskiriems uždaviniams atlikti praktiškai neturime nieko nuolatinio, kasdien žmogų veikiančio ir patriotiškumą stiprinančio elemento, išskyrus periodinę spaudą ir knygas. Tai kaip ir vienintelis gaivinantis šaltinis, be kurio čia tautinė savimonė negalėtų ilgėliau laikytis. Taigi tiesioginės ar netiesioginės patriotikos skaitymą reikėtų vertinti kaip dvasinio stiprėjimo pratybas. Jos lengvai prieinamos visiems. Tačiau jaunimui, mažiau skaitančiam lietuviškai, blaškomam skirtingų kultūrų, apsisprendimo prasme giliau neatpažįstančiam savęs, nevisada suprantančiam tautinių nuotaikų ar problemų poveikius patriotinio dvasingumo kėlimui, kaip pavyzdžiai rodo, labai daug padeda ryšiai su to paties amžiaus už lietuvybę ir laisvę pasisakančiais tautiečiais. O tokių šiandien pilna Lietuva. Asmeniniai ar grupiniai jaunimo ryšiai susirašinėjimais, pasimatymais, suvažiavimais, išvykomis tautinio stiprėjimo atžvilgiu, ypač išeivijai, labai svarbūs, skatintini, palaikytini, remtini.

Mūsų tautai šiandien ypač reikia religinio-moralinio bei tautinio dvasingumo kaip pagrindinio atsparos taško, iš kurio gali sėkmingai plėstis didesnių užmojų vykdymas. Tik stiprūs ir nepalūžę gali tikėtis laimėjimo, tik dvasiniam pajėgumui teikiama pirmenybė gali vesti atgimimo keliu. Jei klampiose nevilties ir apatijos pelkėse murkdosi mūsų okupantai rusai, tai jau jų apgailėtina padėtis. Mes su gryna sąžine, aiškia misija judame tiesos pusėje. Ir judėsime. **Č.S.**

KANADOS ĮVYKIAI

Kvebeko parlamento rinkimai

Kvebeko premjeras Robertas Bourassa provincinio parlamento rinkimams pasirinko rugsėjo 25 d. Jis ir jo liberalai 1976 m. buvo išstumti iš valdžios R. Levesque'o separatistinės Kvebeko partijos. R. Bourassa vėl grįžo politikon, buvo išrinktas liberalų vadu ir Kvebeko parlamento rinkimus laimėjo 1985 m. gruodžio 2 d. Į 122 vietas turintį parlamentą jis grįžo net su 99 liberalų atstovais. Vakarų pasaulio demokratiniame pasaulyje tai buvo iš tikrųjų labai retas ant menčių paguldyto politiko prisikėlimas. Šį kartą premjeras R. Bourassa paankstino parlamento rinkimus, pasinaudodamas sumažėjusiu nedarbu ir pagerėjusiais ekonominiais Kvebeko reikalais. Rinkimų paskelbimo dieną provinciniame parlamente buvo 98 liberalai, 19 separatistinės Kvebeko partijos narių, vienas partijoms nepriklausantis parlamentaras ir keturios neužpildytos vietos. Į padidintą parlamentą šį kartą bus renkami 125 atstovai, ne 122. Šiuo metu 18% pirmauja R. Bourassos liberalai, populiarumo lentelėje pralenkiantys Kvebeko partijos separatistus ir jų naująjį vadą J. Parizeau.

Didžiausią problemą premjerui R. Bourassai sudaro 800.000 angliškai kalbančių kvebekiečių, kuriems 1985 m. rinkimuose jis buvo pažadėjęs pašalinti bent dalį separatistinės Kvebeko partijos įstatymu nr. 101 įvestų suvaržymų anglų kalbai. Juos labiausiai erzino visiškas išorinių angliškų iškabų uždraudimas Kvebeko krautuvėms, įmonėms ir įstaigoms. Pats R. Bourassa, vėl tapęs Kvebeko premjeru, angliškos kilmės kanadiečiams patarė kreiptis į Kanados aukščiausiąjį teismą. Kai teismas angliškų iškabų uždraudimą pripažino nelegaliu, premjeras R. Bourassa staiga pakeitė savo nuomonę. Kanados aukščiausiojo teismo sprendimą jis sustabdė Kanados konstitucijoje surastu specialiu paragrafu (notwithstanding clause). Šis paragrafas išimtinais atvejais provincijų vyriausybėms leidžia atmesti Kanados vyriausybės ir jos institucijų nutarimus. Tuo paragrafu padaryto atmetimo negalima apeliuoti. Tad iš tikrųjų premjeras R. Bourassa paliko separatistinės Kvebeko partijos įstatymą, iš viešo gyvenimo išjungusį angliškas iškabas.

(Nukelta į 11-tą psl.)

Sovietų ir nacių sandėrio minėjimas pirmą kartą Lietuvoje įvyko 1987 m. rugpjūčio 23 d. prie Adomo Mickevičiaus paminklo Vilniuje. Viršuje – minėjimo dalyviai yra stebimi sovietinio saugumo

Keičiasi Lietuva, tesikeičia ir išeivija

Pasikalbėjimas su Sąjūdžio pirmininku prof. Vytautu Landsbergiu 1989 m. liepos 11 d. Klivlande

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

Mano pirmas klausimas svečiui buvo: "Ko siekia Sąjūdis?", į kurį jis trumpai ir aiškiai atsakė: "Tokios Lietuvos, kokios nori jos žmonės". Tame jo trumpame atsakyme glūdi gilios minties esmė: Lietuvos žmonės pareiks savo pačių valią be spaudimo ar įtakos iš šalies . . .

Prof. V. Landsbergis su savo žmona Gražina Dučyte-Landsbergiene, atvykę į Klivlandą tik vienai parai, buvo apsistoję pas Raimundą ir Gražiną Kudukius, kurie man sudarė progą susitikti su juo.

Paklausiau, kaip pavyks sužinoti, ko Lietuvos žmonės nori. "Po rinkimų į Aukščiausią Lietuvos tarybą rudenį paaiškės. Tai bus kaip ir referendumas". Toliau, kalbant apie galimybę Lietuvai išstoti iš Sovietų Sąjungos, remiantis sovietinės konstitucijos paragrafais, svečias nemano, kad toks žingsnis turėtų praktiškos reikšmės.

Kalbant apie santykius su išeivija, prof. Landsbergis pageidavo išeivijos dėmesio, supratimo, paramos ir bendradarbiavimo. Jis pareiškė negalįs spręsti apie išeivijos politinę veiklą, nes su ja esąs per mažai susipažinęs. Pati išeivija yra pasiskirsčiusi darbo sritimis, bet jos įnašas į nepripažinimo politiką esąs labai reikšmingas. "Būtų pageidautina, kad toji veikla įgautų naujus bruožus. Padėtis Lietuvoje keičiasi, tai ir pažiūra bei veikla privalo keistis". Jis tikisi, kad visa tai įvyks natūraliai, ir veiksniai pakeis savo liniją. Apie tiesioginę veiksnių įtaką Lietuvai profesorius negalįs spręsti.

Į pastabą, kad Lietuvoje karinės bazės esančios pilnos sovietinių tankų, prof. Landsbergis flegmatiškai atsakė: "Taip, tankų yra, bet nedaug. Nėra garantijos, kad kas nors kada nors nenukentės. Bet tai, ką mes darome, negalime daryti bijodami. Mes giname kitų teises. Rizika – tai dažnai girdimas žodis".

Tarp Sąjūdžio ir Laisvės lygos prof. Landsbergis mato tiktai metodų skirtumą. "Laisvės lyga dažnai stengiasi pabrėžti savo skirtingumą, bet ne visada korektiškai. Pvz. A. Terleckas viešai tvirtino, kad Lyga siekianti nepriklausomybės, o Sąjūdis – tik autonomijos. Tačiau visuomenės nuomonės rodo, kad simpatijos yra Sąjūdžio pusėje. Su Lietuvoje labai aktyviais "žaliaisiais" Sąjūdis sugyvena gerai, ypač vertina "žaliųjų" dėmesį Ignalinos jėgainės saugumui ir aplinkos taršai. Jų dėka plečiasi gamtos apsaugos judėjimas. Sąjūdžio santykis su komunistų partija yra toks: "Sąjūdis partijai nepriklauso. Sąjūdį sudaro įvairių visuomenės poreikių atstovai – tai Sąjūdžio veiklos išraiška".

Laikrodžiui skubant, reikėjo tokį įdomų pokalbį nutraukti. "Ne atsisveikinimo žodį tariu, tik linkiu kuo dažniau matytis, kalbėtis ir svarstyti mūsų bendrus klausimus", palinkėjo svečias. "Laukiame konkrečios paramos: finansinės, politinės ir visuomeninės bei kontaktų išplėtimo".

Pareiškimai visuomenei

Klivlando LB apylinkės valdybos kvietimu, prof. Landsbergis su ponia, viešnagės šeimininkais, keliais visuomenės ir spaudos atstovais pietavo Klivlando Lietuvių namuose, o iš ten nuskubėjo į Dievo Motinos parapijos salę, kurioje buvo susirinkęs gausus tautiečių būrys. Garbingąjį svečią ir jo žmoną publika sutiko su audringomis ovacijomis. LB apylinkės pirm. Vytautas Brizgys svečius pristatė, o JAV LB krašto valdybos vicepirm. Raimundas Kudukis susirinkusius supažindino su prof. Landsbergiu, paminėdamas, kad Sąjūdis oficialiai buvo įsteigtas 1988 m. birželio 3 d. Tautiniais drabužiais pasipuošusios – Mataitė ir Kudukytė, įteikė svečiams gėles.

"Tarsiu kelis žodžius apie politinius Lietuvos reikalus", pradėjo svečias. "Lietuvoje žmonės yra paskendę politikoje – arba joje dalyvauja, arba domisi. Muzikai, literatai skiria daug laiko politinei veiklai, kurios kryptis yra (daugelį dešimtmečių inteligentijai kovojus pvz. už Čiurlionio palikimą) telktis į bendrą pasipriešinimą. Muzika ir kitos kūrybos šakos tapo kultūrinio priešinimosi kova. Prieš keletą metų tiesos žodis buvo šiurkščiai užgniaužiamas. Rūpinamasi, kaip išsaugoti kultūrinį Lietuvos palikimą, kaip auklėti vaikus, kaip saugotis nuo biurokratų savivalės. Buvo užsimota saugoti gamtą, bet . . . ne dėl jos grožio. Ignalina yra pavojingas projektas. Ir Baltijos pajūris kelia rūpestį. Rūpėjo mums Lietuvos valdžios nepajėgumas pasipriešinti savivaliavimui imperijos, kuri gali imti iš respublikų ir kolūkių ką tik nori.

Dabar jau leidžiama kritiškai kalbėti, bet tautos interesai premjero T. Mazowieckio vyriausybei reikės visos lenkų tautos paramos, susietos su dideliu darbu ir pasiaukojimu. T. Mazowieckis tikisi susilaukti naujos daugelio bilijonų dolerių paskolos. Į kolchozus dar nesuvaryti ūkininkai turės išauginti ir paruošti pakankamai maisto, kuris dabar jau įvežamas iš užsienio. Sunkus darbas laukia ne tik ūkininkų, bet ir pramonės darbininkų, kuriems teks padidinti gaminių pardavimą užsieniui ir pradėti atsilyginimą už skolas. Daug kam atrodo, kad Lenkijos kompartija tikisi "Solidarumo" unijos ir jos premjero T. Mazowieckio bankroto. Tačiau negalima užmiršti, kad iš komunistinių varžtų iškopusią Lenkiją atidžiai stebės kitos Sovietų Sąjungos kontrolėje esančios šalys. Juk jos taip pat nori reformų, leidžiančių žengti tautinės savivaldos keliu į pilną nepriklausomybę.

(Nukelta į 2-rą psl.)

Pasaulio įvykiai

POLITINĘ KRIZĘ LENKIJOJE KOALICINE VYRIAUSYBE žada užbaigti "Solidarumo" unija, remiama demokratinės partijos ir jungtinės ūkininkų partijos. Prez. gen. W. Jaruzelskis naujuoju premjeru buvo pasirinkęs gen. Č. Kiščaką, buvusį vidaus reikalų ministerį. Pastarasis betgi pasitraukė po dvi savaites trukusių nesėkmingų pastangų. Premjero gen. Č. Kiščako koalicinėn kompartijos vyriausybėn nesutiko įsijungti abi lig šiol su komunistais bendradarbiavusios mažosios demokratų ir ūkininkų partijos. Net ir kai kurie komunistai nesutiko tapti ministeriais. "Solidarumo" unijos vadas L. Walensa taip pat atsisakė koalicinių ryšių su gen. Č. Kiščako vadovaujama vyriausybe. Tad iš tikrųjų prez. gen. W. Jaruzelskiui liko tik viena galimybė – koalicinės vyriausybės sudarymą patikėti "Solidarumo" unijai, kurią dabar remia demokratinė partija ir jungtinė ūkininkų partija. Kompromisinę nuolaidą padarė "Solidarumo" unijos vadas L. Walensa, komunistams pasiūlęs palikti dvi esmines krašto apsaugos ir vidaus reikalų ministerijas. Atrodo, su tokiu sprendimu sutiko ir Kremliaus vadai Maskvoje, kai prezidentu, turinčiu gerokai sustiprintą galią, yra patvirtintas gen. W. Jaruzelskis, kadaise jų pačių pasirinktas Lenkijos kompartijos vadu.

Naujas premjeras

Ligšiolinis "Solidarumo" unijos vadas elektrikas L. Walensa atsisakė premjero pareigų, joms pasiūlęs politinį savo patarėją T. Mazowieckį, kuris yra katalikų veikėjas, advokatas ir "Solidarumo" unijos savaitraščio redaktorius. Prez. gen. W. Jaruzelskis T. Mazowieckio kandidatūrą priėmė, ją patvirtino ir kompartijos centro komitetas. Jame betgi pasigirdo balsų, kad kompartijai reikėtų daugiau negu dviejų ministerijų. T. Mazowieckio kandidatūrą į premjerus šią savaitę turi patvirtinti seimas. Atrodo, problemų nebus susilaukta, nes L. Walensa koalicinei vyriausybei yra užsitikrinęs atstovų daugumą. "Solidarumui" seime priklauso 35% balsų, mažosioms demokratų ir ūkininkų partijoms – 22%. Komunistų partijai lieka 43% balsų mažuma. Lenkija yra pirmoji pokaryje Sovietų Sąjungos kontrolėn patekusi valstybė, kurios valdžią perima antikomunistinė opozicija demokratiniu būdu. "Solidarumo" unija tampa politine partija. Gen. Č. Kiščakas, būdamas vidaus reikalų ministeriu, suėmė ir internavo L. Walensą bei jo patarėją T. Mazowieckį, o dabar pastarieji jį išstūmė iš kompartijos paskirtos premjero kėdės.

Sunkus uždavinys

"Solidarumo" unijos ir būsimo premjero T. Mazowieckio laukia tikrai nelengvas ekonominių Lenkijos reikalų sutvarkymas. Kompartijos nualintą kraštą slegia $47 bilijonų skola užsieniui, metinė 100% infliacija, maisto trūkumas, kai kurių jo gaminių staigus pabrangimas net 500%. Koalicinei premjero T. Mazowieckio vyriausybei reikės visos lenkų tautos paramos, susietos su dideliu darbu ir pasiaukojimu. T. Mazowieckis tikisi susilaukti naujos daugelio bilijonų dolerių paskolos. Į kolchozus dar nesuvaryti ūkininkai turės išauginti ir paruošti pakankamai maisto, kuris dabar jau įvežamas iš užsienio. Sunkus darbas laukia ne tik ūkininkų, bet ir pramonės darbininkų, kuriems teks padidinti gaminių pardavimą užsieniui ir pradėti atsilyginimą už skolas. Daug kam atrodo, kad Lenkijos kompartija tikisi "Solidarumo" unijos ir jos premjero T. Mazowieckio bankroto. Tačiau negalima užmiršti, kad iš komunistinių varžtų iškopusią Lenkiją atidžiai stebės kitos Sovietų Sąjungos kontrolėje esančios šalys. Juk jos taip pat nori reformų, leidžiančių žengti tautinės savivaldos keliu į pilną nepriklausomybę.

Vokiečių banga

Impulso lenkų tautos dideliam darbui turėtų duoti vėl prasidėjęs masinis vokiečių bėgimas iš R. Vokietijos. Antplūdį, matyt, išjudino vis dar tautinių reformų nedrįstantis imtis Erichas Honeckeris ir jau 28-rių metų sulaukusi gėdingoji Berlyno siena, kai spygliuotų vielų užtvarą Austrijos pasienyje ryžosi nugriauti už jį drąsesni vengrų kompartijos vadai. Pastarųjų savaičių laikotarpyje vokiečių banga užliejo V. Vokietijos ambasadą ir konsulatą Budapešte. Jie nori gauti vizas kelionei į V. Vokietiją. Turistų antplūdis iš R. Vokietijos buvo toks didelis, kad Budapešte teko uždaryti V. Vokietijos konsulatą ir ambasadą. Tada vokiečiai, negavę vizų, pradėjo bėgti Austrijon per užtvaros neturinčią Vengrijos sieną. Praėjusį savaitgalį keli šimtai vokiečių pasinaudojo Vengrijos pasienyje surengta Europos vienybės švente, staiga pro sargybinius prasiverždami Austrijon. Vengrai sargybiniai teisinasi, kad jie be ginklo bėglių negalėjo sustabdyti, o šaudyti į laisvėn bėgančius vokiečius nenorėjo. Nuo to laiko, kai buvo nugriauta spygliuotų vielų tvora, iš Vengrijos Austrijon pabėgo apie 2.000 vokiečių iš R. Vokietijos.

Premija "Tėviškės žiburiams"

Krikščioniškosios kultūros premiją $2000 paskirta "Tėviškės žiburiams"

Prel. Juozas Prunskis 1985 m. įsteigė Krikščioniškos spaudos fondą, iš kurio palūkanų skiriama metinė premija laikraščiui arba žurnalui, tais metais daugiausia pasitarnavusiam krikščioniškos kultūros ugdymui lietuvių visuomenėje. Fondo steigėjas pavedė jį globoti vyskupui P. Baltakiui ir Religinei lietuvių katalikų šalpai, kurios reikalų vedėju yra kun. K. Pugevičius.

Pirmoji premija vertintojų komisijos buvo paskirta 1987 m. dienraščiui "Draugas". Ji buvo įteikta Lietuvių kultūros kongrese Toronte. Šiais metais Krikščioniškos kultūros premija $2000.00 buvo paskirta "Tėviškės žiburiams". Vertintojų komisiją sudarė: Irena Lukoševičienė iš Toronto, dr. Česlovas Masaitis iš Thompsono, Ct., kun. Vytautas Bagdanavičius iš Čikagos, Arvydas Barzdukas iš Falls Church, VA, ir Vytautas Volertas.

Komisijos sprendimo akte rašoma: "Prelato Juozo Prunskio Krikščioniškos spaudos fondo 1988 m. premiją ($2000.00) skiria "Tėviškės žiburiams", kaip labiausiai pasitarnavusiems krikščioniškos kultūros bei krikščioniškų idealų ugdyme lietuvių tarpe".

Inf.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – $24, pusmetinė – $13, rėmėjo – $30, garbės – $40 (Amerikoj – JAV dol.). Pavieniai numeriai – 60 ct. Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550)
is published weekly, except 1st & 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672.
U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.
Subscriptions: regular $24.00, supporter $30.00, honorary $40.00 per year.
Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Keičiasi Lietuva, tesikeičia...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

sų nepaisoma. Inteligentijos pastangos buvo sutelkti visas pajėgas ir įsteigti organizaciją, kurią nutarė pavadinti Sąjūdžiu. Buvo svarbu, kad tai nebūtų koalicija, bet visų Lietuvos gyventojų sąjūdis kovoje už teisingą ir geresnį gyvenimą. Baimės ar nepasitikėjimo nėra. Skelbiama, kad vyksta demokratizacijos procesas, kurį pradėjo Gorbačiovas su savo grupe, matydamas, kad kraštas eina į pražūtį ir todėl yra reikalingas reformų. Lietuvoje, ir iš šalies žiūrint, matyti, kad demokratizacijos, tautos bei žmogaus laisvių reikalavimas yra gyvas ir kad Lietuva, Latvija ir Estija nėra tokios pat, kaip kitos sovietinės respublikos. Tarybų Sąjungos politikai bando įtikinti pasaulio opiniją, kad nebūtų reikalaujama Baltijos tautoms visiška laisvė. Būnant Maskvoje, teko pastebėti, kad Sovietų Sąjungos respublikos pritaria Lietuvos, Latvijos ir Estijos savarankiškumo siekiams, bet draugiškai pataria laukti keletą metų, nes jos esančios kitoms respublikoms reikalingos.

Vakarų pasaulyje mums pritarimo galimybės nėra didelės, bet čia yra reikšmingas išeivijos vaidmuo. Tikiuosi, kad iš jūsų pusės bus veikiama. Svarbus yra parlamentinis kovos kelias, atsižvelgiant į tai, kas įvyko Lietuvoje per paskutinį pusmetį. 1988 m. lapkričio mėnesį Aukščiausioji Lietuvos taryba siūlė konstituciją su ypatingais straipsnių reikalavimais. Brazauskas yra labai populiarus. Krašte kilo didelis susijaudinimas – žmonės verkė, karščiavosi, o gegužės mėnesį į Aukščiausią tarybą buvo išrinkti nauji delegatai. Buvo išreikštas dvasinis tautinis atgimimas ir pasitikėjimas savo jėgomis. Lietuvos suvereniteto deklaracija buvo priimta tų pačių asmenų, kurie rudenį to dar bijojo. Kuriasi opozicinė jėga, formuojasi būsimos politinės partijos. Sąjūdis tėra organizacinė struktūra, bet ne vadovybė. Jame yra asmenys, kurie suderino savo tikslus. Iš jų tarpo buvo išrinkta taryba.

Politinėje ateities kovoje už Lietuvos laisvę lemtingi bus rudenį įvyksiantys rinkimai, kurie turi būti demokratiškai vykdomi. Jie taip pat privalės atlikti tam tikras valdžios funkcijas ir patenkinti rinkėjų reikalavimus.

Įvairių partijų žmonės įeina į Sąjūdžio tarybą. Krikščionys demokratai pareiškė norą steigti savo partiją, bet tai nėra Sąjūdžio grupė. Atrodo, jie padarė politinę klaidą. Sąjūdyje dalyvauja dvasininkai, bet su ta partija neturi nieko bendro. Laisvės lyga turi savo atskirą poziciją. Terlecko pareiškimas, kad Lyga siekianti pilnos nepriklausomybės, o Sąjūdis vien autonomijos, nėra teisingas.

Birželio 24 d. Vilniuje įvykusio viešo mitingo metu buvo renkamos aukos. Pamatėme, kad labai reikia lėšų ir vokams, ir paštui. Buvo surinkta pinigų. Prof. Juzeliūnas atidarė specialią bankinę sąskaitą, į kurią bus įnešamos aukos, o taip pat bus bandoma telkti lėšas platinant spaudą. Reikėjo improvizuoti ir jaunatviškai kovoti, kad būtų leista atidaryti sąskaitą kaip formaliai organizacijai. Jau gaunamos didesnės aukos iš įmonių ir t.t. Buvo išleistas potvarkis, kad tai nebūtų draudžiama. Spauda duoda pajamų.

Santykiuose su išeivija pirmoji atsiliepė PLB. Ji norėjo įsitikinti, ar Sąjūdis esąs autentiškas judėjimas. Užsimezgė kontaktas ir atsirado pasitikėjimas. Su diplomatine tarnyba gali būti problema artimoje ateityje, jei Lietuva taptų savarankiška".

Toliau kalbėtojas atsakinėjo į klausimus:

Sovietinės kariuomenės įgulos iki šiol ribojasi tik retais šarvuočių pasirodymais.

Bendradarbiavimas tarp Lietuvos, Latvijos ir Estijos yra geras.

Programai baigiantis, Karių ramovės atstovas Antanas Jonaitis pranešė, kad lietuvių karo veteranų suvažiavimo metu prof. Vytautas Landsbergis buvo vienbalsiai išrinktas garbės nariu.

Salėje taip pat buvo išdėstytos didoko formato ir geros kokybės nuotraukos, kuriose atsispindėjo Sąjūdžio istorija. Kavinėje buvo paruošti užkandžiai ir sudaryta proga su svečiu susipažinti.

Šios vasaros įvykiai JAV sostinėje

"TŽ" bendradarbio pranešimas iš Vašingtono

Ši vasara JAV sostinėje buvo gausi lietuviškais įvykiais, ypač dėl to, kad čia lankėsi žymūs svečiai iš Lietuvos. Būtent: trim atvejais 21 metus sovietų lageriuose ir kalėjimuose praleidęs Lietuvos tikinčiųjų teisėms ginti komiteto narys kun. Alfonsas Svarinskas, Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio seimo tarybos pirm. prof. V. Landsbergis su žmona Gražina ir iš viso 38 metus sovietų kalėjimuose bei lageriuose praleidęs buvęs partizanas Balys Gajauskas su žmona Irena bei dukra Gražina. Visiems čia paminėtiems asmenims buvo surengti specialūs priėmimai Lietuvos pasiuntinybėje Vašingtone.

JAV viceprezidentas įteikia žymenį kun. A. Svarinskui

Birželio 28 d. popietę apie 300 žmonių susirinko į JAV senato įstaigų rūmus pagerbti Lietuvos tikinčiųjų teisėms ginti komiteto narį kun. A. Svarinską. JAV viceprezidentas Dan Quayle jam įteikė žmogaus teisių organizacijos – Pueblos instituto primąjį žymenį už religinės laisvės gynimą. Pagerbime, šalia lietuvių, dalyvavo JAV kongreso nariai, žmogaus teisių grupių darbuotojai, dvasininkijos atstovai.

Atvykus viceprezidentui, tautiniais rūbais pasipuošusių vaikų chorui sugiedojus JAV ir Lietuvos himnus, pagerbimo iškilmes pradėjo vienas iš Puebla instituto valdybos narių – katalikų teologas George Waigel. Jis, pasveikinęs kun. A. Svarinską, kaip vieną iš didžiųjų tikėjimo bei laisvės gynėjų XX šimtmetyje, pakvietė žymenį įteikti JAV viceprezidentą D. Quayle. Savo kalboje viceprezidentas pastebėjęs, kad šiuo metu pasaulis tiesiog stebisi lietuvių tautos atgimimu, pareiškė: "Kartu su Lietuvoje gyvenančiais mes laukiame tos dienos, kada Lietuvoje atgims laisvė... Pagerbiant kunigą Svarinską, pagerbiami ir visi tie, kurie drąsiai stoja už tą vėliavą, kuri daugelį metų buvo uždrausta, bet dabar vėl didingai plevėsuoja..."

Ilgesnę kalbą pasakė kun. A. Svarinskas, ją į anglų kalbą verčiant Lietuvių religinės šalpos įstaigos direktoriui kun. K. Pugevičiui. Kun. A. Svarinsko kalbą, kurioje jis pabrėžė, kad yra tiktai kunigas, atlikęs savo pareigą, ištisai išklausė JAV viceprezidentas ir kiti amerikiečių pareigūnai. Po to kun. Svarinską sveikino JAV atstovų rūmų kai kurie nariai, sveikinimus atsiuntė trys Amerikos kardinolai, o iškilmės JAV senato įstaigų rūmuose baigtos Vatikano pronuncijaus suteiktu palaiminimu.

Pasibaigus ceremonijai Senato rūmuose, apie 150 svečių – amerikiečių ir lietuvių – susirinko Lietuvos pasiuntinybės rūmuose, kur kun. A. Svarinskui pagerbimą suruošė Lietuvos atstovas Vašingtone ir prie Šv. Sosto St. Lozoraitis, talkininkaujant įvairioms Vašingtono lietuvių organizacijoms, ypač LB Vašingtono apylinkės valdybai ir jos pirmininkei A. Pakštienei. Tokių priėmimų Lietuvos pasiuntinybėje metu gėrimus parūpina Lietuvos atstovas, o maistą – lietuviškos organizacijos. Kaip praktika rodo, jo niekuomet nepritrūksta, dar lieka.

Esant pakiliai nuotaikai ir gausybei svečių besišnekučiuojant, buvo pravesta trumpa oficiali dalis. Pirmas žodį tarė Lietuvos atstovas St. Lozoraitis, prisiminęs, kad vos kun. Svarinskui pasiekus V. Europą, jis prisistatė Lietuvos pasiuntinybėje Vatikane, kur Lozoraičiui teko garbė kovotojui už tikėjimo, žmogaus ir tautos laisvę kun. Alfonsui Svarinskui išduoti Lietuvos pasą, su kuriuo jis dabar keliauja po laisvąjį pasaulį.

Kun. A. Svarinskas ilgesniame žodyje, kurio vėl klausėsi ir įvairūs amerikiečių pareigūnai, jų tarpe ir dažnas Lietuvos pasiuntinybės svečias – valstybės departamento Baltijos skyriaus viršininkas, apžvelgė savo ilgo kančios kelio kai kuriuos etapus, bandydamas daugiau juokauti. Tačiau ne kartą šio kankinio akyse prasiveržđavo ir ašaros. Svarinskas iš visos širdies linkėjo, kad lietuvių tauta išaugtų iki penkių milijonų ir tada ji nieko nebijotų.

Pagerbtasis kun. Svarinskas, sostinėje praleidęs dar kelias dienas, iš čia išvyko lankyti kitų lietuviškų telkinių, palikęs malonius prisiminimus.

Lietuvoje vilčių pavasaris

Liepos mėnesį į Vašingtoną atvyko Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio seimo tarybos pirm. prof. Vytautas Landsbergis su žmona Gražina ir apsistojo Lietuvos pasiuntinybės rūmuose St. Lozoraičio globoje. Juos Dulles orauostyje pasitiko pats Lietuvos atstovas ir būrelis sostinės lietuvių. Pernakvoję Vašingtone, Landsbergiai tuojau išvyko į Niujorką, Čikagą, Klivlandą ir Los Angeles. Prieš išskrisdami atgal į Lietuvą, vėl kelias dienas praleido Vašingtone, kur aplankė įvairius aukšto rango amerikiečių pareigūnus, matėsi su amerikiečiais žurnalistais ir dalyvavo Pavergtųjų tautų savaitės ceremonijoje Baltuosiuose rūmuose. Liepos 18 d. pavakare Lietuvos atstovas Vašingtone surengė viešą atsisveikinimo su Landsbergiais pobūvį Lietuvos pasiuntinybėje, į kurį susirinko gal iki 200 šimtų žmonių – amerikiečių, latvių, estų ir lietuvių. Čia ilgas pasiuntinybės stalas vėl buvo apkrautas sunešti niais valgiais, taip pat ir gėrimais. Atvykstančius į Lietuvos pasiuntinybės penkiaaukščius rūmus sveikino plevėsuojanti nauja Lietuvos trispalvė vėliava, o, tik įėjus į rūmus, dešinėje sienos pusėje matėsi įrėmintas Lietuvos nepriklausomybės aktą pasirašiusių dail. Petro Kalpoko 1939 m. pieštas didžiulis paveikslas.

Po pusvalandžio iš pasimatymų su įvairiais amerikiečiais atvykus Gražinai ir Vytautui Landsbergiams, pirmiausia įvyko oficialioji dalis. Rūmų šeimininkas St. Lozoraitis taip kalbėjo: "Su nepaprastu džiaugsmu sveikinu profesorių Landsbergį ir jo žmoną, kurie atvyko į Ameriką, atnešdami iš Lietuvos pavasario vėjo aidą, atnešdami iš Lietuvos tą nepaprastą atmosferos žiupsnį ir papasakodami lietuvių kolonijoms, kad Lietuvoje vyksta, ko lietuvių tauta siekia... Ši kelionė gal nebūtų taip pasisekusi, kaip ji pasisekė, jei nebūtų šalia jo ponios Landsbergienės, kuri dešimt metų praleido kabutėse tolimoje tėvynėje, kur ji kartais kirsdavo miškus, kartais žuvaudavo, bet norėjo išeiti mokslus ir pasidaryti taip pat muzike. Tikras įrodymas didelės valios, didelės energijos... Geriausi linkėjimai Jums ir Poniai, geriausi linkėjimai tam sąjūdžiui, kuris šiandien daro tikrai atsargius, bet stebuklingus darbus..."

Vyr. Landsbergis savo žodyje, pradžioje iškėlęs, kad jau išdrįso susiorganizuoti ir Sov. Sąjungos sostinėje Maskvoje gyvenantys lietuviai, kas anksčiau buvo persekiojama ir draudžiama, baigdamas pabrėžė: "Lietuvoje jau ištisi metai pavasaris, vilčių pavasaris ir aš tikiuos sugrįžęs ten rasti dalykus taip pat gerai besiklostančius ir vėl ketinu atvažiuoti į šį kraštą dar šį rudenį..."

Valandą kitą visiems susirinkusiems pasižmonėjus ir daugeliui radus progos pasikalbėti su Landsbergiais, jau prieš išsiskirstant kokiam šimtui žmonių prof. Landsbergis papasakojo apie Sąjūdžio santykius su Lietuvos valdžia.

"Santykiai praeitą rudenį perėjo į naują etapą – pripažintos opozicijos etapą, ko iš tiesų nebuvo anksčiau komunistų valdymo epochoje – oficiali, nesuiminėjama ir nešaudoma opozicija. Žinoma, ta opozicija neskelbia, kad reikia nuversti valdžią, pakeisti santvarką", – sakė profesorius, toliau pastebėdamas: "Opozicija buvo tokia, kuri skelbė, kad valdžia yra nepakankamai gera ir reikia ją gerinti. Prieš tą gerinimą valdžiai nebuvo kaip pasisakyti ir taip opozicija įsitvirtino konstruktyvios opozicijos vaidmenyje. Ir tas tęsiasi iki šiol. Kai kada būna tam tikro bendradarbiavimo, vengiant didelio konflikto yra sutariama dėl įstatymų priėmimo. Taip buvo sutarta, pavyzdžiui, šį pavasarį priimti konstitucijos pataisas Sąjūdžio spaudimu bei reikalavimu, bet daugiau užkulisiuose".

Toliau prof. Landsbergis savo mintis taip dėstė: "Tokia politinė opozicija – tam tikra konfrontacija ir nenoras kokio nors labai didelio konflikto, kadangi dalykai kol kas sprendžiami tokios plečiamos demokratijos, didėjančios demokratijos. Kad žmonės pasitiki Sąjūdžiu, labai parodė rinkimai į Tarybų Sąjungos deputatų suvažiavimą. Sąjūdis laimėjo absoliučią pergalę... Ir Lietuvos delegacija Maskvoje jau yra sąjūdžio delegacija... Tuo tarpu Lietuvoje yra konkurencijos ir konfrontacijos, ir ginčų...", taip esančią opoziciją Lietuvoje aptarė Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio seimo tarybos pirmininkas prof. V. Landsbergis.

Labai patriotišką invokaciją, prieš prasidedant vaišėms, sukalbėjo Vašingtono lietuvių kapelionas domininkonas kun. dr. T. Žiūraitis, neseniai atšventęs kunigystės 50 metų sukaktį. Apie kun. Žiūraitį ir Gajauskų išleistuves kitą kartą.

Šalia kitų abiejuose priėmimuose dalyvavo ir buvęs šių rūmų šeimininkas, dabartinis Lietuvos diplomatijos šefas dr. S. Bačkis su žmona.

JAV viceprezidentas Dan Quale įteikia žmogaus teisių oganizacijos Puebla instituto skirtą žymenį kun. Alfonsui Svarinskui Nuotr. A. Pakštienės

PRANEŠIMAS
A†A
JOANA STEPONAVIČIŪTĖ-KĘSGAILIENĖ

mirė, 1989 m. rugpjūčio 1 d. Montrealyje. Pagal jos pageidavimą palaikų pelenai bus laidojami Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje, šalia vyro a.a. Stepono Kęsgailos, rugpjūčio 31 d. po gedulingų Mišių, 11 v.r. Lietuvos kankinių šventovėje.

Visi draugai ir pažįstami kviečiami dalyvauti.

Nuliūdę artimieji

A†A
MARIJAI RAMANAUSKIENEI
mirus,

jos sūnums – ROMUI ir VYTURIUI su šeimomis, seseriai LIUDAI ASTRAVIENEI su šeima nuoširdžią užuojautą reiškia –

KLB Oakvillės apylinkė

A†A
MEČIUI URBONUI
mirus,

jo žmonai LINAI ir artimiesiems reiškiu nuoširdžią užuojautą –

Stefa Meškauskienė

A†A
ELEONORAI ŠVĖGŽDIENEI
mirus,

dukrą LAIMĄ, kitus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

Stasys, Algis, Kristina Gineičiai

A†A
ELEONORAI ŠVĖGŽDIENEI
iškeliavus amžinam poilsiui,

dukrą LAIMĄ ir visus artimuosius jų skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučiame –

Petras ir Loreta Murauskai
Robertas ir Ramona Bell

A†A
ELEONORAI ŠVĖGŽDIENEI
mirus,

dukrą LAIMĄ, gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime –

Jadvyga Ignatavičienė
Uršulė Paliulytė
Vladas ir Jonė Plečkaičiai
Kazys ir Angelė Ambrozaičiai
Vladas Paliulis

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė
verslo 769-3300
namų 769-1835

- ***Patarnauja lietuvių kalba.***
- ***Nemokamas namų įvertinimas***

130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9

Ne tik namai, bet ir jūsų ateitis

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 500,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: ***"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvybei išeivijoje!"***

'SAMOGITIA'
Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

Canadian Art Memorials Ltd.
76 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

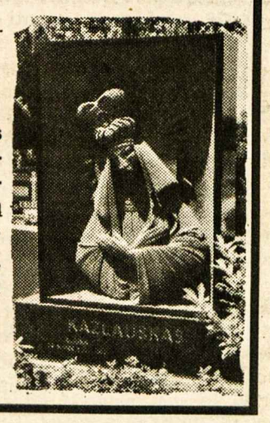

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

ENCHANTÉ Inc.
2938 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1Y8
Tel. 769-0631 **Fax 769-0586**
Daugiarūšė sistema 110-220 voltų
50–60 Hz
Tinka Lietuvai ir kitiems Europos kraštams
*Video *Namų apyvokos reikmenys (šaldytuvai ir kt.)
*Televizijos *Stereo
Įpakavimo patarnavimas į visus pasaulio kraštus

Benamė tauta ir jos viltys

Baisioji lietuvių tautos migracija, atrodo, artėja prie galo

DR. VYTAUTAS BIELIAUSKAS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Daugiau laisvės

Dabar Lietuva džiaugiasi daugeliu laisvių, kurių nebuvo prieš metus. Lietuvos spauda, radijas ir televizija rodo daug pastangų laisvai kalbėti ir savo nuomonę reikšti. Atsirado daug naujų laikraščių provincijoje. Sąjūdžio "Atgimimas" yra tapęs nauju svarbiu viso krašto skaitomu oficiozu.

Atsikuria ir įsikuria politinės partijos, kurios dabar dar yra tik pradinėje pakopoje. Jos bus būtinos kraštui vykdant laisvus rinkimus nepriklausomybės atveju.

Tikintieji ir šventovės Lietuvoje jau gauna vis daugiau ir daugiau laisvės. Visa eilė maldos namų yra grąžinta tikintiesiems. Pradėjo eiti katalikų laikraštis "Katalikų pasaulis". Kunigų seminarijon priimtų vyrų skaičius pakeltas ligi 150.

Krašte matosi mažiau kariuomenės atstovų uniformose, milicija yra draugiškesnė ir KGB agentai yra mažiau regimi. Grąžinami gatvių ir miestų pavadinimai, kurie buvo stalinizmo metais pakeisti.

Baimės šešėliai

Laisvės spinduliai, atrodo, jau šviečia Lietuvoje, tačiau baimės jausmas dar nepranyko. Okupacijos šešėlis dar tebegrūmoja užnugaryje ir visi bijo, kad jis gali atsidurti vėl priešakyje.

Man teko dalyvauti Vilniuje politinio lėlių teatro spektaklyje, kurį paruošė studentai. Tame spektaklyje vaidinama politinė-istorinė satyra. Scenoje rodoma Gorbačiovo "perestroika", kurios įtakoje pasirodo Lietuvoje trispalvės, giedamas himnas, pradedama reikalauti laisvės bei nepriklausomybės. Tada lėlė — Gorbačiovas puola ant kelių ir meldžiasi: "Otiec, tėveli Staline, gelbėk, pasakyk ką dabar daryti!" Pasirodo Stalino dvasia, kuri kalba rusiškai. Aš tik dalį supratau, bet mintis buvo tokia: "Durniau, tu durniau. Kam gi tu jiems tiek daug leidai? Bet to dabar nepakeisime. Taigi registruokit juos visus, užrašykit. Netrukus galėsim visus sutvarkyti".

Žiūrovai pradėjo juoktis, bet trumpai, nes realybė yra dar vis bauginanti. Gruzijos įvykiai tebėra neužmiršti, o Kinijoje vyksta sušaudymai, primenantys ir mūsų praeitį.

Deklaracija

Perskaičius Lietuvos savarankiškumo deklaraciją, kuri buvo paskelbta spaudoje, vienas tautietis man sakė: "Argi tai nėra nepriklausomybės paskelbimas? Ko čia trūksta?" Pažvelgęs į tekstą, priėjau išvadą, kad gal toje deklaracijoje nedaug ko trūksta, bet yra šis tas *perdaug*, būtent perdaug žodžių titule, kur parašyta LTSR suvereniteto deklaracija — Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos. Šis titulas ir šios raidės mus grąžina realybėn: Lietuvos laisvės spinduliai dar tebeeina pro tamsius debesis.

Dabartinis išeivijos vaidmuo

Išeivija, per dešimtmečius sekusi savo tautos okupacinę priespaudą ir jos kančias, dabar su dideliu susidomėjimu seka jos atgimimą. Kai partizanai veikė Lietuvoje, išeivija stengėsi juos paremti. Tai buvo interpretuota kaip subversija, ateinanti iš užsienio. Išeivija buvo kaltinama už pavojingą kišimąsi. Dabar išeivija laikosi santūriau. Ji žino, kad Lietuvoje laisvę gali atgauti tik pati tauta, nes tik ji žino sąlygas, kuriose gyvena. Dėl to mes iš užsienio galime išsilaisvinimą sekti ir jam padėti ten, kur galima ir taip, kaip galima. Tai darome.

Laisvės šaukliai

Išeivija neturi intencijos Lietuvos laisvinimo darbo diriguoti. Tai nėra pasyvi laikysena, bet, mano nuomone, protinga laikysena. Mes dar tebeesame savo tautos šaukliai užsienyje. Mes tebesibeldžiame dėl Lietuvos laisvės į pasaulio tautų sąžinę ir ypatingai tų kraštų, kur gyvename. Mes mielai perduodame informaciją didžiajai spaudai, stengiamės atidaryti ir atvirais laikyti pasaulio viešosios nuomonės langus, kad per juos būtų matomi visi įvykiai Lietuvoje.

Lietuviškoji išeivija yra ypatingai suaktyvinus savo pastangas, liečiančias Molotovo-Ribbentropo sandėrio panaikinimo paskelbimą.

Mes tebetęsiame savo šventes ir minėjimus išeivijoje, kur galime savo kraštų žmonėms priminti Lietuvą ir patys, kartu suėję, atsigaivinti savo lietuviškumą.

Kelionės pabaiga?

Dabar labai pagyvėjo mūsų kontaktai su kraštu. Sujudome visi: keliaujame vieni pas kitus, svečiuojamės ir džiaugiamės. Ir taip, vieni į kitus žvelgdami, pradedame klausti: ar tai reiškia, kad mūsų visų benamybei ateina pabaiga? Ar tai reiškia, kad Lietuvoje nuraminti žmonės pagaliau vėl galės atgauti savų namų kampą ir baigti gyventi anoniminio savininko butuose, kuriuos išlaikyti, pataisyti ir pagerinti galima tik kyšių ar vadinamųjų "blatų" pagalba? Ar tai reiškia, kad lietuviai taps patys savo krašto šeimininkais ir galės tą okupantų nualintą kraštą vėl atstatyti? Ar tai reiškia, kad mes, išeiviai, tapę tautiniais benamiais, galėsim pradėti savo namus į Lietuvą perkelti? Ar tai reiškia, kad mūsų broliai ir sesės, gyveną Sibire, galės pagaliau savo nelemtą tremtį baigti?

Parama Lietuvai

Išeivijoje gyvendami laisvę mylinčiuose kraštuose ir ta laisve naudodamiesi, mes esame susidarę daugumoje atvejų gana geras ekonomines sąlygas. Daugelis išeivių yra pasiruošę dalintis savo sunkiai uždirbtais ekonominiais ištekliais su žmonėmis Lietuvoje, kad tuo būdu kraštui būtų lengviau atsistatyti.

Išeivija visuomet buvo ir yra dosni, remianti lietuviškus reikalus. Bet tų reikalų yra labai daug, ir jų bus dar daugiau. Taigi reikia mums koordinuotis tarp savęs ir su veiksniais krašte, kad būtų galima pasiekti geriausius rezultatus. Svarbu, kad nebūtų pagalbos efektyvumas sumažintas skaldymu bei rėmimu pavienių projektų, kurie gali būti svarbūs pavieniems verslo užsimojimams, bet nėra būtini ar net nereikalingi Lietuvos laisvinimo darbui.

Kraštas atgimsta, bet su tuo atgimsta ir norai pakelti savo gyvenimo lygį, pašalinti visus trūkumus, baigti stovėjimus eilėse dėl smulkmeniškų kasdieninių reikmenų ir gyventi taip, kaip mes gyvename Vakaruose. Tai gražūs norai, bet jie tik ateityje bus patenkinti. Dabar atgimstantis kraštas, gaudamas daugiau laisvės, turbūt pergyvens iš pradžių net didesnius ekonominius sunkumus, negu ligi šiol, bet mes išeivijoje, nors ir labai norėdami, to pakeisti nepajėgsim, nes neturime užtenkamai išteklių.

Tačiau reikia prisiminti, kad laisvė yra svarbesnė už kai kurių trūkumų pakentimą. Sako, kad dabar Lietuvoje pradeda trūkti muilo, degtukų ir pan. Ir tiems, kurie dėl to pradeda skųstis, pykti ir Sąjūdžio vadus kaltinti, mano atsakymas yra paprastas: kas yra svarbiau — ar laisvė su mažiau muilo ir degtukų, ar muilas ir degtukai be laisvės? Lietuvoje žmonės šiuos dalykus skiria. Turi juos skirti ir išeivija.

Mūsų pagalba — ekonominė, kultūrinė, mokslinė, techninė neturi būti barstoma žiupsneliais. Ji turi būti koncentruota, koordinuota ir pirmoje eilėje skiriama projektams, liečiantiems visą kraštą. Tas paramos efektyvumas padidės, kai Lietuvoje atsiras savi šeimininkai. Taigi šalia entuziazmo mums reikia ir kantrybės, nes per anksti pasišovę viską atiduoti visi kartu sulysime į Maskvos šulinį, kuris ekonominio dugno neturi.

Vieningumas laisvėje

Neseniai, būdamas Lietuvoje, girdėjau gana įdomią pastabą, kuri yra verta mūsų dėmesio. Buvo sakoma, kad lietuviai yra visuomet artimi ir vieningi, kai visi gyvena kančioje ir varge, bet jiems yra sunku vieningumą išlaikyti, kai atsiranda gerovė ir kai kančios pranyksta. Sakoma, kad atgimstančioje Lietuvoje jau prasideda ginčai ir skaldymasis, o kas bus, kai dar daugiau laisvės atsiras? Ten steigiasi partijos, kurios jau dabar turi sunkumų išsirinkti savo vadus. Jų, atrodo, tikrai netrūksta.

Mano nuomone, dėl to nuogąstauti nereikia. Demokratijoje yra visuomet nuomonių skirtumų. Jie yra sveiki, reikalingi ir naudingi. Užtenka Lietuvai monolitinės, visuomet vieningos, vienos partijos valdymo, kuris nieko gero neatnešė. Nuomonių įvairumai praturtina galvojimą, sustiprina kūrybingumą. Žinoma, tam yra reikalingas vieni kitų klausymas, girdėjimas, abipusis respektas.

Pagaliau pagrindinis mūsų visų tikslas yra vienas ir tas pats visiems: Lietuvos laisvė ir nepriklausomybė. Jis mus visuomet jungs. Išeivijoje mes tokius nuomonių skirtumus esame ne kartą pergyvenę, kartais net skaudžiai, bet dabar esame radę bendrą kalbą. Bendra kalba yra ir bus rasta Lietuvoje, kaip bendra kalba yra rasta tarp Lietuvos ir išeivijos.

Mus visus riša bendra kelionė į savo krašto ir savo žmonių pastovų bei naudingą gyvenimą. Aš tikiu, kad baisioji mūsų tautos migracija artėja prie galo. Dieve duok, kad mes netrukus galėtume padėti savo legendinio amžino žydo kelionių lazdas ir atsidusti radę pastovią ramybę bei poilsį savame, laisvame krašte — savoje Lietuvoje.

(Ši paskaita buvo skaityta Europos lietuvių dienose V. Vokietijoje, Vasario 16 gimnazijoje Huettenfelde 1989. VI. 24).

JAV ambasadorius Venezueloje OTTO REICH įteikia JAV informacijos agentūros diplomą-žymenį dr. VYTAUTUI-ANTANUI DAMBRAVAI už jo uolią darbuotę Venezuelos spaudoje tautų laisvės bei žmogaus teisių klausimais. Iš kairės: ambasadoriaus žmona, ambasadorius OTTO REICH, dr. V. A. DAMBRAVA, UNDA DAMBRAVIENĖ, krašto viešųjų reikalų depart. direktorius GUY FARMER

Amerika pagerbė lietuvį

JULIUS VAISIŪNAS

Venezuelos lietuviai turėjo naują malonią staigmeną: JAV vyriausybė pagerbė PLB valdybos vicepirmininką ir Baltiečių unijos pirmininką Venezueloje dr. Vytautą-Antaną Dambravą nauju padėkos ir įvertinimo žymeniu – diplomu.

JAV nepriklausomybės šventės proga iš Venezuelos išvykstančio Amerikos ambasadoriaus Otto Reich rezidencijoje V. A. Dambravai iškilmingai buvo įteiktas pagerbimo žymuo už "įžvalgias analizes užsienio reikalus liečiančiais klausimais Venezuelos spaudoje ir už nuolatinį bei tiesų gynimą laisvės, demokratijos ir žmogaus teisių".

Ambasadorius O. Reich savo sveikinimo kalboje pabrėžė, kad JAV ambasada yra laiminga, turėdama šiame krašte asmenį, buvusį Amerikos diplomatą, padariusį labai svarbų įnašą savo gabumais ir patirtimi. Jis sakė pagerbiąs asmenį, kurio linija visais laikais ir visomis sąlygomis buvo aiški ir tiesi.

Specialiai atspausdintas padėkos ir įvertinimo diplomas buvo pasirašytas JAV prezidento Busho paskirto JAV informacijos agentūros direktoriaus Bruce S. Gelb. Pažymima, jog diplomas teikiamas žurnalistui Vytautui Dambravai.

Prie žymens prijungtame lydraštyje Bruce S. Gelb pabrėžė, kad efektyvus tarptautinės politikos klausimų nagrinėjimas, jų išaiškinimas venezueliečiams ir Pietų Amerikai turįs "neįkainojamos vertės".

Iškilmingas aktas įvyko ambasadoriaus Otto Reich rezidencijoje, JAV nepriklausomybės šventės proga sukviestame priėmime, kuriame dalyvavo arti tūkstančio svečių, jų tarpe valstybės prezidentas Carlos Andres Perez, buvęs prezidentas dr. Rafael Caldera, vyriausybės ir parlamento nariai.

Tai jau ketvirtas svetimtaučių per trumpą laiką VLB garbės pirmininko V. Dambravos apdovanojimas už žmogaus teisių gynimą spaudoje.

Raštas politinėm viršūnėm

Demokratija ir nepriklausomybė

Koordinacinis centras tautiniams-demokratiniams sąjūdžiams sovietinėje imperijoje

JAV Prezidentui
Baltieji Rūmai
1600 Pennsylvania Ave.
Washington, D.C. 20500

GERBIAMASIS
PONE PREZIDENTE,

1989 m. rugpjūčio 23 dieną sueina 50 metų nuo tos dienos, kai Sovietų Sąjungos ir Vokietijos užsienio reikalų ministeriai Molotovas ir Ribbentropas pasirašė slaptą sutartį apie abipusių interesų Rytų Europoje sferų ribas (žr. priedai nr. 1, 2, 3). Ja remiantis buvo okupuotos suverenios valstybės — Estija, Latvija ir Lietuva, kurios buvo Tautų Sąjungos narės.

Tų kraštų okupacija tęsiasi jau 49 metus. Ji padarė ir dabar tebedaro daug žalos Baltijos tautoms (žr. priedą nr. 4).

Šios tautos, kaip ir visos kitos pasaulio tautos, trokšta būti laisvos. Tai jos įrodė savo atkaklia ir pastovia kova už laisvę, kuri visą laiką keitė tiktai savo formas. Jų laisvės siekimas ypač stipriai pasireiškia šiuo metu.

Estų, latvių ir lietuvių tautų teisę būti laisvomis ir atkurti savo nepriklausomas valstybes patvirtina Atlanto charta, žmogaus teisių nuostatai ir Jungtinių Tautų organizacijos nuostatai.

Tuo remdamiesi, mes prašome Jus priminti Sovietų Sąjungos, Vokietijos federacinės respublikos ir Vokietijos demokratinės respublikos vyriausybėms, kad jų politinė ir moralinė pareiga yra patvirtinti, jog minėtas slaptas Molotovo-Ribbentropo sandėris yra politinio nusikaltimo išraiška ir kaip tokį minėtos vyriausybės privalo atšaukti bei viešai pasmerkti.

Su gilia pagarba

Paruir Airikian,
Organizacijos Demokratija ir nepriklausomybė prezidentas
Paryžius,
1989 m. birželio 28 d.

Šis dokumentas š. m. liepos pabaigoje buvo išsiųstas JAV prezidentui George Bush, Prancūzijos prezidentui Francois Mitterand, D. Britanijos min. pirm. Margaret Thatcher, gen. Jungtinių Tautų sekretoriui Perez de Cuellar, Europos parlamento pirmininkui, Europos nusiginklavimo ir bendradarbiavimo konferencijos pirmininkui.

Dokumento priedai: nr. 2-3 — Molotovo-Ribbentropo sandėrio kopijos rusų ir vokiečių kalbomis su jų parašais; nr. 1 — sutarties tekstas anglų kalba; nr. 4 — lentelė juodame fone "Užmirštas holokaustas — Baltijos tautų genocidas" anglų kalba, paruošta Anglijos baltiečių tarybos.

Vytautas Skuodis

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS
REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

FIRCHUK TEXTILES LTD.

610 Queen Street West, Toronto, Ontario M6J 1E3
Tel. (416) 364-5036 Fax (416) 364-3864

Turime šių firmų prekes: Sharp, Panasonic, Hitachi, Sanyo, Toshiba, Sony, JVC, AIWA, Akai, National.

Mes suprantame jus ir jūsų giminių Lietuvoje reikalavimus.

Mes turime didelį pasirinkimą stereo ir video magnetofonų, video kamerų, sintezatorių, kalkuliatorių ir kitų elektroninių reikmenų.

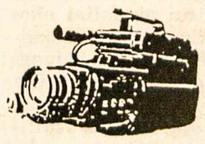

PANASONIC NV-M7EN

Ateikite ir palyginkite mūsų kainas. Malonus patarnavimas, galimybė susikalbėti angliškai, ukrainietiškai, lenkiškai, rusiškai bei jugoslaviškai.

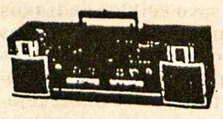

SONY CFS-W365S

Visos elektroninės prekės yra PAL/SECAM, 220-VOLT.

Mes siunčiame iki 20 kg siuntinius į Lietuvą. Muitą galite sumokėti Kanadoje ar Lietuvoje. Turime didelį pasirinkimą didelių ir mažų skarų, šalikų, sportinių batų, kelnių (jeans), odinių paltų, dirbtinio kailio paltų ir kitų drabužių, kuriuos mėgsta Lietuvoje.

Darbo valandos nuo pirmadienio iki šeštadienio, 9 v.r. – 5.30 v.p.p.

NAUJASIS GAMTOSAUGOS PARTNERIŲ FONDAS

KARTU MES GALIME KAI KĄ PAKEISTI

Kanados valdžios įsteigtas Partnerių fondas per ateinančius penkerius metus turės galimybę išleisti 50 milijonų dolerių įvairiems grupių projektams vietinės aplinkos apsaugai, palaikymui, puoselėjimui ir atgaivinimui.

Kiekvienas gali įsijungti.

Jeigu esate narys pagalbinio klubo, bendruomeninės grupės, mokyklos ar jaunimo sambūrio, pasitarkite su savo vadovais apie Partnerių fondą. Jeigu turite gerą idėją, suorganizuokite savo grupę ir tuojau paprašykite Partnerių fondo paramos.

Kiek gali Partneris gauti?

Partneris gali gauti iki $200,000.00 per 3 metų laikotarpį. Žinoma, tai pareina nuo projekto apimties. Laikantis partnerystės minties, federalinė parama apribojama iki 50% visų išlaidų.

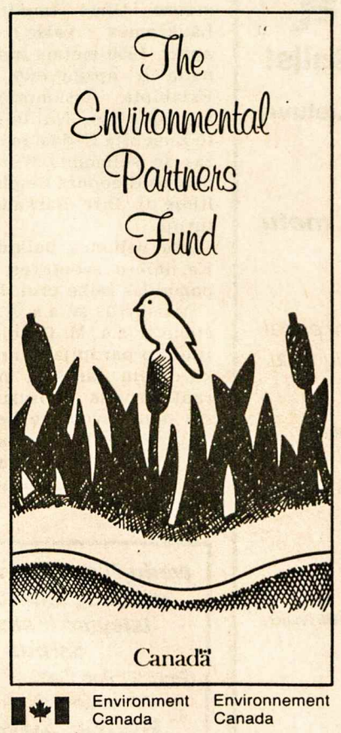

Environment Canada Environnement Canada

Daugelis būdų būti naudingu.

Galite apvalyti vietinius parkus, ežerėlius ar ūpokšnius. Galite išvystyti bendruomenės ar įstaigos išmetamų daiktų perdirbimo programas. Panaudokite savo vaizduotę ir įsijunkite į darbą!

Paduokite prašymą tuojau!

Pirmasis prašymų terminas baigiasi 1989 m. rugsėjo 1 d. ir pinigų gavėjai bus paskelbti ankstyvą rudenį. Nuo 1990 m. bus pradedami 3 terminai kiekvienais metais: kovo 1 d., birželio 1 d. ir rugsėjo 1 d.

Dėl platesnių informacijų arba prašymų lapų, kad savo mintis galėtumėte įgyvendinti, rašykite arba paskambinkite (Environment Canada) Kanados gamtosaugos įstaigai savo provincijoje arba apylinkėje.

Ontario:
Environmental Partners Fund,
Environment Canada,
25 St. Clair Avenue East,
Toronto, Ontario M4T 1M2
Tel. (416) 973-6467

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

KOPLYTĖLĖS LIGONINĖSE

Kardinolas Vincentas Sladkevičius specialiu laišku pasiūlė Lietuvos sveikatos apsaugos ministerijai įrengti koplytėles ligoninėse. "Tiesos" korespondentė Vanda Bogušienė telefonu kreipėsi į sveikatos apsaugos ministerį Antaną Vinkų, norėdama sužinoti, kaip bus reaguota į kardinolo V. Sladkevičiaus pasiūlymą. A. Vinkus atsakė: "Teigiamai, nes tai humaniškas aktas. Dauguma pagyvenusių, senų žmonių — tikintys, todėl manome, kad maldos ir susikaupimo vieta ligoninėse palengvintų jų dalią ligos ir negalios valandą . . ." Visų Lietuvos ligoninių vyriausiems gydytojams rekomenduota parūpinti patalpas koplytėlėms. Jomis rūpinsis "Caritas" sambūrio narės.

RELIGINĖ VALANDĖLĖ

Lietuvos televizija liepos 9, sekmadienį, transliavo pirmą religinę laidą tikintiesiems, kurią jos vadovas ir redaktorius kun. Jonas Boruta pradėjo žodžiais "Garbė Jėzui Kristui!" Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas kardinolas Vincentas Sladkevičius pareiškė: "Kaip savo krašto pasikeitimo stebuklą mes vertiname tai, kad masinės informacijos priemonės — spauda, radijas, televizija — atsigręžė į Dievo žodį kaip į šviesą ir tiesą. Visas pasaulis, o labiausiai mūsų kraštas įvertina jas už tai, kad jos tarnaus ne melui, o tiesai, ne neapykantai, o meilei, ne kerštui, o susitaikymui. To trokštame ir linkime". Laikinai ši televizijos laida vadinama religine valandėle, bet jos vadovas kun. J. Boruta yra paskelbęs pavadinimo konkursą ir laukia pasiūlymų.

KOMJAUNIMO SUVAŽIAVIMAS

Lietuvos Lenino komunistinės jaunimo sąjungos XXII-sis suvažiavimas Vilniaus operos ir baleto teatre buvo pradėtas birželio 2-3 d.d., o baigtas tik birželio 15-17 d.d. Antrosios nenumatytos suvažiavimo dalies pareikalavo pirmojoje iškilę aštrūs ginčai ir ilgos diskusijos. Didžiausią problemą 842 suvažiavimo delegatams sudarė savarankiškumo paskelbimas ir pavadinimo pakeitimas. Mat 1940 m. spalio 19 d. Lietuvos, Latvijos ir Estijos komjaunimas Maskvoj padarytu nutarimu buvo įjungtas į Visasąjunginę Lenino komunistinę jaunimo sąjungą. Suvažiavimo dalyviai šį Maskvos nutarimą paskelbė negaliojančiu ir, pabrėždami savarankiškumą, savo organizacijai grąžino senąjį Lietuvos komunistinės jaunimo sąjungos pavadinimą. Diskusijose betgi buvo nemažai balsų, reikalavusių pasivadinti Lietuvos demokratinio jaunimo sąjunga arba Lietuvos socialistinio jaunimo sąjunga. Opozicija Lietuvos komunistinės jaunimo sąjungos pavadinimui buvo jaučiama ir prieš ją nukreiptuose plakatuose prie Vilniaus operos ir baleto teatro: "Komjaunimas — tėvynės pavergėjo įrankis", "Komjaunimas — Lietuvos siurbėlė", "Komsomole, po nauja kauke savo veido nepaslėpsi", "Komjaunimui — ne, Lietuvos demokratinei jaunimo sąjungai — taip". Pasak "Komjaunimo tiesos" korespondentės Aldonos Svirbutavičiūtės, jaunutė suvažiavimo dalyvė, ten bandžiusi ginti komjaunimą, susilaukė skaudžių pastabų. "Tu nebuvai Sibire ir nežinai, ką reiškia tremtis, o puoli ginti komunistus". "Ar tu lietuvaitė?" "Kodėl fašistus teisė, o stalinistų niekas neteisia?" "Šis suvažiavimas — eilinis pasipudravimas, jis nieko nepakeis . . ."

BAIGMINĖ DALIS

Ginčai buvo tęsiami ir antrojoje suvažiavimo dalyje birželio 15-17 d.d. Mat suvažiavime buvo komjaunuolių, supratusių, kad jų organizacijai sugrąžintas Lietuvos komunistinės jaunimo sąjungos pavadinimas neišsprendžia pagrindinės problemos. Nepriklausomoje Lietuvoje ir komunistai, ir komjaunuoliai tarnavo Maskvai, ištikimai vykdydami visus jos siekius, griovusius nepriklausomybės pamatus. O dabar kaip tik ir siekiama tų pamatų atstatymo. "Komjaunimo tiesos" korespondentė Valė Čeplevičiūtė patvirtina, kad šis klausimas buvo iškilęs suvažiavime: "Gerokai padiskutavus dėl sąjungos likvidavimo galimybių, šios formulės iš viso atsisakyta . . ." Pagrindinis dėmesys nukrypo į Lietuvos komunistinės jaunimo sąjungos naujuosius įstatus ir rezoliucijas. Įstatuose pabrėžiama: "Lietuvos Komunistinė Jaunimo Sąjunga (LKJS) — savarankiška, visuomeninė-politinė organizacija, telkianti Lietuvos jaunimą visuomenės atsinaujinimui ir socialinei pažangai". Savo veikloje ji žada vadovautis humanizmo, viešumo ir demokratijos principais, leisti nariams dalyvauti visose kitose visuomeninėse organizacijose ir sąjūdžiuose, kurių veikla neprieštarauja LKJS programai ir įstatams. Suvažiavimo priimtoje rezoliucijoje viešai pasmerkiama praeitis: "Neturėdama savarankiškumo Lietuvos Lenino Komunistinė Jaunimo Sąjunga propagavo nebūdingas lietuvių nacionaliniam charakteriui ir istorinėms tradicijoms idėjas ir tikslus. Suvažiavimas smerkia LLKJS nusikalstamą veiklą lietuvių tautai asmenybės kulto ir stagnacijos sąlygomis nuo pat įjungimo į VLKJS sudėtį 1940 m. Mes, nauja LKJS karta, trokštame visas savo jėgas ir jaunystę skirti Lietuvos atgimimui, jos nepriklausomybei ir žmonių gerovei siekti. Spręskite apie mus iš mūsų šiandienos ir ateities darbų . . ." Rezoliucijos pasmerkia ir sovietinę Lietuvos okupaciją 1940 m., jos įjungimą į Sovietų Sąjungą, tapusį prievartos aktu, pažeidusiu tarptautinės teisės normas. Suvažiavimo dalyviai LKJS I sekretoriumi išrinko Alfonsą Macaitį, II sekretoriumi — Nikolajų Livencevą, sekretoriais — Raimundą Šyvį ir Vidmantą Žilėną.

V. Kst.

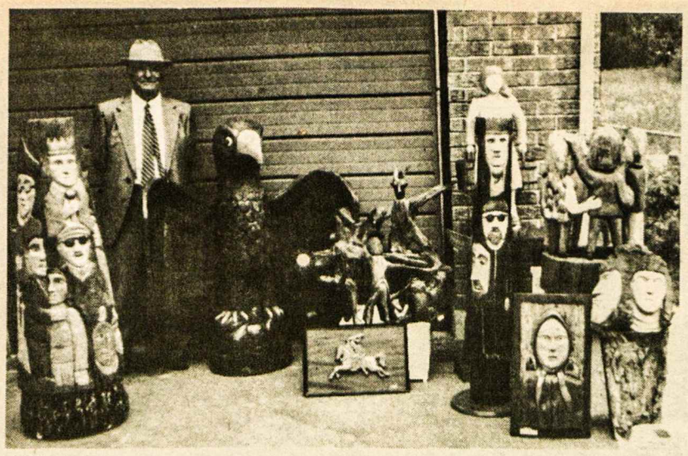

ROKAS STEPULAITIS prie savo darbų liaudies menininkų parodoje-mugėje Barrie mieste, Ontario

Hamilton, Ontario

HAMILTONO AV PARAPIJOS CHORAS pradės repetuoti rugsėjo 7, ketvirtadienį, 7.30 v.v. Rugsėjo 10, sekmadienį, choras jau giedos per pamaldas šventovėje. Choras yra numatęs sekančius pasirodymus: atliks programą AV parapijos 40-mečio minėjime; savo veiklos 40-mečio koncertešokiuose; kariuomenės minėjime Toronte; 1990 m. dainų šventėje Čikagoje. Pasirodymų daug – reikia uoliai lankyti repeticijas. Prašome ir laukiame naujų asmenų įsijungti į choristų eiles. **Valdyba**

VYSK. M. VALANČIAUS lituanistinės mokyklos pamokos prasidės rugsėjo 9, šeštadienį, 9.30 v.r. tose pačiose Šv. Juozapo mokyklos patalpose, 270 Locke St. S. Pamokos baigsis 12.30 v.p.p. Priimami vaikučiai nuo 4 m. amžiaus. Bus atskiros pamokos lietuviškai nekalbantiems mokiniams. Prašome registruoti vaikus telefonu 627-0624 vakarais arba pirmą mokslo dieną mokykloje.

AUKŠTESNIEJI LITUANISTINIAI KURSAI – IX, X ir XI skyrius, prasidės rugsėjo 12, antradienį, 5 v.v. Šv. Marijos gimnazijos patalpose, 1400 Main St. W. Pamokos baigsis 8 v.v. Mokiniai, sėkmingai užbaigę mokslo metus, gauna užskaitas. Jeigu susidarys tam tikras mokinių skaičius, bus pamokos ir lietuviškai nekalbantiems mokiniams, už kurias galima įsigyti irgi gimnazijos užskaitą. Maloniai laukiame viso Hamiltono ir apylinkės jaunimo! **Vedėja**

A. D. JANKŪNŲ 50-ties metų vedybinės sukakties proga Kanados lietuvių fondui aukojo: $100 – Ald. Karnas; $50 – E. Bersėnienė, Ad. Pauliukonienė, St. P. Daliai; $20 – V. Subatninkaitė, E. Ramanauskienė.

A. a. JUOZO ŠARAPNICKO atminimui Hamiltone SLA kuopa Kanados lietuvių fondui aukojo $100.

A. a. VINCO NARKEVIČIAUS atminimui Kanados lietuvių fondui aukojo $20 – dr. A. Gailius.

Nuoširdi padėka už aukas. **KLF**

A. a. VINCAS NARKEVIČIUS savo testamente paliko Kanados lietuvių fondui $5,000, kuriuos prisiuntė testamento vykdytojas St. Dalius. **KLF informacija**

Winnipeg, Manitoba

A. a. APOLONIJA MALAŠKEVIČIENĖ po trumpos ligos mirė Grace ligoninėje birželio 28 d., sulaukusi 91 metų. Gimė Majekonių kaime, Pakruojaus valsč., Šiaulių apskr. Seseriai padedant, 1946 m. imigravo į Kanadą ir po trumpo laiko apsigyveno Winnipege. Palaidota Assumption kapinių mauzoliejuje. Nuliūdę liko sesuo Leona Samulaitienė ir du sūnėnai su šeimomis Winnipege bei daug giminių Lietuvoje.

A. a. MONIKA GRABIENĖ, vos atšventusi savo 90-tąjį gimtadienį, netikėtai liepos 2 d. mirė namuose. Gimė Impilties kaime, Laukžemės valsč., Kretingos apskr. 1950 metais imigravo į Kanadą ir apsigyveno Winnipege. Palaidota Assumption kapinių mauzoliejuje. Nuliūdę liko duktė Eugenija Fedarienė, sūnus Juozas su šeimomis Winnipege; podukros Eleonora Bendžius Australijoje ir Juzė Barkauskienė Lietuvoje.

Abi velionės palaidotos iš Šv. Kazimiero šventovės, gedulingas pamaldas laikė prel. J. Bertašius.

Atsiskyrus su a.a. A. Malaškevičiene ir a.a. M. Grabiene Šv. Kazimiero parapija Winnipege neteko dviejų darbščių moterų, savo rankdarbiais puošusių ir rėmusių mūsų šventovę bei parapiją. Daug M. Grabienės rankomis austų tautinių juostų buvo padovanota Manitobos Žmogaus ir gamtos muziejui. **EKK**

London, Ontario

NEPAMIRŠKITE, kad bilietus į Šiluvos Marijos parapijos jubiliejų Londone reikia įsigyti nevėliau rugsėjo 3 d., o pati šventė įvyks rugsėjo 10, sekmadienį, 4 v.p.p. Bilietų kaina – $25 asmeniui. Prie įėjimo bilietų nebus. Dėl informacijos skambinti klebonui kun. I. Mikalauskui, tel. (519) 455-3129. **D.E.**

Edmonton, Alberta

GIMTADIENIO POBŪVIS prof. A. Rakauskui KLB apylinkės valdybos pastangomis buvo suruoštas sekmadienio popietę, liepos 30 d., Lietuvių namuose. (Kaip anksčiau buvo "TŽ" rašyta, prof. Rakauskas, mokslo reikalu atvykęs iš Kauno, dirba laboratorijose bei gilina mokslo žinias Edmontono, universitete). Pobūvis įvyko jaukioje, šeimyniškoje nuotaikoje, ir mielam svečiui buvo maloni staigmena. Prie gražiai papuošto stalo, apdėto gausiais valgiais, Ritai Strimaitytei-Gallagher atnešus gimtadienio pyragą, papuoštą degančiomis žvakutėmis, kurias svečias užpūtė, buvo pakeltos taurės. Gausiems dalyviams sugiedojus "Ilgiausių metų", trumpą sveikinimo žodį tarė bei dovaną įteikė Juozas Popikaitis. Padėkos žodyje prof. A. Rakauskas nuoširdžiai padėkojo už staigmeną 57-jo gimtadienio proga ir papasakojo keletą savo įspūdžių. Labiausiai džiaugėsi, kad buvo edmontoniečių maloniai priimtas ir palyginti per trumpą laiką pasijuto kaip tikras Edmontono lietuvių bendruomenės narys. Geros sėkmės, mielas Profesoriau, čia įsigytos naujos mokslo žinios padės gimtajam mūsų kraštui – Lietuvai.

Dr. P. KLEMKA, metus laiko išdirbęs Dalhousie universitete, Halifakse, grįžo su šeima į Edmontoną ir dirba toliau gydytojo profesijoje 215 - 10230, 142 Str. Edmontone. Sveikiname grįžus ir linkime geros sėkmės.

PAMALDOS Lietuvių namų koplyčioje po vasaros mėnesių pertraukos vėl prasidės rugsėjo 3, sekmadienį, 11 v.r. Pamaldas laikys kun. E. Cooney. **Dobilas**

Barrie mieste kasmet vyksta liaudies menininkų darbų paroda-mugė "Huronia Festival of Arts and Crafts" gražioje Simcoe ežero pakrantėje, organizuojama Barrie Kiwanis klubo. Kartu vyksta vandens sporto bei muzikos šventė. Šiais metais paroda-mugė vyko rugpjūčio 5-7 d.d. Parodoje dalyvavo ir vienas liaudies meistras su visa eile medžio dirbinių, pasistatęs šalia savo darbų ir lietuvišką Vytį. Pasirodo, kad tai Rokas Stepulaitis, laimėjęs pirmą parodos prizą (Best of Show) ir $100. Dabar yra gavęs pakvietimą eksponuoti savo darbus CNE parodoje Toronte.

G.B.

HALLING ELECTRICAL
(Estonian)
Gyvenamiems namams ir komerciniams pastatams.
- elektros išvedžiojimas
- elektros vielų atnaujinimas
- elektrinis šildymas
- vėdinimo įrengimas
- geras darbo atlikimas

Tel. 762-9190 LIC E 1044

Sudburio žvejų ir medžiotojų klubas "Geležinis vilkas"
rugsėjo 3, sekmadienį, rengia
GEGUŽINĘ
V. Gudriūno vasarvietėje prie French River vietovės. Pradžia 12 val.
Laukiame visų iš arti ir toli. *Klubo valdyba*

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 29 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
kasd. pal. čekių sąsk. iki .	5.5%	asmenines paskolas	15.5%
santaupas	7.5%	nekiln. turto pask. 1 m..	13.5%
kasd.pal.taupymo s-ta	7%	nekil.turto pask. 3 m..	14%
90 dienų indėlius	9.75%	*Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.*	
1 m. term. indėlius	11.5%	*Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki $25.000.*	
1 m. term.ind.mėn.pal.	11%		
3 m. term.indėlius	11%		
RRSP ir RRIF (pensijos)..	8.5%		
RRSP ir RRIF 1 m.	11.5%		
RRSP ind. 3 m.	11%		

AUDRA Travel
Kviečiame keliauti į
Lietuvą
ir kitas pasaulio šalis!
Rudeninė kelionė į Lietuvą
spalio 6-18 d.d.

Ruoškitės naujų daug žadančių 1990 metų sutikimui Lietuvoje.

Sutvarkome keliones grupėm bei pavieniam asmenim pagal pageidaujamą maršrutą ir laiką. Teiraukitės smulkesnių žinių.

- *Mūsų biuras išrašo bilietus keliauti traukiniais bei visomis pagrindinėmis lėktuvų bendrovėmis.*
- *Sutvarko poilsines keliones į šiltus kraštus, išvykas pramoginiais laivais, organizuoja slidininkų grupes.*
- *Sutvarko vizas bei dokumentus iškvietimams.*
- *Ruošia keliones į geriausias pasaulio sanatorijas.*
- *Nuperkame automobilius bei kitas dovanas giminėms Lietuvoje.*

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Skambinkite: tel. (416) 769-2500. TELEX: 06-967812 FAX: (416) 763-6279
Rašykite: 2100 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1M7
Registracijos numeriai: 2559030 ir 2475066

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

MOGUL STEREO
Visos sistemos • Pal • Secam
110-220 voltų
tinka naudoti Lietuvoje ir Europoje
Turime didžiausią pasirinkimą nešiojamų radijų, televizijų, video aparatų, filmavimo kamerų, magnetofonų bei kitokių prekių iš šių žymių firmų:
Sony, Toshiba, Sharp, Hitachi ir t.t.
Garantuojamos geriausios kainos
JAVID MIRZA
FAX: 664-5737
170 Highway 8, Stoney Creek, Ont. 664-5733
891 Upper James, Unit 4, Hamilton, Ont. 574-3310

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Bostono ramovėnai metiniame narių susirinkime birželio 11 d. Bostono lietuvių piliečių draugijos patalpose išsirinko naują skyriaus valdybą, kurią dabar sudaro: pirm. Jurgis Jašinskas, vicepirmininkas ir ižd. Martynas Dapkus, sekretoriai Aloyzas Astravas ir Mykolas Manomaitis. Kontrolės komisijon išrinkti — Stasys Griežė-Jurgelevičius, Albinas Šležas ir Teofilius Janukėnas. Bostono ramovėnų skyrius kasmet surengia Lietuvos kariuomenės šventės minėjimą.

Balzeko lietuvių kultūros muziejaus švietimo skyrius organizuoja lietuvių kalbos pamokas jos nemokantiems vaikams ir suaugusiems Čikagoje. Vaikų grupės pamokos prasidės rugsėjo 13 d. ir baigsis spalio 25 d. Pamokos bus muziejaus patalpose trečiadieniais 4-4.30 v.p.p. Vaikai nuo septynerių iki dvylikos metų amžiaus lietuvių kalbos bus mokomi pašnekesių metodu. Septynių savaičių kursas kiekvienam vaikui kainuos po $39. Suaugusiųjų grupė pamokas pradės rugsėjo 15 d. ir baigs spalio 27 d. Joms bus skirti septyni penktadieniai 7-8 v.v. Pilnas kursas kainuos $66. Abi grupes lietuvių kalbos mokys Gailutė Valiulienė. Registruojamasi tel. 582-6500.

Čikagoje veikianti suvalkiečių draugija savo reikalus aptarė narių posėdyje gegužės 26 d. Z. Kojako svetainėje. Susirinkusius 62 narius pasveikino valdybos pirm. Aleksas Navardauskas, primindamas, kad susirinkimas skiriamas ir Motinos dienai. Minutės susikaupimu pagerbtos visos mirusios motinos, tarp kurių yra ir Suvalkiečių draugijos steigėja Ona Švirmickienė. Prisiminime pabrėžtas didelis motinų įnašas į lietuvių tautos gyvenimą, nors jos pačios nedaug tematė šviesesnių dienų. Sunkios tautos dienos iš motinų pareikalavo didelių pastangų ir aukos. Susirinkimo dalyviai pagerbė ilgiausiai valdyboje dirbusią B. Žemgulienę. Jai įteikta knyga "Suvalkiečių liaudies kūryba Amerikoje" ir prisegtas iš Lietuvos atvežtas ženkliukas "Lietuva". Susirinkimas baigtas tradicinėmis Motinos dienos vaišėmis, kurias paruošė H. Vikelienė su kitomis šeimininkėmis.

Lietuvių pensininkų sąjungos Čikagoje valdyba surengė narių pobūvį birželio 8 d. Šaulių salėje. Valdybos pirm. S. Vanagūnas, pasveikinęs beveik pusantro šimto susirinkusių narių, aptarė svarbesniuosius reikalus. Jis džiaugėsi, kad pastarųjų dviejų mėnesių laikotarpyje amžinybėn neiškeliavo nė vienas sąjungos narys. Ją netgi papildė septyni nauji nariai — Petras Valaitis, Liuda Jilek, Emilija ir Povilas Kanatai, Elena ir Vladas Paliulioniai, Kazys Aižinas. Kun. A. Saulaitis, SJ, talkinęs lietuvių jaunimui P. Amerikos valstybėse, supažindino su ten veikiančiomis lietuvių kolonijomis. Argentinon ir Urugvajun daug lietuvių atvyko 1926-29 m., Kolumbijon ir Venezuelon — 1947-49 m. Nepriklausomybės metais ten buvo Lietuvos konsulatai, lietuviškos mokyklos, su vaikais dirbo iš Lietuvos atsiųsti mokytojai. Dabar P. Amerikos lietuviais rūpinasi PLB valdyba, jaunimui sudaranti progą mokytis Vasario 16 gimnazijoje. Veikia tautinių šokių grupės, organizuojamos jaunimo stovyklos, reguliariai surengiami P. Amerikos lietuvių kongresai. Savo pranešimą kun. A. Saulaitis, SJ, iliustravo lietuviškų vaizdų skaidrėmis Buenos Aires, Montevideo, Sao Paulo didmiesčiuose bei kitose vietovėse.

Australija

Lietuvių moterų socialinės globos draugijos gegužės 21 d. popietė Lietuvių namuose Sydnėjuje buvo skirta aktualiai ekonomisto Anskio Reisgio paskaitai "Galimybės Lietuvai įsijungti į Vakarų pasaulio ekonominę sistemą". Paskaita susilaukė daug klausytojų, nes paskaitininkas yra pasižymėjęs savo plačia veikla Sydnėjaus lietuvių kolonijoje. Dvi kadencijas jam teko būti ALB Sydnėjaus apylinkės valdybos pirmininku, aštuonerius metus – Lietuvių namų sekretoriumi. Šiuo metu A. Reisgys su E. Jonaitiene ir J. McAllisteriu yra N.S.W. valstijos švietimo departamento lietuvių kalbos programos ir egzaminų komiteto narys, sekmadieniais dirbantis Syndnėjaus lietuvių kredito kooperatyve "Talka". Savo paskaitoje A. Reisgys pabrėžė, kad kraštui ekonominį pajėgumą ne visada atneša žemės turtai ir dideli maisto ištekliai. Pavyzdžiais paskaitininkas pasirinko V. Vokietiją ir Japoniją. Abi šios valstybės, ypač V. Vokietija, labai nukentėjo II D. karo metais, beveik visiškai neteko savo pramonės. Dabar šie du kraštai atsistatė ir ekonominiu požiūru tapo finansiniais milžinais. Tuo tarpu daug žemės turtų turinti Australija slegia bilijonų dolerių skola. Tad ir Lietuvai svarbesnis už žemės turtus yra gyventojų darbštumas, jų kvalifikacija, išugdymas tinkamų vadovų, sugebančių išvystyti naujas iniciatyvas. Tačiau Lietuvai taipgi reikia artimesnių ryšių su pasauliu, finansinės kitų valstybių paramos. Dabar tokius žingsnius kliudo Maskvos varžtai. Be ekonominio savarankiškumo ir valstybinės nepriklausomybės Lietuvos įsijungimas į Vakarų pasaulio ekonominę sistemą bus labai ribotas. Paskaitininkui A. Reisgiui padėkojo moterų draugijos valdybos pirm. Tamara Vingilienė.

Britanija

Sibirinių trėmimų minėjimą Boltone birželio 10 d. surengė Baltiečių komitetas. Lietuviai, latviai ir estai padėjo didelį tautinėmis spalvomis papuoštą vainiką prie žuvusiems kariams skirto paminklo Boltono centre. Vakare visi vėl susirinko oficialiai minėjimo daliai Latvių klube. Apie trėmimus į Sibirą angliškai kalbėjo J. Počs ir H. Vaineikis. Minėjimas baigtas Lietuvos, Latvijos ir Estijos himnais.

A. a. Albinas Stankevičius, mančesterietis, mirė balandžio 5 d., pakirstas plaučių vėžio. Velionis buvo marijampolietis, gimęs 1921 m. liepos 26 d. Marijampolės valsčiaus ūkininko šeimoje. II D. karo metais tarnavo savisaugos daliniuose. Karo pabaigos sulaukė Italijoje. Anglijoje gyveno nuo 1947 m., pradžioje dirbdamas anglies kasyklose, o vėliau kabelių fabrike. Priklausė Mančesterio lietuvių klubui, ramovėnams, Mančesterio lietuvių katalikų bendrijai. Buvo vedęs italę, su kuria susilaukė sūnaus Romo, dukterų Marianos ir Dianos. Pastaraisiais metais buvo išsiskyręs. Laidotuvių apeigas atliko kun. B. Ashberry. Palaikai sudeginti Blackley krematoriume. Laidotuvių dalyvius pavaišino dukra.

Skotijos lietuvių moterų draugija savo veiklos penkiasdešimtmetį šventė gegužės 7 d. Lietuviai susirinko Šv. Šeimos bažnyčioje Mossende, kur jiems Mišias atnašavo kun. J. Andriušius. Prie altoriaus buvo atnešta Lietuvos trispalvė ir lietuvių skautų tunto vėliava. Sukakčiai skirtą pamokslą sakė kun. J. Andriušius, primindamas Katalikų Bažnyčios reikšmę ne tik Skotijos lietuviams, bet ir visai lietuvių tautai. Pamaldos baigtos bendrai sugiedota giesme "Marija, Marija". Tada visi atvyko į Skotijos lietuvių klubą Bellshillyje, kur jų laukė moterų paruoštos vaišės. Skotijos lietuvių moterų draugijos pirm. A. Andruškevičienė (Andrews) skaitė paskaitą apie draugijos įsteigimą, veiklą ir ateities planus. Deja, jos nėra Lietuvių enciklopedijoje. Tad neįmanoma buvo išspręsti mįslės "Europos lietuvio" paskelbtoje Kastutės Rugienienės korespondencijoje. Ji rašo apie draugijos 50 metų sukaktį, su kuria nesiderina redakcijos pridėta antraštėlė "Moterų draugijos 60 metų jubiliejus". Skautai paskaitininkei A. Andruškevičienei įteikė specialiai pagamintą medinį kryžių. Dainų ir tautinių šokių programėlę atliko jaunimo grupės ir solistai. Draugijai, švenčiančiai 50 ar galbūt 60 metų sukaktį, sugiedota "Ilgiausių metų". Minėjimas baigtas Tautos himnu.

Vokietija

A. a. Pranas Kotkis, ištiktas širdies smūgio, mirė Liubeko ligoninėje balandžio 14 d. Velionis gimė 1916 m. rugsėjo 1 d. Vartų kaime, dabartiniame Vilkaviškio rajone. Pokariniais metais gilius savo veiklos pėdsakus paliko Liubeke, kur jam ilgus metus teko būti VLB apylinkės valdybos pirmininku. Iš šių pareigų pasitraukė dėl pablogėjusios sveikatos. Už nuopelnus buvo paskelbtas VLB Liubeko apylinkės valdybos garbės pirmininku iki mirties. Laidotuvėmis rūpinosi Ida Klasutis. Apeigas atliko Hamburgo lietuvių kapelionas kun. Bronius Kuculis, atvykęs iš Lenkijos pakeisti mirusio kun. Vaclovo Šarkos.

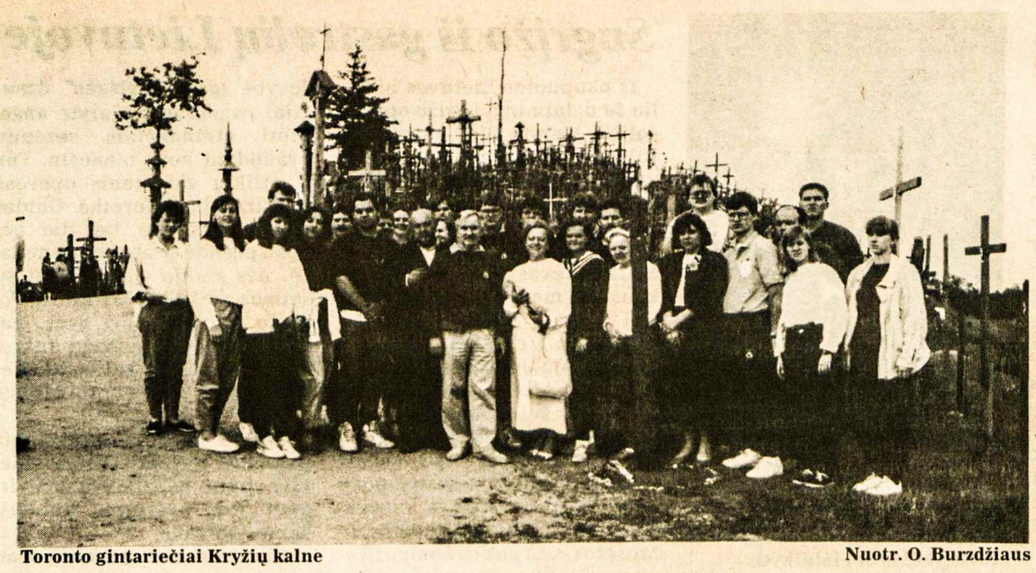

Toronto gintariečiai Kryžių kalne — Nuotr. O. Burzdžiaus

Toronto "Gintaro" viešnagė Lietuvoje

Įspūdžiai gražioje Palangoje, vakarienė Klaipėdoje, paskutinis koncertas ir atsisveikinimas

RŪTA GIRDAUSKAITĖ

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Sugrįžę į Palangą einam saulės palydėti. Be keturiolikos minučių dešimtą valandą ant garsiojo Palangos tilto renkasi minios žmonių šiam tradiciniam atsisveikinimui. O saulė, už debesų pasislėpusi, besileisdama nepasirodo, neatsiliepia į mūsų nuoširdžią dainą: "Saula šviesi, saula brungi, ko nešvieti aukštai dunge". Nuo galo geltonomis, žaliomis ir raudonomis vėliavomis išpuošto tilto į tamsią Baltiją paleidžiame vainikus, nupintus iš mums dovanotų gėlių. Krykštaudami metam monetas į vandenį. kad vėl sugrįžtumėm į ši stebuklingą pajūrį . . .

Paskutinis koncertas

Šeštadienis. Paskutinį koncertą, kaip visus ankstyvesniuosius, pradedame poeto Henriko Nagio žodžiais: "Mūsų ansambliui . . . šita kelionė Lietuvon yra taip pat vienas iš tų stebuklų, kuriuos nuo praeitųjų metų vasaros jūs išgyvenate ir išgyvename mes su jumis kartu . . . grįžome pas jus, pas savuosius, namolei, visų mūsų gimtojon žemėn . . . esame vienos ir tos pačios motinos Lietuvos vaikai . . ." Nors kalba viena skaitovė, šį vakarą šiuos žodžius kiekvienas galėtų tarti su giliausiu įsijautimu. Tikrai stebuklas . . . tikrai pas savuosius . . . Tačiau dabar ne laikas graudentis. Palangos vasaros estrada pilna, pilnutėlė. Žmonės sėdi takuose, stovi pakraščiuos, iš viso apie 3,000 žiūrovų. Turbūt Palangos aplinka juos labai maloniai nuteikė. Iškart sutinka mus šiltais plojimais. Viskas sekasi kaip ir pridera šios neeilinės koncertinės kelionės pabaigai. Mergaitėm šokant "Per girią", girdisi paukščių čiulbesys. Skaitant eilėraštį apie liaudies poetus, estrados stogą glosto poeto apdainuojamas "nuolankus ir šiltas lietus". Ir gamtos, ir publikos taip palaikomi baigiame ši paskutinį koncertą nuvargę, bet labai patenkinti.

Nepaprasta išvyka, nepaprasta ir pabaiga. Po koncerto VU ansambliečiai mus nusiveža į "Lino" baseiną, kur po atviru dangum pašildytam jūros vandenyje ilgai žaidžiam po kriokliais, važinėjam "drambliuku" ir šiaip išdykaujam. Toks išsiblaškymas nuostabiai atgaivina, duoda jėgų tęsti kelionę. O tęsiam nedelsiant! Beliko tik penkios dienos su giminėm pabendrauti, apžiūrėti nematytas Lietuvos vietas, atlikti visa, ką ligi šiol atidėliojom.

Todėl išskridimo išvakarėse renkamės į Vilnių pilni įvairiausių įspūdžių, beveik visiškai išsisėmę. Bet pradžioje šios išvykos prisiekėme, kad ilsėsimės tik sugrįžę į Torontą. Ir VU ansambliečiai pilnai pasiryžę užtikrinti, kad savo pažadą išlaikytumėm – ruošia išleistuves. Dar prieš vakaro linksmybes dalis gintariečių su vadovais nuvyksta pas Vilniaus universiteto prorektorių prof. Grigonį. Įteikia jam "Gintaro" ansamblio emblemą – Toronto audėjų išaustą rištinį kilimą, kuris kaip egiptiečių legendarinis kilimas, kartu su "Gintaru" apkeliavo visą Lietuvą. Dabar kabės universiteto patalpose, primins "Gintaro" viešnagę, tėvų žemėje. Susitikime dalyvauja ir prof. Bartusevičienė, kuri paaiškina apie Vilniaus universiteto lietuvių kalbos kursus užsieniečiams studentams, ragina kitais metais atvykti. Ne vienas šį kvietimą rimtai apsvarsto.

Oficialiai atsisveikinus su universiteto pareigūnais, laikas atsisveikinti su mus globojusiais VU ansambliečiais. "Šaltinėlio" naktiniam bare vakarojam. Nustebina "Las Vegas" tipo programa – turbūt todėl, kad tėvų pasakose tokios programos nefigūravo. Iš naujo nustebina ir VU ansambliečių energija. Po "oficialios" programos jie perima sceną, šoka ir dainuoja. Kartu šokam, dainuojam, kalbamės kaip seni pažįstami. "Šaltinėlyje" užbaigę, tęsiame balių bendrabutyje iki ryto. Reikia linksmintis kuo ilgiau, kad mažiau laiko liktų graudžiam atsisveikinimui . . .

Orauostyje

Liūdesio ir ašarų neišvengiame. Orauostyje vėl baisi spūstis. Giminės, nepagailėję miego, anksti iš ryto suvažiavę iš visų Lietuvos kampų. Draugai. Gėlės (tikrai sunku tikėti, kad po mūsų viešnagės Lietuvoj liko dar nenuskintų gėlių). Atsibučiuojam, atsiverkiam, prisiekiame sąžiningai susirašinėti. Paskutinis rankų paspaudimas, paskutinis apsikabinimas, "Iki greito pasimatymo" ir išskrendame. Lėktuve nepaprastai tylu. Kiekvienas mintyse paskendęs, veiduose matyti, kaip įspūdžiai tampa prisiminimais.

Jautrus laiškas

Tikrai atrodė, kad Vilniuje paskutines ašaras nušluostėm. Nežinojom, kad su mumis keliauja jautrus vieno ansambliečio laiškas, kuris Belgrade iš naujo skruostus suvilgys, iš naujo sugraudens: "Mieli broliai ir sesės, mieli lietuviai! Labai atsiprašau, jog pertraukiau jūsų pašnekesius, bet labai prašyčiau išklausyti manęs, nes tai kas susikaupė mano širdyje ir dūšioje sunku išlaikyti... Jau nuo pat pirmos minutės, kai sulipome orauostyje į autobusą, labai nuoširdžiai nustebino jūsų atvirumas... Mus pradžioje net trumputį šokiravo, kaip jūs puolat į betarpišką bendravimą, pamiršę visus skirtumus, kurie be abejo egzistuoja, bet ne čia Lietuvoje. Jūs visų pirma ir iškart supratote, jog ir jūs, ir mes – lietuviai . . . o visa kita tai visai nesvarbu. Ačiū jums už tai! . . . Kiek žinau, beveik visi iš jūsų gimę Kanadoje ir daugumas į Lietuvą atvažiavo pirmą sykį. Ir nors vienas pagrindinių jūsų tikslų buvo koncertinė kelionė, mūsų gi vienas iš pagrindinių tikslų buvo tai, jog jūs suprastumėt ir pajustumėt visa širdimi, kad Kanada – tai jūsų gimtinė, o Lietuva – tai tėviškė, t.y. jog Kanada tai lyg ir tėvas, o motina – tai Lietuva! Ir jei bent vienas iš jūsų tai pajuto, tai mūsų tikslas pasiektas.

Nepraeis nė dešimt valandų, ir jūs paliksite mūsų ir jūsų brangią ir trapią Lietuvėlę. Esu įsitikinęs, jog mes jus išlydėsime kaip artimiausius žmones, kaip savo gimines ir lauksim jūsų grįžtant, grįžtant jau į savo Lietuvą, grįžtant visam laikui . . ."

Tokį laišką perskaičius, norisi tik garsiai šaukti, kad VU ansambliečiai išgirstų: "Jūs pasiekėte savo tikslą keturiasdešimt kartų!" Nuoširdus ačiū už viską!

Atsisveikiname

Apkeliavome visą Lietuvą, nepaprasto vaišingumo lydimi. Vis iš naujo stebino žmonių nuoširdumas, noras su mumis bendrauti. Nespėjom atsigrožėti nei krašto gamta, nei šimtais plevėsuojančių trispalvių, nei žmonių nepalaužiama viltimi. Matėme kai kur ir skurdą, prieš kurį pasijutome bejėgiai. Matėme ir netvarkos akimirkas kuriąs suprasti gali tik Sovietų Sąjungos santvarkoje augę. Matėme savanorių jėgomis atstatomus Tris kryžius ir per žinias girdėjome, kaip tuos atstatymo darbus sutrukdė vagys, nunešę reikalingas medžiagas.

Iš tokių įvykių, iš vaizdų ir veidų, iš pokalbių ir nuotykių susilipdėme sau labai tikrą Lietuvą, kuri ilgai, ilgai liks mūsų mintyse.

VIDAS ALEKSANDRAVIČIUS ir JUOZAS KARASIEJUS

Brangieji mūsų, lauktieji gintariečiai, mes esame sužavėti, apkerėti, liekame be žado. Šitiek metų išlaikyti šokio, muzikos tradicijas, svečiame krašte yra nuostabu. O atlyginimas jums mūsų aplodismentai, gėlės, padėkos žodžiai. Sužavėjo jūsų šokėjų nuoširdumas scenoje, kiekvienoje šokio detalėje, kiekviename judesy. Labai patiko koncerto režisiūrinis sprendimas revju forma, tempas, nuotaika. Labai vykusiai parinktas repertuaras. Gražūs rūbai, likę iš tų brangių nepriklausomybės laikų. Įdomus muzikinis akomponamentas su pikantišku jūsų žemyno atspalviu. Klausėme, žiūrėjome, žavėjomės jūs pranokote mūsų visas viltis. Geros jums sėkmės. Ilgų metų vadovams.

Su pagarba – *Vidas Aleksandravičius,*
Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio meno vadovas

1989.VI.9
Vilnius

Dr. Jonas Grinius diplominiame darbe

GENOVAITĖ BIJŪNIENĖ

Vilniaus universiteto Kauno vakarinio fakulteto Lietuvių kalbos ir literatūros katedros studentas Vidmantas Valiušaitis 1987 m. yra parašęs diplominį darbą tema "Jonas Grinius – literatūros kritikas". Šio darbo vadovas – dr. V. Kubilius. Autorius nurodo, kad šiame darbe žvilgsnis nukreiptas į kūrybinės asmenybės ištakas, į jos susiformavimą ir faktišką pasireiškimą.

Jonas Grinius gimė 1902 m. vasario 21 d. Giminėnų kaime, Joniškio vlsč., Šiaulių apskr. Gimnaziją baigė Šiauliuose 1922 m. 1926 m. baigė Kauno universiteto teologijos-filosofijos fakultetą. Gilino studijas Grenoblio ir Paryžiaus universitetuose, kur studijavo prancūzų kalbą, literatūrą, estetiką bei meno istoriją. 1929 m. Lietuvos universitete už disertaciją "O. V. Milašius – poetas" gavo literatūros daktaro laipsnį.

Jonas Grinius, lietuvių literatūros ir meno kritikas, dramaturgas, atstovaujantis katalikiškos krypties literatūrai, kūrė Lietuvoje tarp I ir II pasaulinio karo ir emigracijoje Vokietijoje po II pasaulinio karo. Stambus ir įvairus jo literatūrinis palikimas yra įdomus, turtingas bei vertingas šaltinis, papildantis XX amžiaus lietuvių literatūros raidos, jos dramatizmo, idėjinės konfrontacijos, estetinių koncepcijų įvairovės perspektyvą. J. Griniaus literatūrinė kūryba, apimdama apie 60 m. laikotarpį, yra susijusi su svarbiausiais šio amžiaus lietuvių tautos istoriniais lūžiais, idėjiniais prieštaravimais, atspindi mūsų literatūrinio proceso margaspalviškumą.

Tačiau šio rašytojo palikimas kol kas yra nelengvai apžvelgiamas ir menkai pažįstamas net specialistams. Jis apima 15, labai nedideliu tiražu, atskiromis knygomis išėjusių veikalų ir keletą šimtų straipsnių bei grožinės kūrybos pavyzdžių, nuskendusių sunkiai prieinamos periodikos skiltyse. Autorius pabrėžia, kad tokią nenaudingą mūsų literatūros savimonei šio rašytojo izoliaciją apsprendė dramatiškas jo likimas – II pasaulinio karo sūkurių nublokštas emigracijon, ilgiems metams liko nematomas už neperkopiamos nepasitikėjimo sienos, atitvėrusios išeiviją nuo tautos. Tam tikros reikšmės turėjo ir J. Griniaus krikščioniškos pažiūros, kurios mūsuose buvo traktuojamos kaip klerikalizmo apraiška. Tačiau tolimesnė šio rašytojo palikimo izoliacija nėra naudinga šiuolaikiniam lietuvių literatūros procesui.

Lietuvių kultūros istorijoje J. Grinius išliks pirmiausia kaip meno ir literatūros kritikas. Jis buvo vienas pirmųjų šiam darbui profesionaliai pasirengusių specialistų. Jo veikalai – stambi meno filosofijos knyga "Grožis ir menas" (1938, 1983), menotyros studijos "Vilniaus meno paminklai (1940), "Lietuvių kryžiai ir koplytėlės" (1970), literatūrologijos darbai "O. V. Milašius – poetas" (1930), "Putino lyrika" (1932), "Veidai ir problemos lietuvių literatūroje" (I t. 1973, II t. 1977) – yra dėmesį patraukiantys akcentai mūsų kultūros istorijoje ir dar tik laukia savo tyrinėtojų. Be to, jis yra išleidęs atskiromis knygomis ar paskelbęs spaudoje 8 dramos žanro kūrinius, apsakymų, novelių. Tarp neskelbtos grožinės kūrybos yra likęs romanas, keletas dramų, smulkesnių beletristikos dalykų. Dėmesio nusipelno ir savita J. Griniaus publicistika, gausus, spalvingas laiškinis palikimas, tuo tarpu, deja, išbarstytas po privačius archyvus. Lietuvių literatūros istorinės apžvalgos, parašytos prancūziškai "Histoire generale des litteratures", I-III, Paris 1961 ir vokiškai "Lexicon der Weltliteratur", Muenchen, 1966.

V. Valiušaitis teigia, kad idealistinė J. Griniaus pasaulėžiūra rėmėsi neotomistine filosofija, kuri lėmė ir jo estetinių pažiūrų sistemą, turėjusią šaknis Kauno universitete 1922-1926 m., kur J. Grinius studijavo teologijos-filosofijos fakultete. Tokie šio universiteto profesoriai, kaip St. Šalkauskis, P. Kuraitis, J. Eretas, V. Mykolaitis-Putinas, darė įtakos. Pastebima ir prancūziškojo neotomizmo įtaka, ypač tokių autorių idėjos, kaip Bergsono, Blondelio, Mariteano.

Po sugrįžimo iš Prancūzijos ir vėliau emigracijoje J. Grinius propagavo integralinės kritikos koncepciją. Ta integralizmo koncepcija reiškė moderniai suprantamos katalikybės aspiracijas filosofijoje, literatūroje, mene. Savo metodologiniu pagrindu integralinė meno samprata artima realizmo estetikai būdingam turinio ir formos vienybės principui.

V. Valiušaitis išvadose teigia, kad J. Griniaus palikimas nusipelno didesnio dėmesio, nei iki šiol yra susilaukęs. Tam tikra J. Griniaus palikimo dalis artimiausioje ateityje galėtų būti suaktualinama, įjungiant ją į įvairias lietuvių estetinės minties antologijas, rinkinius, kai ką pakartojant spaudoje. J. Griniaus rinktinių darbų tomas solidžiai papildytų "Kritikos bibliotekos" seriją. Aplamai J. Griniaus palikimas tik praturtintų mūsų kultūros istoriją.

SKAITYTOJAI PASISAKO

MŪSŲ LAIKRAŠČIŲ LIETUVOJE NEGAUNA

Rašau Jums šį laišką, norėdamas padėkoti už Jūsų vertingą įžanginį straipsnį Jūsų redaguojamam laikrašty 18.VII.89. Mūsų išeivijos laikraščių siuntimas į Lietuvą giminėms ir draugams yra tikrai bergždžia pastanga, nes ten jų niekas negauna, išskyrus komunistinius fondus arba paštų tarnautojus, ypač vadovaujančius, kurie pagrindinai yra komunistai, ir mūsų užsakytus laikraščius, ogi dažnai ir išeivijos lietuviškas knygas vagia.

Aš iš karto šia komunistine išdaiga netikėdamas, užsakiau savo giminaičiams Lietuvoje "Tėviškės žiburius" ir tik po penkių mėnesių sužinojau, kad jie šio laikraščio dar negavo nė vieno numerio. Žinoma, ir negaus.

Jūsų, Redaktoriau, straipsnį skaitytojai turėtų priimti kaip įspėjimą, kad jokių lietuviškos išeivijos laikraščių į Lietuvą siųsti neverta, nes tai yra tik pinigų išmetimas komunistų partijos poreikiams: sekti mūsų gyvenimą ir izoliuoti mus nuo tautos kamieno. Geriau tuos pinigus paaukoti Tautos ar Lietuvių fondams, kurie, atėjus laikui, galės būti panaudoti tautos laisvės ir nepriklausomybės poreikiams. (Juk "TŽ" persiuntimas oro paštu metams kainuotų apie 120 dol., o dienraščio "Draugas" – apie penkis kartus daugiau!).

Yra manančių, kad, kaip atsaką į Lietuvos komunistų užmačias, mums reikėtų nepriimti jų partijos žinioje mums siunčiamos spaudos.

J. A. Kylius

Karininkai – Osvaldas Žadvydas (kairėje) ir Antanas Tarvydas 1939 m. prie Trijų kryžių Vilniuje

Trys kryžiai Vilniuje

Netoli Gedimino kalno, Vilnios ir Neries upių santakoje yra Trijų kryžių kalnas, anksčiau vadintas Plikuoju kalnu. Kada kryžiai buvo pastatyti, žinių nėra. Yra tik legenda. Tačiau istorikai – V. Gidžiūnas ir K. Chodynickis įrodė, jog nėra faktų, kuriais būtų galima patikėti legendai.

Kapitulos aktai 1613 m. šį kalną dar vadino Plijuoku ir kryžių nemini. Bet 1648 m. inž. Fridricho Gedkanto Vilniaus miesto plane yra pažymėti Trys kryžiai. Seniausias žinomas Trijų kryžių pavazdavimas yra aptinkamas Šv. Kazimiero koplyčioje po didžiąja freska, dviejuose pasidabruotuose reljefuose, kurie, pagal Fijaleko, datuotini apie 1636 m. Manoma, kad apie tą laiką 1613-36 m. tie trys kryžiai ir buvo pastatyti.

Apie tų kryžių simbolinę reikšmę Vilniaus istorikai yra pareiškę skirtingų nuomonių. Tačiau neabejotina, kad trys kryžiai simbolizuoja Jėzaus Kristaus kančią Kalvarijos kalne prie Jeruzalės: vidurinis aukštesnis – Išganytoją, o šoniniai – nusikaltėlius.

Mediniai kryžiai išsilaikė iki 1869 m. ir dėl senumo išgriuvo. Rusų valdžia neleido jų atstatyti. Per I D. karą, vokiečių okupacijos metu, 1916 m. pastatyti trys kryžiai iš gelžbetonio pagal inž. architekto bei skulptoriaus Antano Vivulskio projektą.

Sovietai okupavę Lietuvą, 1950 m. vieną vasaros naktį kryžius išsprogdino, o kalną pavadino senuoju vardu – Plikuoju. Šiuo metu jis atgavo senąjį savo vardą. Dabar kryžiai astatyti ir pašventini. Rekonstrukcijos projektą paruošė Henrikas Šilgalis, o jį įvykdė Antanas Juozaitis su 12 šauliečių vyrų, prie jų buvo įsijungė ir vilniečių.

Osvaldas ŽADVYDAS

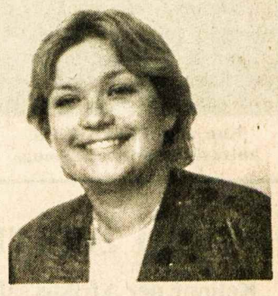

SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC. REALTOR

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti.

Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

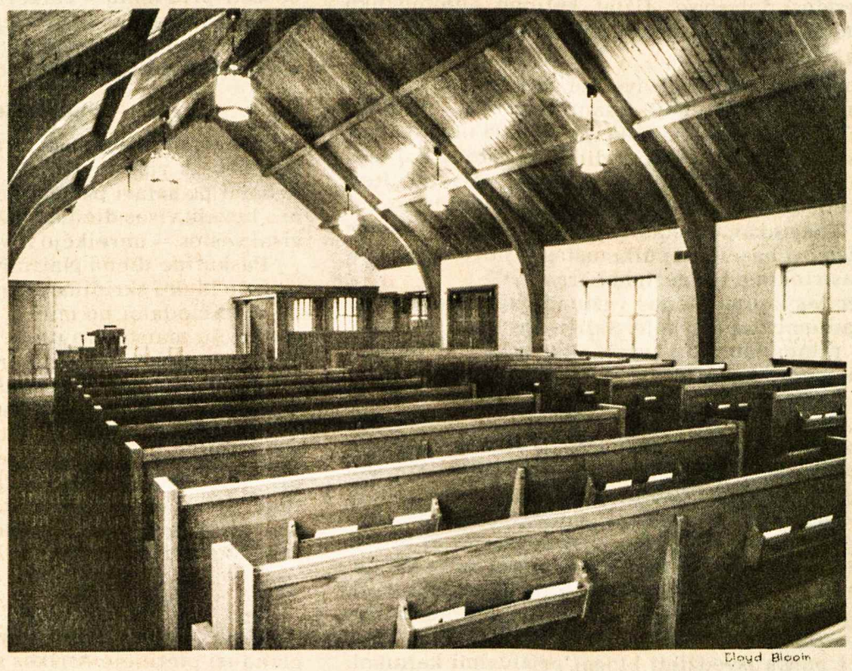

Lloyd Bloom

The Marlatt
The J. B. MARLATT Funeral Home, Ltd.
615 Main Street East (East of Sanford)
laidotuvių namai ir koplyčia
Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

Dabartinė parapijos taryba su klebonu kun. Ignu Mikalausku, OFM. Pirmoje eilėje iš kairės: I. Daniliūnienė, klebonas kun. I. Mikalauskas, OFM, tarybos pirm. A. Petrašiūnas ir A. Dragūnevičius; antroje eilėje: tarybos vicepirm. B. Žemaitis, P. Kuras, E. Petrauskas ir A. Švilpa

Prieš dvidešimt penkerius metus...

Nuosavos šventovės įgijimas nėra lengvas nė vienai apylinkei, tačiau mažai, tai yra beveik neįmanomas dalykas. Kas Londone įvyko prieš 25 metus, galima pavadinti lemiamomis apylinkės dienomis. Seneliui kun. J. Danieliui pasitraukus į pensiją, Londono lietuvių apylinkei grėsė labai didelis pavojus: jei lietuviškų pamaldų lankytojai išsisklaidys po angliškas parapijas, tai nebus įmanoma juos vėl surinkti ne tik naujoms lietuviškoms pamaldoms, bet ir kitai veiklai – apylinkė gali mirti lietuviškiems reikalams. Tai labai gerai suprato porą asmenų, kurių vienas buvo tuometinis KLB Londono apylinkės pirmininkas Jonas Butkus, tuoj pat ryžtingai ėmęsis nelengvo darbo. Padarius reikiamas pastangas, jam pavyko iš Toronto atsikviesti kun. Boleslovą Pacevičių, kuris Londonan atvyko 1964 m. sausio 18 d.

A. a. kun. BOLESLOVAS PACEVIČIUS, Londono parapijos steigėjas

Nugalėtos kliūtys

Lietuviškos parapijos steigimas buvo svarstomas visų dvasininkų bei kai kurių pasauliečių ir anksčiau, bet reikiamą kryptį įgavo, tik atvykus kun. B. Pacevičiui, nuolat kartojančiam savo drąsų šūkį: "Jokios kalbos apie bažnyčios nuomojimą. Vienintelė išeitis – steigti savo parapiją". Buvo sukviestas specialus lietuvių susirinkimas susidariusiai padėčiai apsvarstyti. Deja, daugelio galvose baimė, kad nebus įmanoma šventovės išlaikyti, buvo didesnė, negu noras turėti lietuvišką parapiją. Bet viskas pasikeitė, įvykus vienai staigmenai. Pranas Tumosas, miręs prieš 10 metų, buvo žinomas kaip labai taupus žmogus, bet šį kartą jis visus nustebino, mesdamas nepaprastai drąsų šūkį: "Dėkime po tūkstantinę, o ne šimtinę ir... turėsime parapiją". Tuoj pasipylė stambios aukos ir dar stambesnių sumų pažadai, įskaitant ir paties Tumoso. Sudarytas steigiamasis komitetas, vėliau tapęs ir pirmu parapijos komitetu, šios sudėties: pirmininkas J. Butkus ir nariai – L. Eimantas, P. Genčius, K. Kudukis, B. Misius, J. Ordas, A. Petrašiūnas ir E. Daniliūnas. Žinoma, į jį įėjo ir pats klebonas kun. B. Pacevičius. Vasario 14 d. įvyko pirmas steigiamojo komiteto posėdis, o vasario 16 d. oficialiai buvo įsteigta Šiluvos Marijos parapija. Jos gimtadienių minėjimas nukeliamas į patogesnį rudens laiką, ir švenčiama rugsėjo mėnesį kartu su Šiluvos atlaidais. Laikas nebuvo gaištamas: vasario 16 d. įsteigta parapija, o sekančią dieną jau pradėtas vajus šventovei pirkti. Po savaitės nupirkta buvusi anglikonų St. Mark šventovė, 1414 Dundas St. E., sumokant grynais $25000. Pasinaudota vyskupijos paskola. Per porą mėnesių (padedant kaimynams) 75-kių šeimų apylinkėje sutelkta neįtikėtina $14,434 suma, o po mėnesio... ir dar $3000. Tuo laiku buvo didelis pinigas! Klebonui vajų pravesti padėjo pirmininkas J. Butkus, K. Kudukis, A. Petrašiūnas, P. Genčius, surinkęs stambias sumas plačiose Londono apylinkėse, ir kiti. Vėliau parapijai atėjo į pagalbą J. Butkaus pastangomis išaugintas Londono lėšų telkimo skyrius.

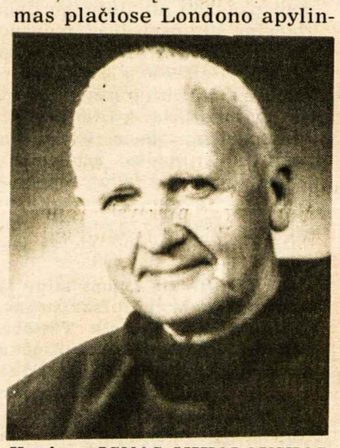

Kunigas IGNAS MIKALAUSKAS, OFM, Ontario Londono lietuvių Šiluvos Marijos parapijos klebonas,

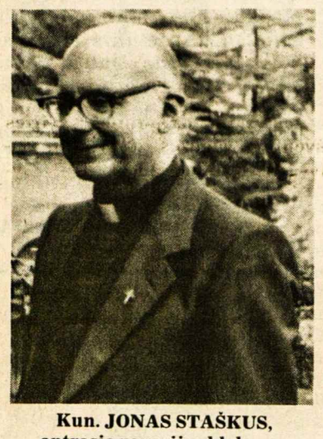

Kun. JONAS STAŠKUS, antrasis parapijos klebonas

Nuoširdi talka

Nežiūrint tų optimistiškų nuotaikų, dar ir po to reikėjo labai daug rizikuoti, bet J. Butkaus verslininkiški sugebėjimai bei patirtis išlaviravo per visus pavojus ir padėjo parapijai stiprius ekonominius pagrindus.

Nupirktoje šventovėje nieko nebuvo galima daryti iki birželio 1 d. Praktiškai liko tik 10 dienų iki šventovės šventinimo padaryti pagrindinį remontą pagal žinomo architekto dr. A. Kulpavičiaus projektą.

Savanorių netrūko. Nuoširdžiai talkino ir evangelikai. Buvo dirbama dieną ir naktį, ir, žinoma, nė cento neprašant už savo darbą. Kai kurie paėmė net atostogas ir daugelio nustebimui... laiku užbaigė būtiniausią remontą. Buvo lengva dirbti, nes kiekvienas jautė vidinį pasitenkinimą: mes gražiname Dievo namus... savo nuosavą šventovę!

Nauji laimėjimai

Buvo ir kita istorinė diena. 1964 m. birželio 14-oji londoniškiams buvo dvejopos nuotaikos diena: liūdesio, prisimenant deportacijas, ir džiaugsmo, nes tai buvo ir nuosavos šventovės pašventinimas. Po to prasiveržė ir kiti veiklos reiškiniai bei laimėjimai. Šeštadieninei mokyklai nebereikėjo būti kampininke svetimose patalpose, prasidėjo gausūs kun. B. Pacevičiaus organizuojami vaidinimai, pradėjo veikti nuolatinis parapijos choras, per 10 metų vadovautas muz. J. Petrausko, kurį laiką E. Bliskio ir kitų. Įsisteigė KLKM draugijos Londono skyrius, "Baltijos" ansamblis, sporto klubas "Tauras", skautai, sustiprėjo bendruomeninė veikla. Padaugėjo įvairių renginių skaičius, o, be to, sekmadieniais būdavo ir tebėra malonu po pamaldų susirinkti nuosavoje parapijos salėje ir draugiškai pasišnekėti. Apylinkę užviešpatavo retai sutinkamas entuziazmas, daugiau niekada nepasikartojęs. Kun. B. Pacevičiaus ugningų pamokslų, J. Butkaus verslininkiškų sugebėjimų ir parapijiečių nepaprasto entuziazmo dėka 75-kių šeimų apylinkėje suorganizuota lietuviška parapija ir įsigyta nuosava šventovė!

Nepamainoma tvirtovė

Visa tai, kas tuo metu vyko, dar kartą patvirtino seniai žinomą tiesą: lietuviška parapija yra nepamainoma tvirtovė lietuvybei išlaikyti.

Visi trys klebonai ir keli parapijos komitetai, vėliau pavadinti parapijos tarybomis, bei nuoširdūs parapijiečiai, dar ir šiandien tebeskiria pirmaeilį dėmesį parapijai – savo svarbiais įnašais prisidėjo prie to, kad dar ir šiandien parapija tebėra ant stiprių ekonominių ir dvasinių pagrindų. Ir tai buvo ne vieni ar dveji pasiaukojimo metai. Pavyzdžiui, kun. B. Pacevičius pašventė dvylika metų (1964-1975) kruopštaus darbo, kun. J. Staškevičius-Staškus penkerius (1976-1981) ir dabartinis klebonas kun. I. Mikalauskas, OFM, atgaivinęs KLB Londono apylinkės veiklą, aštuonerius metus (1981-1989). Minėtinas įnašas ir muz. R. Vilienės ir jos choro "Pašvaistės", jau 12 metų giedančios per pamaldas. Talkina žinomoji smuikininkė R. Audet ir kiti.

Linkime parapijai išsilaikyti dar daug daug metų. **D. E.**

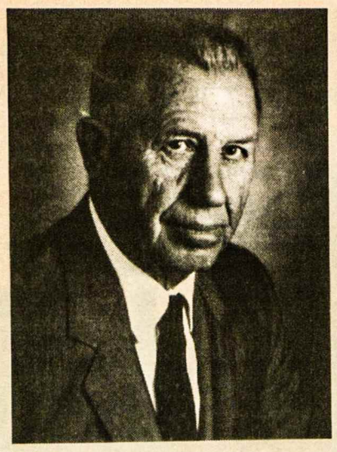

JONAS BUTKUS, steigiamojo parapijos komiteto pirmininkas

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

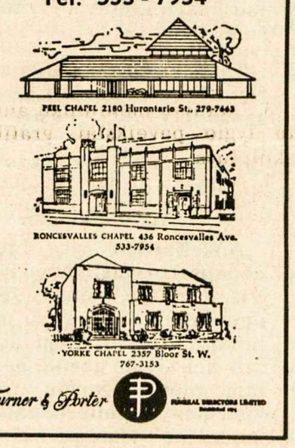

Sugrįžo iš gastrolių Lietuvoje

Iš okupuotos Lietuvos birželio 24 d. laimingai grįžo operos solistė Marytė Bizinkauskaitė-Bildienė, sėkmingai šešias savaites koncertavusi Lietuvoje. Brocktone, tėvų namuose, jau jos laukė giminės, pasiilgęs vyras Petras Bilda, dukrelė Viliutė, tėvas dr. Petras Bizinkauskas, mama Veronika, broliai Petras, Andrius ir Povilas, sesuo Verusėlė, teta, Nukryžiuotojo Jėzaus seselių vyresnioji, Alena Ivanauskaitė, taip pat ir kaimynai.

Marytė Bildienė Vilniaus ir Kauno akademiniuose operos ir baleto teatrų pastatymuose atliko Butterfly rolę G. Puccini operoje "Madame Butterfly" ir Musetos — to paties kompozitoriaus "Bohemos" operoje. Solistė dalyvavo Menininkų rūmuose, Palangoje, Druskininkuose ir kitur surengtuose koncertuose. Ji dainavo, akompanuojant pianistui Povilui Jaraminui, ir su smuikininku-virtuozu Gediminu Dalinkevičium, o taip pat su Kauno kameriniu orkestru.

Vilniuje ji sužinojo operų lankytojų nusistatymą: neploti ir neatsistoti dainininkams iš "broliškų" respublikų, nors jie būtų ir geriausi. Tačiau Marytei, spektakliui pasibaigus, publika atsistojo, plojo, šaukė ir mėtė gėles daugiau kaip 17 minučių! Įteikė daugiau kaip tūkstantį rožių ir visą sceną apklojo gėlėmis. Pasak jos, "aš niekuomet nebuvau tokia laiminga, kaip tada. Aš dainavau Metropolitan operoje Niujorke, Toronto operoje, Kanadoje, Čikagos lietuvių operoje, bet niekur neradau tiek pagarbos ir niekur nesuteikė man tiek džiaugsmo, kiek Lietuvoje. Ten aš pajutau tikrą lietuvišką šilumą ir mano tautiečių lietuvių meilę ir nuoširdumą. Aš gi čia tik... pirmą kartą."

Įteikiant man gėles, stovėjau scenoje kaip apstulbusi ir verkiau, negalėjau pajudėti. Atsipeikėjus supratau, kokie mano tautiečiai geri ir nuoširdūs. Džiaugiausi, kad patekau į savo — lietuviškus namus. Ten nėra jokio pavydo. Operos solistės pritaikė man drabužius, aprengė, kur reikėjo — pataisė ir visur rodė nepaprastą nuoširdumą. Operoms dirigavo Viktoras Viržonis ir Aleksa".

Solistė matė, kaip Vilniuje būrys vaikų (gal 60) žygiavo Gedimino gatve Vilniuje su plakatais "Okupantai lauk". Dainavo kažkokias daineles. Policija netrukdė ir nedraudė.

Lietuvos muzikologijos vadovybė (gal "Tėviškės" draugija) pageidauja Marytę angažuoti ateinančiam sezonui, pradedant kovo mėnesiu. Ten ji atliktų vaidmenis operose su Virgilijum Noreika. Gaidas ji jau parsivežė, bet dar neapsisprendė ir atsakymo nedavė, nes reikia susitvarkyti su šeimos reikalais. Ji dirba Toronto operoje, turi vyrą, namus Kanadoje ir mažą dukrelę Viliutę, kuri kalba tik lietuviškai, ir ji dar reikalinga globos.

Marytė norėtų Lietuvoje ir pasilikti gyventi, jeigu Lietuva būtų nepriklausoma, ir, anot jos, pasisupti lietuviškame "hamake".

Marytė parsivežė kelis teatrų plakatus, kurie buvo iškabinti prieš spektaklius. Tai kažkas nepaprasto.

Kodėl Marytė solistė? Močiutė Veronika Ivanauskienė buvo gera dainininkė — dzūkė ir mokėjo daug dainų, mama Verutė ir visos tetos dzūkės — Dainavos šalies dukros. Visuose subuvimuose tik ir dainuodavo. O tėvas, dr. Bizinkauskas, nors nėra muzikas, bet moka daug dainų ir skambina pianinu, daug kartų akompanavęs Marytės koncertuose. Kai buvo gyvas komp. Julius Gaidelis, Marytė ėmė iš jo piano pamokas. Kartą jis paklausė Marytę, ar ji negalinti dainuoti. Marytė, kad ir paraudonavusi, padainavo. Gaidelis patarė jai daugiau dainuoti. Jis buvo laimingas, kai Marytė jau reiškėsi dainavime ir studijavo konservatorijoje.

Vokiečių filosofas Goethe pasakė, kad "talentas yra įgimtas ir jo niekas negali atimti, o taip pat jokia mokykla jo negali įdiegti, jei žmogus jo neturi".

Vilniaus operos išleistoje brošiūroje pareikšta: Marytė Bizinkauskaitė-Bildienė parvažiavo namo. **V. Senūta**

Sol. Marytė Bizinkauskaitė-Bildienė

Juodąjį žemyną aplankius

Kelionė per Afrikos safari parkus Kenijoje, Zimbabvėje, Botswanoje

STASYS DALIUS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Pagaliau trobelės

Pravažiavę akmenynus ir mažus krūmokšnius, pasiekiam Masai teritoriją. Čia jau matosi plotai apdirbtos žemės ir mažos purvinio molio trobelės. Sustojame pakelėje prie suvenyrų krautuvės, kuri jau visai netoli nuo Kilimandžaro kalno, bet jo negalim matyti, nes abi dienas nėra saulės, ir kalnas paskendęs debesyse. Užtat kelionė autobusiuku nekaršta, nes saulė nekaitina. Ir moskitai dar nepuola.

Apie 4 v.p.p., nuvažiavę per 200 km., pasiekiam Kilimandžaro artumoje esantį viešbutį, "Buffalo lodge", kur apsistojam nakčiai. Atskiri namukai su visais patogumais išmėtyti dideliam plote, tad tenka tolokai žingsniuoti, kol pasiekiam savąjį. Reikia stebėtis: Afrikos laukinės gamtos viduryje pastatyti namukai, įvestas vanduo, elektra, įrengtas maudymosi baseinas, puikiausias restoranas su valgių pasirinkimu bei gėrimų baras.

Per tas kelias dienas važiuodami miškais visai nesijautėme esą Afrikoje. Skirtumas tik tas, kad pakelės pilnos laukinių žvėrių, kurie laisvai vaikštinėja ir žmonių nebijo.

Panašus vaizdas

Čia nakvojame tik vieną naktį ir rytą lankome Amboselli National parką, turintį 380 kv. km. Jis įrengtas viduryje (3260 kv. km.) žvėrių draustinio. Visų dėmesį traukia sniegu padengtas Kilimandžaro kalnas (19340 pėdų). Šis parkas yra Masai teritorijoje, ir todėl jame negalima ganyti savo kaimenių, o tik draustinio miškuose. Tačiau sausros metu dažnai gali matyti Masai su savo gyvuliais parko ribose, kur yra vanduo.

Per parką išvedžioti blogai prižiūrimi keliukai. Važiuodami pirmiausia sutikome damblių ir "wildebeest" kaimenę. Čia per 20 damblių ganėsi ir rovė žolę. Savanos laukuose du strausai ilgą laiką bėgiodami gainiojo vienas kitą.

Per trumpą išvažiavimą daug naujų žvėrių nematėme ir greit grįžome į viešbutį, nes po pietų paskirtas važiavimas atgal į Nairobį. Dar pasižvalgom į debesimis aptrauktą dangų, norėdami išvysti išgarsintą filmuose ir knygose Kilimandžaro kalną, bet, deja, nepamatėme.

Dulkėtais keliais

Nuo Kilimandžaro papėdės iki Nairobio dar 200 km kelio, kurio 100 km labai blogas, duobėtas ir dulkėtas. Išvažiavę iš parko ribų dar ilgai pakelėje matėme antelopes, zebrus ir žirafas. Taip pat ir drambliai gan toli nuklysta už parko ribų. Po penkių valandų dulkini pasiekiam Nairobį ir tą patį "New Stanley" viešbutį.

Vakare dar visa grupė, kurią sudarė 4 autobusiukai su 25 žmonėmis, vykom į atsisveikinimo vakarienę "Continental" viešbutyje. Tačiau ten tokia daugybė buvo turistų, kad net negavom visi kartu susėsti prie stalų – reikėjo laukti, kol atsiras vietos. Po vakarienės atsisveikinom su bendrakeleiviais, nes rytojaus dieną visi skirstėsi kas sau savais numatytais keliais.

Sudiev Kenijai

Per aštuonias dienas, praleistas Kenijoje, pamatėm beveik visą pietinę ir rytinę krašto dalį, važinėdami po safari parkus. Oras pasitaikė nekarštas, nes beveik visas dienas buvo debesuota. Naktys čia visai vėsios — nereikėjo ir vėsinimo.

Paskutinę dieną Nairobyje turėjome laisvą, nes reikėjo laukti skridimo į Zimbabvę. Praleidome laiką vaikščiodami po miestą ir užsukdami į vietinių gyventojų maisto krautuvę, kur kartu su maisto gaminiais pardavinėjo alų ir kitus gėrimus. Kainos kai kurių gaminių gana aukštos. "Coca Cola" butelis — 3 šilingai, alaus — 10 šilingų.

Kenijoje kariuomenės tarnyba vyrams savanoriška. Pasirašius sutartį, reikia tarnauti iki pensijos. Taip aiškino, mus vežđamas į orauostį, šoferis. Beje, kelionių agentūros atstovai labai laiku visuomet atvykdavo paimti iš viešbučio ir sutikdavo atvykusius į naują vietą.

Zimbabvė — buvusi Rodezija

Zimbabvė, anksčiau buvusi Rodezija, yra prisiglaudusi pietinėje Afrikos srityje, ribojasi su Pietų Afrika, Botsvana, Zambija ir Mozambiku. Nors kraštas yra tropikų zonoje, bet turi malonų klimatą. Turi daug gražių vietų ir Viktorijos krioklį ant Zambezio upės. Mudviejų kelionės tikslas kaip tik buvo pamatyti šį pagarsėjusį krioklį ir palyginti su mūsų Niagaros kriokliu.

Skridimas iš Nairobio į Zimbabvės sostinę Harari užtruko tris valandas. Orauostyje, perėjus muitinės formalumus, jau laukė kelionių agentūros atstovas, aukštai iškėlęs lentą su mūsų pavardėmis. Tad greitai buvom susodinti į automobilį ir vienu du keleiviai pervežti į "Sheraton" viešbutį jau sutemus.

Harario miesto vardas baltųjų valdymo laikais buvo vadinamas Salisbury. Kraštas turi 390.580 kv km plotą ir 9 mil. gyventojų. Oficiali kalba — anglų. Krašte auginami gyvuliai, kava, arbata, medvilnė, kukurūzai, tabakas. Turi kasyklas asbesto, anglies, vario, aukso ir brangiųjų akmenų.

Dauguma gyventojų (96%) juodieji, bet buvo valdoma baltųjų. Kilus didelei juodųjų opozicijai bei užsienio valstybėms spaudžiant sankcijomis ir kilus partizaniniam karui, baltieji nusileido ir 1980 m. paskelbė rinkimus, kuriuos laimėjo juodieji ir buvo paskelbta Zimbabvės respublika, valdoma prezidento. Mashona ir Matabele yra didžiausios juodųjų gentys, kurios valdo kraštą. Piniginis vienetas Zimbabvės doleris, kurio kursas — už vieną JAV dolerį — 1,79.

Zimbabvės vasara — nuo spalio iki balandžio mėn., karšta ir drėgna. Tai tuojau pajutome vos išlipę iš lėktuvo ir važiuodami į viešbutį.

Arčiau krioklio

Mieste buvom tik vieną naktį, nes reikėjo keltis 5 v.r. ir 7 v.r. jau buvom lėktuve skrydžiui į Victoria Falls. Šoferis pervežė per švarias Harario miesto gatves. Dideli, gražiai prižiūrimi namai bei kiti pastatai, plačios gatvės su daugybe mėlynai žydinčių medžių atrodė įspūdingai.

Skridimas užtruko vieną valandą. Atsidūrėm prie krioklio orauostyje. Skrendant lėktuvu, matėsi daug išdžiūvusių upių vagų, tik viena plati upė vingiavo — turbūt Zambezi. Orauostyje pasitiko kelionių agentūros atstovas ir pristatė į Victoria Falls viešbutį, turintį ilgą ir turtingą istoriją. Pradėtas statyti 1904 m., kai buvo pravesta pirmoji geležinkelio linija. Jame, lankydami Viktorijos krioklį, nakvojo karalius Jurgis VI ir karalienė Elzbieta su princesėm — Elzbieta ir Margarita.

Mus, atvykusius prie vestibiulio, sutinka daugybe medalių ir kitų turistinių suvenyrų prisegiotu munduru pareigūnas. Atrodo lyg koks generolas, pasipuošęs spalvingam paradui.

Susitvarkius gautame kambaryje, dar daug laiko prieš pietus, tad palengva nužingsniavau į paštą ir prie jo esančias kelias krautuves. Nuo viešbučio atstumas nedidelis, tad daugelis turistų žygiavo abiejomis kryptimis. Saulė čia jau kaitina kaip reikiant, ir kiek pavaikščiojus reikia prakaitą varvinti. Sušilęs ir suplukęs grįžtu iš šio pasivaikščiojimo.

Victoria Falls viešbutis stovi visai netoli krioklio, nes vandens migla, susidaranti nuo krioklio vandens kritimo, kyla virš miškų. Iš viešbučio verandos matyti aukštas tiltas per krioklį, bet patį krioklį dengia miškai.

Krokodilų ūkis

Popiet autobusas surenka iš viešbučių turistų grupes ir veža į krokodilų ūkį. Mat Afrikoje jau buvo pradėję nykti krokodilai, nes dėl odos buvo medžiojami, o be to jie pagriebia naminius gyvulius, atėjusius vandens atsigerti. Tai vertė žmones juos visokiais būdais naikinti. Apsaugoti jiems nuo išnykimo buvo pradėta steigti ūkiai, kuriuose jie auginami. Šiame ūkyje, kurį lankėme, auginama apie 4.000 Nilo krokodilų. Ūkiui leidžiama metinė kvota surinkti 2500 krokodilo kiaušinių iš upių ir užtvankų, bet užauginus iki trejų metų, privaloma 5% krokodilų paleisti atgal į upes. Tai sudaro apie 125 krokodilus.

Surinkti krokodilų kiaušiniai sudedami į inkubatorius ir ten išperinti suleidžiami į švaraus vandens tankus, kur jie laikomi ir maitinami. Mes matėme tuos ilgus cementinius tankus, kuriuose knibžda krokodiliukai. Jie iki 8 metų amžiaus auginami atskiruose tankuose pagal amžių ir dydį. Maitinami laukinių gyvulių mėsa. Mūsų lankymo metu maitino juos sukapota dramblio mėsa.

Pirmajame tanke matėme 3 mėnesių mažiukus krokodilus apie 30 cm ilgio. Į tanką įlipęs vadovas pasiėmė vieną ant rankos ir aiškino apie jų gyvenimą. Nors ir mažas, bet išsižiojęs šnypščia ir bando kąsti. Mažiukai yra ypatingai prižiūrimi ir maitinami mėsa su vitaminų ir mineralų priedais, nes jaunų krokodilų nemažai miršta nuo įvairių ligų.

Sekantis skyrius su tankais krokodilų dviejų metų amžiaus – apie metrą ilgio. Jų dalį palieka savo ūkio reikalams, o kitus paleidžia į Zambezio upę. Kai vadovas nulipo žemyn į gardą, tai pradžioje krokodiliukai, šnypšdami ir nasrus iššioję, bandė pulti, bet vėliau nunėrė į baseino vandenį. Tačiau kai tarnautojai, atnešę pilnus kibirus smulkiai sukapotos mėsos, pradėjo berti ant cemento, tai jų šimtai, vienas per kitą versdamiesi, puolė prie mėsos. Kiekvienas, prie mėsos krūvelės pripuolęs, godžiai rijo ir neprisileido kitų krokodilų. (Bus daugiau)

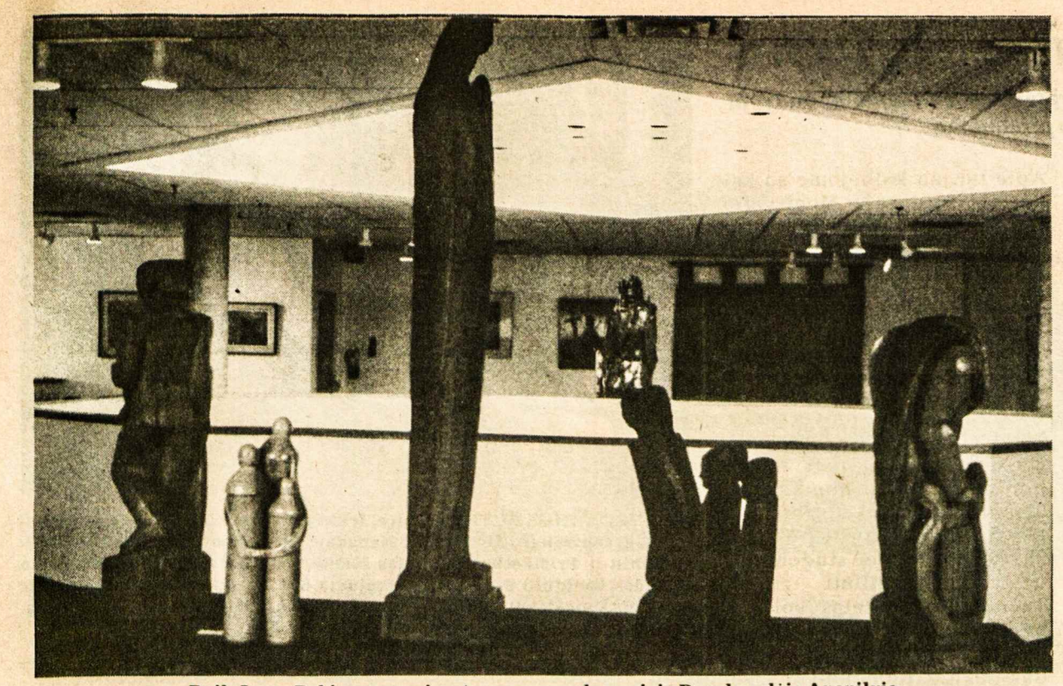

Dail. Juozo Bakio suorganizuota meno paroda naujoje Parodų salėje Anapilyje

Jau veikia lietuvių archyvas-muziejus

DR. RASA MAŽEIKAITĖ

Šią vasarą baigiama organizuoti Kanados Lietuvių Bendruomenės globojamą Kanados lietuvių archyvą, Anapilio korporacijos pastatytame naujame, gražiame pastate. Archyve bei muziejuje jau prisirinko nemažai medžiagos, kurios neįmanoma čia išvardinti. Paminėsiu tik keletą dalykų nurodymui, kokios rūšies medžiaga renkama.

Kanados lietuvių veiklos dokumentacija

1. Iš išeivių (DP) stovyklų: lietuvių laikraščiai, laiškai, rankdarbiai, Tautos fondo vajaus kvitas ir t.t.

2. Koncertų, minėjimų, susirinkimų, seimų bei kitų renginių programos, skelbimai, bilietai, nuotraukos (kviečiu savo kartos Kanados lietuvius aplankyti muziejų ir pamatyti, kaip atrodė jūsų draugai-ės, kai buvo jauni, ir patiems prisiminti savo vaikystę).

3. Organizacijų veiklos dokumentai, nuotraukos.

RASA MAŽEIKAITĖ, istorijos daktarė

4. KLB dokumentai, kai kurie nuo pirmųjų dienų.

5. Rankdarbiai: paveikslai iš šiaudų ir gintaro, Šaulių herbas, išausta drobė altoriui dengti, sieninis Vytis.

6. A. a. J. Simanavičiaus radijo programai užrekorduoti pokalbiai su įvairiais dabar jau mirusiais lietuvių veikėjais.

Žymių asmenų archyvai

1. A. a. Elzės Jankutės palikimas, kuriuo jau susidomėjo keli istorikai Lietuvoje: jos žymaus tėvo, Martyno Jankaus, nuotraukos bei mirties kaukė; laiškai ir laikraščių iškarpos apie Jankų šeimą; reti lietuviški evangelikų žurnalai.

2. A. a. istoriko dr. Martyno Anyso nebaigtos knygos rankraštis.

3. A. a. Jono Matulionio (1941 m. laikinosios vyriausybės nario, vėliau Kanados Lietuvių Bendruomenės pirmojo pirmininko) dienoraštis.

Kultūriniai-istoriniai lobiai

1. Dešimts dėžių lietuviškų knygų — mokslas bei beletristika (ieškomi Lietuvių enciklopedijos ir Encyclopedia Lituanica komplektai).

2. 73-jų lietuviškų žurnalų bei laikraščių pavyzdžiai (kai kurių metų pilni komplektai).

3. Lietuvių menininkų aukšto lygio paveikslai, grafika, skulptūra.

4. Nepriklausomos Lietuvos pinigų komplektas (J. Petronio dovana).

5. Juzė Jazbutienė iš Floridos yra pažadėjusi 1933 m. išaustą dailininkės A. Tamošaitienės kilimą.

6. Nepriklausomos Lietuvos karininko pilna uniforma — dovanojo garbės šaulys S. Jokubaitis. Tai vertinga istorikams retenybė.

Naujojo tautinio atgimimo Lietuvoje dokumentacija

1. ELTOS biuletenių ir kita informacija apie disidentus.

2. Neoficiali dabartinė Lietuvos spauda bei kitataučių spaudos straipsniai apie įvykius Lietuvoje.

3. Birželio 14 d. trėmimų pirmo minėjimo Lietuvoje plakatas.

4. Pirmi suvenyriniai ženkliukai, gaminti Lietuvoje, tautine tematika: Vytis, nauja Laisvės statula, Gedimino stulpai, himnas.

5. Sąjūdžio išleisti ženkliukai, plakatas, informacija.

Visa tai susikrovė vos tik per keturis mėnesius! Reikėjo atsargiai organizuoti, kad nesusidarytų dokumentų bei eksponatų netvarkingos krūvos, kaip yra atsitikę kai kuriuose lietuvių archyvuose JAV-se.

Dabar jau įvesta katalogavimo sistema, ir dokumentus gražiai tvarko Darius Čuplinskas, Mirga Šaltmiraitė ir Lina Mockutė. Per Anapilio parapijos metinę šventę rugsėjo 24 d. bus naujo pastato šventinimas ir pirmoji paroda. Muziejaus išlaikymas bus brangus, ir didesnėm parodom parengti reikia aukų. Pastato statyba taip pat dar nėra apmokėta. Kuriame paminklą Kanados lietuviams — todėl visi turėtumėte prie jo prisidėti! (Aukos renkamos per KLB ir išduodami pakvitavimai atleidimui nuo pajamų mokesčių — skambinkite tel. 533-3292. Visi rėmėjai bus paskelbti spaudoje, o aukojusieji $1,000 ar daugiau bus įamžinti garbės lentoje muziejaus-archyvo patalpose).

Šiuo metu archyvas-muziejus gali priimti naujus eksponatus bei rinkinius, jeigu jie yra: a. Kanados lietuvių visuomeninės veiklos dokumentai; b. lietuvių kultūros bei istorijos lobiai; c. naujo tautinio atgimimo Lietuvoje dokumentacija. Prašoma susisiekti su šiuometine archyvo-muziejaus vedėja dr. Rasa Mažeikaite. Nuo rugpjūčio 20 d. galima kreiptis į ją sekmadieniais ir pirmadieniais 12.00-8.00 v.v. Anapilyje, tel. 566-8755, o namų telefonas 252-7638 arba (519) 740-7197. Dokumentai bei eksponatai, priimti į muziejų, sudarys fondą (taip Lietuvoje vadina dokumentų ar daiktų rinkinius), kuris įamžins dovanotojo vardą, pvz., "Dr. Martyno Anyso fondas". Prie visų parodoje išstatytų eksponatų bus pažymėtas buvusio savininko vardas.

Taigi, padėkime Kanados lietuvių muziejui ir archyvui. Išsaugodami savo istoriją ir kultūrą, mes užtikrinsim sau vietą bendroje lietuvių kultūros istorijoje.

ANTANAS MIŠKINIS

Rūpintojėlis

Nebūkit, kaip arklys ar mulas,
kurie neturi išminties.
Žąslais ir kamanomis suspaus
žandus jų . . . **Dovydo XXXI,9**

1. Vieniems – tik stabas tu, kiti vežiosis,
Puoš muziejus menu iš praeities.
O man tu simbolis kančios didžiosios,
Prisikėlimo, įveiktos mirties.

2. Tu vis manam regėjime skausmingas,
Kančios vis pilnas, begalinės – tos,
Kuri kaip durtuvas į kūną sminga,
Tolydžio sminga, gelia nuolatos.

3. Ir nuolatos dėl daugelio dalykų –
Žmogaus menkystės ir baisių klaidų.
Matai? Jau minios ir tave paliko –
Ieškot nueina latrų pažadų.

4. Jos – alkanos; jos šimtąkart apviltos...
Ar išteklių ir laisvės susiras?
Jos blaškos kaip migloj, kaip vėtroj smiltys,
Instinktus tenkindamos ir aistras.

5. Kas bus, jei vėl apgautos įsisiautės?
Ar išlaikys tad žmogiška širdis?
Ir gobšai paskiri, ir plėšrios tautos
Suiminės, išdavinės, žudys...

6. Aš – kalinys, aš tremtinys išsekęs,
Aš – išvežtas, išduotas artimų.
Jau gęstančios, o ilgesingos akys
Dar ieško saulės ir gimtų namų.

7. Vaidenas man, kad miglos išsisklaido...
Drebėdamas, čia užkrėstas drugiu,
Nužemintą, bet gerą ir atlaidų
Iš tolumų nykių Tave regiu.

8. Iš tolumų... Atsiveria arimai,
Daigai ten ima kaltis iš vagos.
Tu vis vienodai liūdnas rymai rymai...
Ar taip ir ligi amžių pabaigos?

9. Ir štai išvystu aš stebuklą didį,
Kai jau gyvent man liko tiek mažai:
Tau ant gražios galvos erškėčiai žydi,
O veidu rieda ašarų lašai...

10. – Ko Tu verki, žiūrėdams į pasaulį,
Ko ašara ant skruostų su krauju?
Juk Tu valdai galaktikas ir saules –
Švytėjimus ir katastrofas jų!

11. – Verkiu, kad mindomas neverktum tujai
Bei milijonai mindomų kitų –
Visų pažemintųjų nuskriaustųjų
Visuos žemynuose visų tautų.

Red. pastaba. Šis sibirinės tremties eilėraštis gautas iš Lietuvos. Jis buvo bene pirmą kartą išspausdintas žurnale "Nemunas" 1988.XII. Iš dar neskelbtų eilėraščių spaudai paruošė Aleksandra Miškinė.

Stratfordo festivalyje

Žavingasis "Venecijos pirklys"

ALFONSAS NAKAS

Williamo Shakespeare "Venecijos pirklys" ("The Merchant of Venice"), paties dramaturgo pavadintas komedija, gali būti suvaidintas ir linksmai, ir gan liūdnokai. Priklauso nuo to, ką režisierius labiau išryškins: ar linksmosios Porčijos (Portia) žaidimą su jos rankos siekiančiais vyrais, ar žydo Šailoko (Shylock) kerštingas užmačias prieš varžovą pirklį Antonio bei to paties Šailoko skaudų pralaimėjimą teisme.

Liepos 8 vakare Festivalio teatro scenoje mačiau bene patį linksmiausią, žaismingiausią "Venecijos pirklį", nepalyginamą su trim ar keturiais anksčiau matytais. Plačiai žinomas ir kūrybingas režisierius Michael Langham, nors Šailoku pasirinkęs pasaulinio garso aktorių Brian Bedfordą, visą savo kūrybinę fantaziją sutelkė ties Porčija, kurios vaidmenį su jausmu ir temperamentu atliko Seana McKenna.

Žiūrovą gerai nuteikė jau pati spektaklio pradžia. Brangiais praėjusio šimtmečio drabužiais aprengtas Antonio (Nicholas Pennell) scenoje išdidžiai vaikštinėjo, frakuotų draugų, šampaną geriojančių, apsuptas. Ne ką prasčiau atrodė ir šampaną pilstantys orūs tarnai. Grojo saldi, švelni muzika. Net Bassanio (Geraint Wyn Davies) rūpestis piršlyboms reikalingais pinigais atrodė tik smulkmena . . .

Daug juoko sukėlė Porčijai pirštis atvykęs Maroko princas (Hubert Baron Kelly). Kupinas savim pasitikėjimo, po ilgokų svarstymų paprašė rakto į auksinę dėžutę, kurioje tikėjosi rasti Porčijos portretą ir su juo laimėti jos ranką, bet rado kaukolę ir turėjo piktas išsinešdinti.

Aragono princas (Peter Donaldson), žilu senberniu nugrimuotas, šalia kelių kitų palydovų, atsivedė ir baisiai valingą, baisiai pasipūtusią, prabangiai, bet karikatūriškai aprengtą, monoklį ant kotelio prie akies laikaičią savo motiną (Michele Muzzi; ne dramaturgo, o režisieriaus išgalvota asmenybė). Tiek į dėžutę besirengiantį princą, tiek į bebalsę motiną žiūrėdama, publika nesitvėrė juoku. Kai sidabro dėžutėje radęs juokdario repliką nelaimingasis princas su perpykusia motina iš scenos traukėsi, publika jiems sukėlė katučių audrą, nors nemuzikinėse scenose tokie plojimai retai pasitaiko.

Kuo gi begalėjo nustebinti Bassanio piršlybos, kai visi žinojome, jog Porčija jau seniai jį myli? Ogi jam ateinant, balkone pragydo chorelis, kurį lydėjo bene styginis orkestras. Kai Bassanio tiesia ranką į auksinį indą, Porčija, it įgelta, pašoka (suprask: šalin rankas nuo kaukolės!). Po ištęsto, bet niekam nenuobodaus rinkimosi, Bassanio atidaro bronzos dėželę, išsiima Porčijos nuotrauką. Vėl choras, vėl muzika, bučiniai . . .

Skaudžiosios mizanscenos, kuriose svarstoma Antonio – Šailoko byla, publikos nespėja nuliūdinti, iš dalies gal ir todėl, kad Brian Bedford sukūrė Šailoką ne tokį sugurusį, ne tokį melancholišką, kaip kiti jo vietoj, o gana greitą, energingą, net ir kai jis visiškai pralaimėjo. Kai teismo sprendime pasigedęs ištarmės Šailokui tapti krikščioniu po spektaklio šį dalyką priminiau vienam iš festivalio vadovų, sužinojau, kad tikrai ta viena eilutė iš teksto buvusi išmesta, kaip kenksminga "santykiams su mažumomis". Girdi, kas tiko prieš 400 metų, šiandien "kai kam" nepatinka . . .

Kalbant apie dar nepaminėtus aktorius, pasakytina, kad puikiai pasireiškė ir Porčijos draugė Nerissa (Kim Horsman). Andrew Dolha gerai vaidino karštakošį Lorenzo. Jessicos vaidmeny Susannah Hoffmann galėjo būti kiek gyvesnė ir drąsesnė. Ian White apakusio senelio Old Gobbo vaidmeny be reikalo taip sparčiai po sceną lakstė. Apie kitus aktorius pastabų nepasirašiau. Bet visi jie buvo į spektaklį augte įaugę.

"Venecijos pirklys" repertuare liks iki pat sezono galo, iki spalio 28 d. Kiekvienam festivalio lankytojui patariu jo nepraleisti. Žinau, kad gailėtis neteks.

Scena iš dramos "Venecijos pirklys" Stratfordo festivalyje

Atsiųsta paminėti

Vytautas Antanas Dambrava, MOLOTOVO-RIBBENTROPO PAKTO UŽKULISIAI. Caracas 1989.

Bronys Raila, KRYŽKELĖS. Radijo prakalbos į Lietuvą 1986-1988 metai. Ketvirtas rinkinys. Viršelis – dail. Vytauto O. Virkau. Išleido Lietuviškos knygos klubas. Spausdino "Draugo" spaustuvė, 1989 m. Tiražas – 1000 egz. Kaina – $10.

ITALIJOS BALSAI. Italų poezijos Antologija. Sudarė ir išvertė Povilas Gaučys. Redagavo Stasys Santvaras. Rūta, Chicago 1989. Viršelis V. K. Jonyno. Spaudė M. Morkūno spaustuvė, 3001 W. 59th St., Chicago, IL 60629.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Sol. Kazys Jakutis, baritonas, savo rečitalį gegužės 13 d. Niujorko Carnegie Hall Weill rečitalių salėje pradėjo italų klasikų ir F. Schuberto kūriniais, kuriuos papildė M. Petrausko "Tykiai, tykiai", A. Vanagaičio "Dul, dul dūdelė", S. Šimkaus "Kur bakūžė samanota", K. V. Banaičio "Aš per naktį". Antrojoje dalyje skambėjo baritono arijos iš G. Donizetti "Favoritės", V. Bellinio "Puritonų", R. Wagnerio "Tanhaeuserio", G. Bizet "Perlų žvejų" ir G. Verdi "Kaukių baliaus".

Bostono lietuvių vyrų sekstetas buvo tapęs našlaičiu dėl kompozitoriaus Juliaus Gaidelio mirties 1983 m. sausio 6 d. Sekstetui net penkerius metus teko ieškoti naujo vadovo, kol pagaliau veliones pradėtą darbą sutiko tęsti muziką universitete studijavusi Daiva Matulionytė-Pereira. Atgimusio seksteto koncertas su naująja vadove gegužės 13 d. įvyko Lietuvių piliečių draugijos salėje Bostone. Sekstetą sudaro: tenorai — Helmutas ir Norbertas Lingertaičiai, baritonai — Bronius Banaitis ir Ričardas Lizdenis, bosai — Vytautas Eikinas ir Gintas Simokaitis. Šiuo koncertu paminėta Bostono lietuvių vyrų seksteto trisdešimt penkerių metų sukaktis. Sekstetas padainavo apie 20 dainų, kurių pusė buvo paruošta su naująja vadove D. Matulionyte. Repertuarą papildė Lietuvoje atliekamos dabartinių kompozitorių dainos, kurias atrinko ir sekstetui pritaikė D. Matulionytė. Bostono lietuviai džiaugiasi naujam gyvenimui prisikėlusiu sekstetu.

Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos XVII-sis suvažiavimas rugsėjo 2-3 d.d. įvyks Hyatt viešbutyje Oakbrooke, Ilinojaus valstijoje. Adresas: Hyatt Regency, 1909 Spring Rd., Oakbrook, IL 60521, USA. Tel. (312) 573-1234. Viešbutis yra vakariniame Čikagos priemiestyje. Suvažiavime bus padaryti valdybos narių pranešimai, veiklos pasiūlymai, statuto pakeitimai būsimai valdybai, pasimelsta už mirusius narius Tėvų jėzuitų koplyčioje. Dr. Gediminas Balukas vadovaus aktualioms svarstyboms "Išeivijos lietuvių gydytojų bendravimas su gydytojais Lietuvoje ir atsikūrusia Lietuvos gydytojų sąjunga". Jose dalyvaus Lietuvos garbės konsulas Čikagoje V. Kleiza, dr. A. Razma, dr. A. Statkevičius, dr. P. V. Kisielius ir dr. R. Dapkutė. Politinių mokslų dr. Vytautas Vardys skaitys paskaitą "M. Gorbačiovas ir Lietuva". Mokslinę programą "Paskutiniosios naujienos ir laimėjimai terapijoje" sudarys keturios dr. A. Kerpės, dr. A. Vanagūno, dr. A. Pakalniškio ir dr. P. V. Kisieliaus paskaitos.

"Varpo" šimtmečio sukaktis Čikagoje paminėta birželio 25 d. Jaunimo centre. Minėjimą surengė specialiai sudarytas komitetas: pirm. M. Mackevičius, vicepirm. J. Daugėla, sekr. S. Paulauskas, ižd. E. Rūkienė, nariai — V. Bildušas, L. Girinis-Norvaiša, E. Boreiša, A. Kučys, G. Lazauskas ir V. Motušis. Minėjimas pradėtas dalyvių supažindinimu su garbės svečiais ir sveikinimais. Paskaitą apie 1889-1906 m. leistą "Varpą" skaitė pedagogas Juozas Masilionis. Apie nepriklausomoje Lietuvoje ėjusį ir dabar išeivijoje leidžiamą "Varpą" kalbėjo dabartinis jo red. Antanas Kučys. Dr. Vinco Kudirkos eilėraščius deklamavo Vitas Plioplys ir Daiva Vaitkevičiūtė-Meilienė. Muzikinę programos dalį lietuvių ir kitataučių kompozitorių kūriniais pradėjo smuikininkė Linda Valeckytė. Ją lietuvių kompozitorių dainomis papildė sol. Audronė Gaižiūnienė, sopranas. Skambėjo jos atliekama Algimanto Bražinsko "Ugnelė", Antano Belazaro "Mėlynasis Nemunėli", Vitolio Baumilo Veronikos rauda iš operos "Paskenduolė", Giedros Gudauskienės "Akimis tau pasakysiu", Juliaus Juzeliūno "Kvepiančios snaigės", Juozo Tallat-Kelpšos "Ne margi sakalėliai". Abiem solistėm akompanavo pianistas Alvydas Vasaitis. Minėjimo dalyviai galėjo aplankyti M. K. Čiurlionio galerijoje. Broniaus Kviklio surengtą visos Lietuvoje kadaise draustos spaudos parodą. Jon buvo įjungti "Varpo" septyniolikos metų komplektai, keli šimtai spaudos draudimo metais pasirodžiusių leidinių, daug medžiagos apie dr. Vincą Kudirką, nemažai jo nuotraukų. Parodą papildė dabartinė Lietuvos periodika.

Veiklos dvidešimtmetį Šiauliuose atšventė choreografinė vaikų grupė "Želmenėliai", vadovaujama Aldonos Masėnienės. Jos pastangų dėka tūkstančiai vaikų jiems skirtuose šokiuose išmoko grakštumo ir elegancijos. Dalis A. Masėnienės auklėtinių tapo profesiniais šokėjais. "Želmenėlius" koncertai ne kartą buvo nuvedę už Lietuvos ribų. Neseniai jie grįžo iš sėkmingų gastrolių Čekoslovakijoje.

Rygos "Rytausmos" kultūros namuose ansamblis "Lietuva" gegužės 19 d. surengė labdaros koncertą, susietą su Latvijos lietuvių kultūros draugijos įkūrimu. Prieš koncertą kalbėjo draugijos pirm. P. Ražukas, Latvijos lietuvius sveikino "Lietuvos" ansamblio direktorius P. Telyčėnas ir meno vadovas P. Budrius. Koncertan buvo įjungta Juozo Karoso 1934 m. Rygoje sukurta daina "Kur banguoja Nemunėlis". Lietuvos knygos bičiulių draugija su ansambliečiais įteikė knygų siuntą Latvijos lietuvių kultūros draugijai. Vakaronėje skambėjo lietuvių ir latvių dainos.

Filmą "Marija, Marija . . ." ruošėsi kurti Lietuvos kino studijos "ARS" susivienijimo meno vadovas rež. Arūnas Žebriūnas. Filmas turėjo būti skirtas Maskvos centrinei televizijai, bet jos vadovams nepatiko scenarijus, ir jie nutraukė finansavimą. Tada rež. A. Žebriūnas nutarė rėmėjų ir aukotojų ieškoti Lietuvoje. Dabar jis praneša, kad lėšos šiam filmui jau yra sutelktos. Kūrybinei filmo grupei daugiau aukų nebereikia. Jas jis siūlo atiduoti "Tremtinio" klubui. Filmas "Marija, Marija . . ." vaizduoja prieškario žiaurumus Lietuvoje. Atrodo, jie yra susieti su pirmaisiais sovietinės okupacijos metais ir trėmimu į Sibirą. Matyt, dėl to filmo scenarijus nepatiko Maskvos centrinės televizijos vadovams, nutraukusiems jo finansavimą. Turbūt dėl to ir atliekamas aukas siūloma skirti tremtinių reikalams.

Sovetsku pavadintos Tilžės šventėje gegužės 20-21 d.d. dalyvavo Kaliningrado srityje gyvenantys lietuviai ir svečiai iš Lietuvos. Pastarieji, pasipuošę tautiniais drabužiais, su dainomis ir gėlėmis Luizos tiltu atžygiavo iš Panemunės miestelio. Ant žirgų jojo jaunuoliai su Lietuvos, Mažosios Lietuvos ir Tilžės lietuvių kultūros draugijos vėliavomis. Žaliojo teatro estradoje vykstančion šventės programon įsijungė Šilutės kultūros namų ir Kintų etnografiniai ansambliai, saviveiklininkai iš Vilniaus. Šventės metu atidengta vilniečio skulptoriaus Antano Žukausko sukurta paminklinė lenta, pritvirtinta prie namo, kuriame 1933-44 m. gyveno rašytojas ir filosofas Vydūnas (Vilhelmas Storasta). Horeljefinės lentos atidengime dalyvavo vietiniai pareigūnai, Lietuvai atstovavo kultūros ministerio pirmasis pavaduotojas kompozitorius Giedrius Kuprevičius ir Vydūno draugijos pirm. Vacys Bagdonavičius.

Medžiokalnyje susirinkę kražiškiai birželio 17-18 d.d. paminėjo dvi sukaktis: Kražių kolegijos 375 metų ir gimnazijos 70 metų. Šventėn daugiausia suvažiavo tos mokyklos auklėtiniai. Vien tik pokario metais Kražių vidurinę mokyklą baigė 1.071 abiturientas. Suvažiavusieji apžiūrėjo pedagogo E. Dirmeikio tvarkomą visuomeninį Kražių istorijos muziejų, turintį pusantro tūkstančio rodinių. Jie taipgi džiaugėsi baigiamu atnaujinti buvusios Kražių kolegijos bendrabučiu, kuris dabar susilauks kultūrinės paskirties, iškilsiančiu paminklu Kražių skerdynėms. Jo konkursą laimėjo skulptoriaus Regimanto Midvikio projektas. Meno saviveiklininkai suvaidino 1945-59 m. Kražiuose mokytoju dirbusio dramaturgo Juozo Petrulio pjesę "Juodieji broliai". Pastarasis, 1924-44 m. dėstęs literatūrą Kauno jėzuitų ir "Aušros" gimnazijose, mirė Kaune 1982 m. spalio 19 d., sulaukęs aštuoniasdešimt septynerių metų. Velionį bene labiausiai išgarsino Kauno dramos teatrui parašyta pjesė "Prieš srovę", vaizduojanti poeto kun. Antano Strazdelio gyvenimą, premjeros susilaukusi 1936 m. Kražiškių šventėje XXIV-ju Žemaitės premijos laureatu buvo paskelbtas Liudvikas Gadeikis, išleidęs prozos rinkinį "Basas". Premiją jam įteikė ją įsteigusio Žemaitės kolchozo pirm. P. Mockus. **V. Kst.**

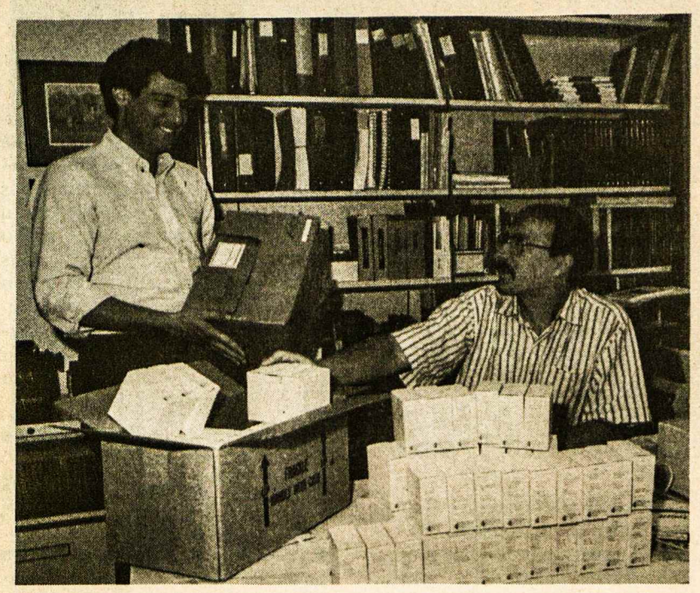

Projekto koordinatorius Joseph Solovitch (stovi) įteikia pirmuosius nufilmuotus laikraščius Ontario daugiakultūrės istorijos atstovui Gabe Scardellato

Lietuvių laikraščiai Ontario archyve

Ontario kultūros ir komunikacijos ministerijos pranešimu, Ontario archyvas perdavė Ontario daugiakultūrės istorijos organizacijai dviejų lietuviškų laikraščių mikrofilmus: "Liaudes balso" nuo 1937 m. sausio 7 d. iki 1976 m. vasario 13 d. ir "Tėviškės žiburių" nuo 1984 m. sausio 5 d. iki 1987 m. gruodžio 22 d.

Etninė spauda reikšmingai tarnauja Ontario provincijos daugiakultūriam gyvenimui, pastebi Joseph Salovitch, Ontario archyvo mikrofilmų projekto koordinatorius. Jo manymu, įvairių tautybių laikraščiai atlieka įvairų darbą: informuoja, auklėja ir nuteikia.

Pernai Ontario archyvas ir Daugiakultūrė istorijos organizacija pradėjo 1,243 etninių laikraščių bei žurnalų, pradėtų leisti 1835 m., mikrofilmavimą. Iki šiol jų nufilmuota aštuoniolika.

Šiaip laikraščiai trūnija labai greitai, nes yra vartojamas blogos rūšies popierius. Tokiu būdu susidaro didžiulė problema išlaikyti šiuos laikraščius, sako Gabe Scardellato, Daugiakultūrės istorijos organizacijos atstovas.

Laikraščių mikrofilmais domisi socialinio gyvenimo istorikai, o taip pat ir pačioms etninėms bendruomenėms yra svarbu turėti užrašytą savo veiklos praeitį.

Laikraščių mikrofilmai bus prieinami visoje Ontario provincijoje, pasinaudojant tarpinstitucine skolinimo sistema. Dėl platesnės informacijos kreiptis į Joseph Solovitch, Archives of Ontario, 77 Greenville Street, Toronto, Ontario. Tel. 965-2020.

HAMILTON ONT

A. a. KAZIMIERO BUNGARDOS mirties metinės buvo pažymėtos rugpjūčio 9 d. gedulingomis pamaldomis AV šventovėje. Pamaldose dalyvavo daug velionies artimųjų ir bendraminčių. Matėsi daug ateitininkų ir dramos būrelio "Aukuras" narių. Su jais daugel metų jis čia kartu dirbo ir bendradarbiavo. Mišias atnašavo klebonas kun. J. Liauba, OFM, per pamaldas giedojo V. A. Paulionai. Po pamaldų velionio našlė Angelė pakvietė visus užkandžiams į Jaunimo centro salę. Ten turėjo visi progą pasikalbėti ir prisiminti prieš metus staigiai mus palikusį tą brangų žmogų. Savo tartame žodyje "Aukuro" režisierė E. Dauguvietytė-Kudabienė pasakė, kad a.a. Kazimieras tikrai pasidžiaugtų pamatęs, kad mūsų tiek daug ir kad mes jo dar nepamiršome. Čia nėra nė vieno, kalbėjo ji, kurio nebūtų palietęs jo gerumas. Į Lietuvą vykstančiai velionies žmonai Angelei liepė nuvežti ten užtikrinimą, kad Hamiltonas jį tikrai mylėjo.

Velionis hamiltoniečiams buvo gerai žinomas ir dažnai viešai pasirodantis žmogus. Matydavome jį su ateitininkų vėliava mūsų tautinių švenčių eisenose, dažnai stebėdavome jį scenoje, vaidinant "Aukuro" pastatymų pagrindines roles, klausydavomės jo artistinio deklamavimo ir skaitomo humoro surengtose vakaronėse. Jis buvo ir dažnas maldų skaitovas mūsų šventovėje. Lietuvių dramos festivalių varžybose triskart buvo žymenimis apdovanotas aktorius, AV parapijos tarybos narys, Hamiltono Ateitininkų-sendraugių pirmininkas ir didelis lietuviškos knygos bei laikraščio mylėtojas. Iš mokyklos suolo savanoriu išėjęs į nepriklausomos Lietuvos kariuomenę, savo kareiviavimo dienas užbaigė, tik karui pasibaigus. Į Kanadą atvyko kaip miškakirtys 1947 m. ir jau nuo tada pradėjo ieškoti galimybių į šitą kraštą atsikviesti už geležinės uždangos likusią savo žmoną. Tik komunistiniam režimui kiek atslūgus, jis savo Angelę atsivežė ir laimingai su ja dar 21 metus čia gyveno.

Paskutinius savo gyvenimo metus velionis leido jau kaip Stelco bendrovės pensininkas. Įmonėje per 30 metų dirbo prie karščio, pamainų darbą. Bet nei savo sveikata, nei kuo kitu niekada nesiskundė. Atrodė laimingo ir visada besišypsiančio veido pensininkas. Tad staigi ir netikėta jo mirtis tą rugpjūčio 9 d. vakarą sukrėtė visą mūsų lietuviškąją koloniją. Palaidotas Šv. Jono lietuvių kapinėse Anapilyje, Mississaugoje.

Jau vienerius metus gyvehome be Kazio Bungardos, ir gyvenimas čia ėjo ta pačia įprasta vaga. Naujai atėjusius į gyvenimą krikštijo, o išeinančius iš gyvenimo laidojo. Rytais žmonės ir dabar tebeskuba į savo darbus. Tik mūsų lietuviai pensininkai, atidavę įmonėms savo stiprybę ir sveikatą, dabar leidžia lyg geriausius savo gyvenimo metus. Jų daug dabar gali sutikti didžiose prekyvietėse, susibūriusius prie kavos puoduko ir besidalijančius savo išmintim apie ligas ir politiką. Tie žmonės daug ko matę ir patyrę savo gyvenime. Niekuo nebeišgąsdinami gali su humoru kalbėti apie savo išsitrauktą eilės numerį į Anapilio smiltyną. Sako, kad gyvenime nėra nieko nepakeičiamo. Hamiltono ateitininkai ir dramos būrelis "Aukuras" a.a. Kazimierui pakaitalo dar nesurado. **K. Mileris**

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

The Lougheed & Barnard

Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Pertvarka Vilniaus universitete

Pokalbis su prof. dr. Stasiu Vaitekūnu, Vilniaus universiteto tarptautinių ekonominių santykių katedros vedėju, Lietuvos geografų draugijos pirmininku

— Prieš dešimt metų "Tėviškės žiburiai" patalpino žinutę, kad Vilniaus universiteto docentas S. Vaitekūnas atvyko 10 mėnesių mokslininiam darbui į Toronto universitetą. Šiandien Jūs vėl Toronte. Koks atvykimo tikslas?

— Ačiū Jūsų laikraščiui už dėmesį. Su žmona Vida čia esu ponų Irenos ir Osvaldo Delkų kvietimu, už ką jiems esame nuoširdžiai dėkingi. Su jais, kaip ir su daugeliu kitų lietuvių, susipažinau dar tada, kai dirbau Toronto universitete. Nors sudarytos kuo geriausios sąlygos atostogauti ir ilsėtis, bet, sukorus tokį ilgą kelią per Atlantą, tai būtų per didelė prabanga. Stengiuosi pasinaudoti gera proga ir padaryti nors truputėlį naudingo "vardan tos Lietuvos". Susitinku su verslo ir meno žmonėmis, medikais ir mokslininkais, renku medžiagą būsimai knygai. Iš daugelio žmonių pusės jaučiu nuoširdų Lietuvos interesų supratimą. Tuo ypač džiaugiuosi.

— Šiandien jau esate mokslų daktaras, profesorius, Lietuvoje iki šiol negirdėtos Tarptautinių ekonominių santykių katedros vedėjas. Kodėl ir kada ši katedra atsirado universitete?

— Kaip gaivus pavasario vėjas, įsisukęs į girią išjudina kiekvieną medį ar krūmą, taip ir Lietuvos atgimimas, prasidėjęs su Sąjūdžio vardu, pažadino miestus ir kaimus, mokyklas ir fabrikus, jauną ir seną, visus Lietuvos žmones. Tautinio atgimimo dvasia visada buvo gyva ir senajame Vilniaus universitete. Praeitais mokslo metais iš esmės buvo pradėtos pertvarkyti mokymo programos. Buvo atsisakyta tokių, anksčiau, atrodo, nepajudinamų disciplinų, kaip "mokslinis" ateizmas, TSKP istorija ir kitų. Atsirado daug naujų specialybių, disciplinų. Pertvarkomi fakultetai ir katedros. Taip buvusiame Pramonės ekonomikos fakultete pradėti ruošti menedžeriai — valdymo ir administravimo specialistai, sociologai ir pan. Jau kalbame apie būtinumą ruošti tarptautinės politikos specialistus. Tarp naujų arba pertvarkytų katedrų atsirado ir Tarptautinių ekonominių santykių katedra, kurioje dirbs specialistai, išmanantys apie tarptautinės rinkos veiklos mechanizmą, tarpvalstybinius ekonominius ir politinius santykius. Galima drąsiai teigti, kad visa studijų sistema persiorientuoja į tuos reikalavimus, kuriuos kelia Respublikos suvereniteto idėjos.

— Naujos specialybės reikalauja ir naujų dėstytojų. Kaip galvojate spręsti dėstytojų trūkumą?

— Be abejonės, šis klausimas labai aktualus, bet nieko nekuriame tuščioje vietoje ir gyvename ne izoliuotai nuo pasaulio. Universitetas turi nemažai aukštai kvalifikuotų dėstytojų, kurių nemaža dalis yra dirbusi ar kėlusi mokslo žinių lygį užsieniuose. Be to, turime glaudžius mokslinius ryšius su Vengrijos, Čekoslovakijos, VDR, Lenkijos, Indijos, Vakarų Vokietijos, JAV universitetais. Naujausia tokia sutartis – su Wiskonsino universitetu. Analizuojamos galimybės pasirašyti bendradarbiavimo sutartis su kitų šalių universitetais. Turiu Vilniaus universiteto vadovybės įgaliojimus aptarti bendravimo galimybes su Toronto universitetu. Pirmi pokalbiai su šios aukštosios mokyklos vadovybe teikia vilčių, kad tokia sutartis gali būti pasirašyta. Visa tai sudaro palankias sąlygas paruošti naujus universitetui reikalingus specialistus, persikvalifikuoti jau seniau dirbantiems. Aukštą Vilniaus universiteto prestižą liudija ir tas faktas, kad daug užsienio mokslininkų noriai bendrauja su mūsų medikais, fizikais, matematikais, kalbininkais, skaito paskaitas studentams. Tarp jų — ir užsienio lietuviai. Mūsų dėstytojai dažnai dirba užsienio aukštosiose mokyklose, kitose mokslo įstaigose.

— Ar reguliuoja kokia nors įstaiga universiteto ryšius su užsienio mokslo įstaigomis, ar darote tai savo iniciatyva?

— Ne, dabar tai daro universitetas savo iniciatyva. Esame paruošę Vilniaus universiteto statuto projektą, kuriame numatyta plati autonomija. Po to, kai jį patvirtins Respublikos vyriausybė, o tai bus tikriausiai metų pabaigoje, jis taps universiteto įstatymu. Bet daugeliu šio projekto punktų vadovaujamės jau dabar: vadinamės Vilniaus universitetu, turime laikraštį "Universitas Vilnensis", savarankiškai sudaromos studijų programos ir planai, ruošiami originalūs vadovėliai.

— Minėjote apie kai kurių specialybių, vedusių prie dvasinio tuštumo, panaikinimą. O ar naujos studijų programos ir disciplinos įveiks šią dvasinę dykynę?

— Nėra abejonės, kad šiandienos, o ypač rytdienos Lietuvai reikia aukštai kvalifikuotų darbininkų, kūrybiškai mąstančių specialistų, o ne įsakymų vykdytojų. Tačiau specializacija neturi užgožti plataus akiračio, o asmeniniai ar žinybiniai interesai — moralumo grindžiamos atsakomybės. Gimtoji kalba, savo krašto istorijos, gamtos, kultūros pažinimas, tikėjimo laisvė — tai kertiniai dvasingumo namų akmenys. Daugiau dėmesio bus skiriama ir užsienio kalboms, be kurių neįmanomas kitų kraštų politikos, ekonomikos, kultūros supratimas, tarptautinis bendravimas. Be to, bus įvesta nemažai fakultatyvinių disciplinų, kurias studentai galės pasirinkti pagal savo interesus ar pomėgius.

— Ar Vilniaus universitetui nesudarys konkurencijos atkurtas Kauno Vytauto Didžiojo universitetas?

— Taip, šią rugsėjo pirmąją po daugelio metų pertraukos nemažas būrelis studentų vėl gaus studijų knygutes su Vytauto Didžiojo universiteto pavadinimu ir simboliais. Tai labai džiugu! Mūsų, Vilniaus universiteto profesorių ir dėstytojų, tai nė kiek negąsdina — sveika konkurencija yra būtina. Jau kalbama ir apie Klaipėdos universiteto įsteigimą. Kiekvienas universitetas be panašių specialybių galėtų turėti ir gilesnę specializaciją. Norėčiau matyti Klaipėdos universitete specialybes, susietas su jūra. Vilniaus universitetas, kaip seniausias ir turintis labiausiai kvalifikuotus kadrus, gali daug padėti savo jaunesniems broliams.

— Kokios paramos tikitės Lietuvai iš Kanados Lietuvių Bendruomenės ir visų užsienio lietuvių?

— Žingsnis po žingsnio einame į Respublikos suvereniteto. Populiariu tapo posakis "Lietuva be suvereniteto — Lietuva be ateities". Tai nėra lengvas kelias, ir esu realistas. Kai kas tikina, kad užsieniuose gyvenantys lietuviai Lietuvos ekonomiką gali iš karto "pastatyti ant kojų". Žinau apie didelę lietuvių paramą Lietuvai. Daug padedama ir Vilniaus universitetui, siunčiant knygas, prietaisus, teikiant kitokią pagalbą kitoms aukštosioms mokykloms ir mokslininkams bei praktikams. Bet daugiausia paramos teikiama giminėms.

Šiandien galime kalbėti ir apie didesnį bendradarbiavimą, naujas jo formas. Tai pirmiausia abipusiai naudingas ekonominis bendravimas, o taip pat juridinės, ekonominės ir kitokios paramos, patarimų ir informacijos teikimas Lietuvai, pasirašant sutartis su užsienio bendrovėmis. Užsienio lietuviai galėtų suteikti paramą, ieškant rinkų Lietuvos gaminiams, perkant įrengimus jai naudingomis sąlygomis. Lietuvos ūkininkai galėtų vieną kitą mėnesį ne tik pasisvečiuoti, bet ir padirbėti pas Kanados ar Amerikos ūkininkus, kaip ir teisininkai pas teisininkus, medikai pas medikus ir pan. Gali būti ir kitokios formos. Apie tai jau kalbėjome su kai kuriais Toronto ir Montrealio verslininkais. Gerai nuteikė Toronto lietuvių verslininkų susirinkimas rugpjūčio 1 d., svarstęs tokios paramos Lietuvai formas.

O ko tikisi universitetas?

— Esame vienas seniausių Rytų Europos universitetų, bet ir jaunesni užsienio universitetai dažnai mus lenkia bibliotekų turtingumu, apsirūpinimu technika. Universitetas norėtų pasiųsti į užsienį kasmet po keletą studentų ir dėstytojų pagilinti žinias. Tačiau universitetas kol kas nėra labai turtingas, kad apmokėtų visas studento išlaidas. Jei pvz. Kanadoje ar Amerikoje gyvenantys lietuviai suteiktų atvykstantiems pastogę, tokių studentų galėtų atvykti daugiau. Ypač skatintume tokiam poelgiui gimines, pažįstamus. Tai būtų parama ir Lietuvai. Galimos ir kitos bendravimo ir pagalbos formos. Sakydamas "pagalbos" turiu galvoje ir Lietuvos pagalbą užsienio lietuviams. Manau, kad Lietuva ir universitetas turi tokias galimybes ir turi moralinį įsipareigojimą.

Kartu kreipiuosi į visus užsienio lietuvių mokslininkus, verslininkus, teisininkus, medikus, ūkininkus, būnant Lietuvoje ekskursijoje ar pas gimines nesidrovėti ir užeiti ar paskambinti į universitetą, kad galėtume organizuoti Jūsų pokalbius su dėstytojais ir studentais, kuriuos galėsite supažindinti su savo darbo patyrimu. Šiandien jau reikia mums daug pasimokyti iš Jūsų energingumo, darbštumo, iniciatyvos ir, be abejonės, geros nuotaikos bei optimizmo.

Bet jau minėjau, kad esu realistas. Ką tai reiškia? Nemanau, kad užsienio lietuviai gali "pastatyti ant kojų" visus gan pašlijusius Lietuvos reikalus, kokie geri jų norai bebūtų. Arti, sėti, pjauti ir duoną ar pyragą kepti yra mūsų pareiga ir mūsų atsakomybė, bet Jūsų pagalba gali būti kaip mielės pyragui, kurios paspartins tešlos rūgimą ir greitesnį jo iškepimą. Tada galėsime visi susėsti už šventinio stalo, prisiminti savo istoriją, praradimus ir viltį, drąsiau žiūrėti į ateitį.

— Esate ne tik naujos katedros vedėjas, bet ir Lietuvos geografų draugijos pirmininkas. Jei neklystu tokia draugija buvo ir nepriklausomoje Lietuvoje? Kokie Jūsų draugijos uždaviniai?

— Taip, Lietuvos geografų draugija buvo įkurta 1934 metais ir gyvavo iki 1940 metų. Pokario metais buvo įkurta Lietuvos TSR geografų draugija, turėjusi TSRS geografų draugijos filialo teises. Prasidėjęs pertvarkos procesas ir suvereniteto siekimas būtų nerealus be įvairių politinių ir visuomeninių organizacijų savarankiškumo. Dėl to balandžio mėnesį buvo atkurta ir Lietuvos geografų draugija kaip savarankiška organizacija. Įvairių organizacijų atkūrimo arba naujų įsteigimo procesas tebevyksta iki šiol. Kad išrinktas prezidentu, sužinojau, būdamas mokslinėje kelionėje Čekoslovakijoje.

Tikslai yra dideli. Norime, kad žmonės būtų išprusę ir geografiniu ir ekologiniu aspektais. Tuo tikslu Liaudies švietimo ministerijai siūlome iš esmės pertvarkyti geografijos mokymą tautinėje mokykloje, daugiau dėmesio skirti savo kraštui (argi normalu, kad vaikas žino tolimos Australijos klimato tipus, bet nežino savo gimtinės upių ir kalvų?). Po to turėtų sekti artimesnė pažintis su kaimyniniais kraštais, su kuriais teks prekiauti, bendrauti politikoje ir kultūroje. Iš to seka, kad reikalinga sustiprinti politinės ir ekonominės geografijos mokymą visų tipų mokyklose.

Geografinės draugijos iniciatyva ruošiame akademinį leidinį "Lietuvos geografija", siūlome paruošti naujus originalius vadovėlius tautinei mokyklai. Manau, kad čia galėtų prisidėti ir užsienio lietuviai, ypač ruošiant vadovėlius apie užsienio valstybes ir kraštus.

Be to, norime visuomenę plačiau supažindinti su praeities geografais. Su "Minties" leidykla ruošiamės pakartoti žymaus Lietuvos respublikos geografo ir pirmojo Geografų draugijos vadovo prof. Kazio Pakšto knygą "Baltijos šalių politinė geografija", supažindinti su kitų geografų darbais ir jų gyvenimu. Kitais metais esu pažadėjęs leidyklai įteikti savo knygos "Lietuvos gyventojai per šimtmetį" rankraštį. Joje pirmą kartą plačiau bus gvildenamos emigracijos ir tremtys. Laikas skubina šią knygą, deja, stokoju medžiagos. Žinau, kad užsienio lietuvių archyvuose tokios medžiagos yra, bet man ji neprieinama nei nuotolio, nei laiko požiūriu. Gal būt kai kurią medžiagą apie emigracijas galėčiau gauti ir paštu?

— Yra Tarptautinė geografų sąjunga. Ar Lietuvos geografų draugija gali ir ar ruošiasi į ją įstoti?

— Taip, yra ne tik noras, bet kai ką jau ir padarėme, nors nuo draugijos atkūrimo praėjo dar nedaug laiko. Konsultavausi šiuo klausimu su Tarptautinės geografų sąjungos generaliniu sekretoriumi ir iždininku, kai kuriais valdybos nariais. Pokalbių rezultatai yra perspektyvūs. Tačiau iškyla įstojimo mokesčio klausimas. Jis galėtų būti išspręstas tokiu būdu. Žinau, kad nemažai lietuvių domisi geografija. Jų dėka gaunu kai kuriuos užsienio geografinius leidinius (ačiū šiems geradariams!). Jie galėtų imtis iniciatyvos įkurti Lietuvos geografų draugijos filialus užsienyje. Surinktas nario mokestis galėtų būti panaudotas įstojimui į Tarptautinę geografų sąjungą. Planuojame leisti lietuvišką geografinį žurnalą visuomenei (mokslinis "Geografijos metraštis" leidžiamas jau seniai). Jį mielai siuntinėtume draugijos nariams, gyvenantiems užsienyje. Be to, užsienio lietuviai galėtų jame spausdinti straipsnius apie lietuviškųjų kolonijų (bendruomenių) gyvenimą, apie tuos kraštus, kuriuose jie gyvena ar po kuriuos keliauja. Galėtume kviestis draugijos narius į Lietuvą ir pabūti vadovais.

Baigdamas norėčiau palinkėti Kanados ir visiems užsienio lietuviams drąsesnio ir įvairesnio bendradarbiavimo su Lietuva, lankantis tėvų žemėje užmegzti ir dalykinius kontaktus. Tejungia mus visus ta šventa žemė, gražiu Lietuvos vardu vadinama, tejungia ta Lietuva, kurią nuo amžių skalauja Baltijos vilnys, ta Lietuva, kuri yra mūsų namai, pakvipę ruginės duonos ir visada žalio kadugio kvapais.

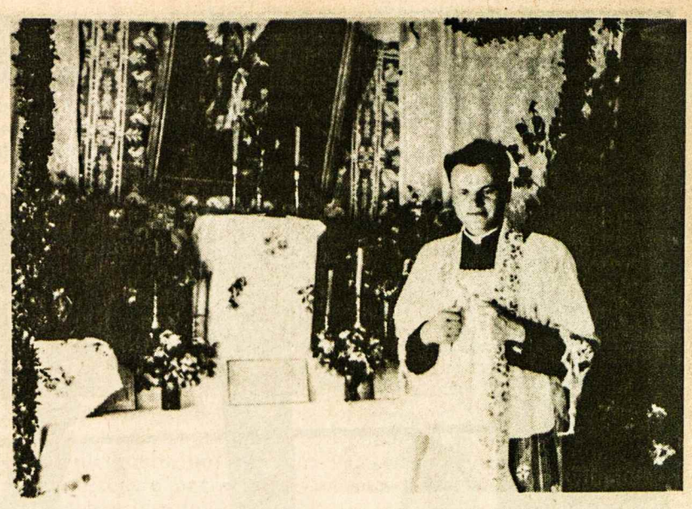

KUN. IZIDORIUS BUTKUS Sibire, Irkutsko srityje, Taišeto rajone, Solianajos gyvenvietėje. Jis lankėsi Kanadoje ir viešėjo Anapilyje. Lietuvos kankinių ir Prisikėlimo parapijos šventovėse sakė pamokslus. Midlando Kanados kankinių šventovėje rugpjūčio 6 d. su kitais šešiais lietuviais kunigais koncelebravo Mišias ir pasakė jautrų tautiškai religinį pamokslą. Dabar jis yra Kelmės parapijos klebonas

● **Ar jau parėmei Kanados lietuvių kultūros muziejų?**

Steigiama kultūros, meno bei literatūros mylėtojų draugija

Mylinčius bei gerbiančius meną, norinčius prisidėti prie kultūros, meno ir literatūros ugdymo bei propagavimo, kviečiame atvykti į steigiamąjį susirinkimą ir tapti šios draugijos veikliais nariais.

Susirinkimas įvyks **rugpjūčio 30, trečiadienį, 7 v.v. Lietuvių namų Karalienės Mortos salėje** (III aukšte).

Kviečiame dalyvauti. ***Steigėjai***

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2

Po sėkmingai pavykusios "Gintaro" kelionės į Lietuvą pranešame, kad išrūpinam kvietimus ir suplanuojam išvykas pasirodymams į Lietuvą atskiriems menininkams ar ansamblinėms grupėms.

Sudarom sąlygas *privačiai apsilankyti Lietuvoje.*

Nuperkam automobilius *ir kitas dovanas valiutinėje parduotuvėje.*

Sutvarkom dokumentus *iškvietimui giminių iš Lietuvos.*

Kreipkitės į **Stefą** arba **Algį Medelius**, vakarais tel. **(416) 434-1847**

EKSPRESAS "KARPATAI"

Torontas—Montrealis—Torontas

Pervežame keleivius į orauostį Mirabel iš namų Toronte, o taip pat sutinkame jūsų artimuosius Montrealyje. Pervežame bagažą, persiunčiame į Lietuvą (naudotus) automobilius už prieinamą kainą. Kalbame – rusų, ukrainiečių ir lenkų kalbomis.

Telefonas (416) 896-3599

Siunčiame ir parduodame 220 voltų/50 H_2

elektrinius reikmenis

įskaitant ir "Camcorders", "VCR" bei "TV" vartojimui Europoje–Lietuvoje

Universal Overseas Services
1960 Ellesmere Rd. Unit 6
Scarborough, Ont. M1H 2V9
Tel. (416) 438-7500

GEO. H. CREBER
MONUMENTS INC.
208 Kingston Rd., Toronto, Ont. M4L 1S7
Raštinės tel. 691-5712, 694-1013
Namų tel. 762-3502
Roman Demkiw

Išstatyta 120 paminklų pavyzdžių – didžiausias pasirinkimas Toronte paminklų, sukurtų tautiniais motyvais

Mes parūpinam savo klientams braižinius bei proporcingus pagal mastelį planus patvirtinimui. Projektai ir skulptūros atliekami geriausių mūsų meistrų.

Naudojamas geriausias Š. Amerikos ir importuotas granitas. Užsakymai priimami bronzos ir granito plokštėms, keramikos ir porceliano paveikslams, įrašams kapinėse, bronzos statuloms ir lemputėms.

Varžytinių kainos – visų projektų meistriškumas garantuotas.

Po ilgos kelionės "Vėjo" krepšininkai su gėlėmis sutinkami Vilniaus orauostyje Nuotr. V. Malinausko

Lietuvoje iškilmingai sutiko "Vėją"

Šešios rungtynės – laimėta keturios • Alytus, Marijampolė, Palanga, Panevėžys, Vilnius, Kaunas

SIGITAS KRAŠAUSKAS

Lietuvos krepšinis su Amerikos lietuvių pagalba įkopęs yra į tarptautinę areną. K. Savickas, Pr. Lubinas ir visa eilė iškilių Amerikos lietuvių krepšininkų atvežė Lietuvon amerikietiškojo krepšinio pradus. Tai vyko prieškariniame laikotarpyje. Pokario metu buvo nutrūkęs ryšys ir tik 1967 išeivijos krepšininkai pirmą kartą lankėsi Lietuvoje. Tuo metu šis žygis buvo sukėlęs kontraversinių nuotaikų išeivijoje ir pačioje Lietuvoje. Ši gi išvyka, antroji pokario metais, jau vyko atgimstančios Lietuvos nuotaikose. 1989 m. nuo liepos 5 iki liepos 23 d. visa Lietuva gyveno sportinio bendradarbiavimo su išeivija idėjomis. Šiame rašinyje aprašysiu išvykos eigą ir tą išreikštą lietuvio lietuviui brolišką meilę . . ., "Kur begyventume, esame vienos tautos vaikai . . .", Artūro Poviliūno, Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidento žodžiai, pasakyti III-se PLS žaidynėse Adelaidėje, o jie šios išvykos metu labai ryškiai pildėsi . . .

Liepos 5, trečiadienį, Air France oro linija iš Toronto "Vėjas", Šiaurės Amerikos lietuvių krepšinio rinktinė, su vadovais ir sirgalių grupe pakilo Lietuvos link. Orauostyje išlydėjo draugai, artimieji ir sportininkų vardu veteranas, torontietis Juozas Balsys spaudė visiems rankas, linkėdamas varžybinės sėkmės.

"Vėjo" rinktinė išvyko sekančios sudėties: Ričardas Šimkus (NY), Jonas Karpis (Tor.), Jurgis Šimko (Čik.), Mykolas Waitkus (Čik.), Stepas Arlauskas (Tor.), Gery Mikalauskas (NY), Paulius Gražulis (Detr.), Algis Rugienius (Detr.), Linas Ažubalis (Tor.), Christoforas Schaefer (NY), Alvydas Baris (Čik.), Donatas Siliūnas (Čik.), Antanas Valaitis (Ham.). Treneris Patrikas Torney (NY), Edis Rasiulis, trenerio pavaduotojas – masažistas (Tor.). "Vėjo" vadovybė: Rimas Miečius, rinktinės steigėjas, Audrius Šileika, pavaduotojas, Arūnas Morkūnas ir Edis Stravinskas "Vėjo" komiteto nariai, Sigitas Krašauskas, "Tėviškės Žiburių" sporto skyriaus redaktorius, specialus "Vėjo" korespondentas – visi iš Toronto, ir tarptautinės kategorijos teisėjas Robert Diaz, niujorkietis.

Leonas Rautinšas, "Vėjo" kapitonas nepasirodė. Mums buvo žinomi jo įsipareigojimai NBA Bostono "Celtics" treningo stovykloje. Jis buvo pažadėjęs Lietuvoje atsirasti liepos 14 d. ir sužaisti paskutines tris svarbias rungtynes prieš Panevėžio "Lietkabelį", Vilniaus "Statybą" ir Kauno "Žalgirį". Mes Leono neišvydome, o varžybinė sėkmė Lietuvoje vis dėlto mus lydėjo ir be mūsų kapitono.

Sekančią dieną, liepos 6, pasiekėme Maskvą. Iš patogaus bei visapusiškai geru keleivių aptarnavimu vakarietiško Air France lėktuvo, po keletos valandų laukimo įsėdome į sovietiškąjį aeroflotą. Temperatūra lauke siekė 33 laipsnius, o lėktuve nebuvo jokios vėsinimo sistemos – mes kepėme. Gerai, kad kelionė į Vilnių, 700 km., tęsėsi tik 1 val. 15 min. Tiesa, Maskvos orauostyje mus sutiko "Žalgirio" organizacijos darbuotojas, sąjungines kategorijos krepšinio teisėjas Vytautas Lenkutis. Jis mus globojo ir keliavo su mumis visą laiką kartu, pagaliau, grįžtant namo, su Vytautu Maskvoje atsisveikinome. Tai malonus vyras, ir mes su juo artimai susidraugavome.

Vilniuje, nors ir vėla naktis, mus atvykusius iš orauosčio, "Turisto" viešbutyje pasitiko "Žalgirio" draugijos darbuotojai ir aukštieji sporto pareigūnai: Algimantas Ivašauskas, Lietuvos krepšinio federacijos pirmininko pavaduotojas, Vytautas Nėnius, "Žalgirio" draugijos pirmininkas, jo pavaduotojas Kleopas Girdžius, nusipelnęs krepšinio teisėjas Edmundas Matuliauskas ir kt.

Sekančią dieną, liepos 7, popietę jau rinkomės į "Lietuvos" viešbučio konferencijų salę susitikti su "Žalgirio" RT sporto komiteto ir "Tėviškės" draugijos vadovais. Čia dalyvavo "Tėviškės" draugijos pirmininkas Vaclovas Sakalauskas, Vytautas Nėnius, Zigmas Motiekaitis, Juozas Jankauskas, Ivašauskas, Girdžius ir kt. Taip pat būrys spaudos darbuotojų, "Žalgirio" bei "Statybos" vyr. treneriai Henrikas Giedraitis ir Rimas Girskis. Šios konferencijos nuotaika buvo daugiau susipažinimo pobūdžio ir, žinoma, netrūko asmeninių kontaktų bei įsipareigojimų ateities bendradarbiavimui. Vakare – pirmoji "Vėjo" treniruotė.

Kitą dieną, liepos 8, išvyka į Trakus. Čia mus sutiko ir globojo Antanas Šumskas, Trakų rajono tarybos pirmininkas. Aplankėme pilį, joje esančius istorinius muziejus, maudėmės Trakų vandenyse, kurie dar nėra paliesti taršos ir, sugrįžę į Vilnių, pailsėję, sekmadienį, liepos 9, pradėjome kelionę per Lietuvą.

Pirmosios rungtynės

Pirmasis miestas – Alytus ir pirmosios rungtynės čia su Lietuvos aukščiausios lygos 1989 meisteriu Kauno "Atletu". Šias rungtynes "Vėjas", nors ir pirmą kėlinį baigė 45:37 savo naudai, antrajame, išsisėmus fiziškai, pralaimėjo 95:88. Dar jautėsi kelionėje patirtas nuovargis. (Apie visas rungtynes bus rašoma "Tėviškės žiburių" sporto skyriuje.)

Pasiekus Alytaus rajono ribą, mūsų autobusas sustojo ir pro langus išvydome tautiniais rūbais pasipuošusias lietuvaites. Jos su šypsniu ir gėlėmis mus sutiko. Kapela grojo, prie ilgo stalo juoda skania lietuviška duona, Lietuvos bitučių medum, sūriu ir gira buvome kviečiami vaišintis. Čia išvydome vėl Lietuvos aukštus sporto pareigūnus, jų tarpe Jūratę Kleopatrą Daktaraitę, 1959 sovietų rinktinės žaidėją, buvusią Lietuvos krepšinio pažibą.

Alytuje, vos spėjus susinešti lagaminus į "Dzūkijos" viešbutį, buvome įspėti nedelsti laiko ir ruoštis susitikimui su Alytaus visuomene. O čia buvo įspūdinga. Nuo viešbučio žygiavome prie miesto rotušės, lydimi orkestro, kur laukė mūsų tautiečių. "Lietuva Tėvyne mūsų, tu didvyrių žemė" — orkestrams palydint, veržėsi iš visų čia esančių krūtinių. Tautiniai šokiai, ansamblių sutartinės ir jautrios kalbos už atgimstančią Tėvynę, ekonomiką ir savarankiškumą, už atvirą ryšį su išeivija. Juk dar taip neseniai buvo kalbama, kad išeiviai, tai piktojo nešti . . . Jautriai kalbėjo miesto burmistrė Nijolė Januškevičienė, Lietuvos krepšinio federacijos pirmininkas Henrikas Jackevičius, Alytaus klebonas Pranas Račiūnas ir kt. Šią programą sklandžiai tvarkė Bronius Janonis, eksperimentinių namų statybos kombinato direktorius.

Po iškilmių prie rotušės "Vėjo" vadovybė buvo burmistrės pakviesta spaudos konferencijon, kur su aukštaisiais miesto pareigūnais ir žurnalistais dalinomės mintimis apie glaudesnį išeivijos bendradarbiavimą ir suartėjimą su kraštu ir sėkmingą darbo atgimstančiai Lietuvai. Buvo įdomu susipažinti su "Alytaus naujienų" žurnaliste Zita Stankevičiene, kuri šio laikraščio skiltyse paskelbė su manimi pasikalbėjimą išeivijos ir Lietuvos sportiniais klausimais, o taip pat Linu Jakštoniu, "Alytaus Sąjūdžio" redaktoriumi. Saulius Bartkus ištisai filmavo "Vėjo" viešnagę Alytuje.

Liepos 10 d. kelionė į Marijampolę. Šis miestas grąžinosi senąjį vardą, o buvo Kapsukas. Prie miesto ribos irgi mūsų laukė miesto vadovai. Kadangi truputį buvo pavėluota, tiesiai "Vėjas" atsidūrė krepšinio salėje ir čia sužaidė rungtynes su vietos "Žalgiriu", kurias laimėjo 93:69 (52:41). Po rungtynių – iškilmingi pietūs pieno konservų fabrike, dalyvaujant miesto burmistrui Kęstučiui Subačiui, jo pavaduotojai Nijolei Vasylienei, "Žalgirio" sporto draugijos Marijampolės miesto tarybos pirmininkui Gintautui Januškauskui, Broniui Beržiniui, minėto fabriko vyr. inžinieriui ir kt. Daug kalbų, sveikinimų, o pats kulminacinis momentas šiame mieste vyko "Pergalės" kino teatre, kuris talpina 650 žmonių. Čia "Vėjo" dalyviai prisistatė asmeniškai, buvo kalbėta apie veiklą išeivijoje, o taip pat atsakinėta į susirinkusių klausimus. Teko pasikalbėti su laikraščio "Naujasis kelias" bendradarbiu V. Karsonu. Tai vėliau buvo paskelbta šio laikraščio skiltyse. Vakare "Sūduvos" restorane iškilminga vakarienė su miesto vadovais, dovanos ir kt.

Prie Lietuvos pajūrio

Liepos 11 d. pajudėjome link Baltijos krantų: Palanga, Klaipėda, Nida. Nuoširdūs tautiečių sutikimai. Jie pasiilgę laukė išeivijos krepšininkų, kurie liepos 12 d. lauko aikštelėje susitiko rungtynėms su Lietuvos jaunimo rinktine. Jas "Vėjas" laimėjo 87:78 (39:43). Šias rungtynes stebėjo 3000 žiūrovų. Teko kalbėtis su "Tarybinės Klaipėdos" laikraščio darbuotojais Alvydu Ziabkum, Saulium Jokužiu ir kt. Visur ir visuomet spaudos atstovai domėjosi išeivija, jos lietuviškąja darbų eiga. Visuomet buvo stengtasi atsakyti į jų klausimus. Buvo įdomus momentas, kai prie manęs priėjo veteranas, 75 metų amžiaus sukaktį atšventęs Antanas Zaboras. Tai buvęs gabus Lietuvos boksininkas, kurį domino JAV lietuvio Šarkio-Žukausko iškopimas į pasaulio čempionus. Jis sekė jo pėdomis. Lietuvoje 75-erių metų sukakties proga buvo pagerbtas kaip sąjungines kategorijos teisėjas, treneris ir t.t. (Apie A. Z. kita proga, o tai yra apie ką kalbėti).

Šiuose Baltijos pakrančių miestuose, nors ir užterštos jūros paplūdimyje, praleidome 4 dienas. Gerai pailsėję, liepos 15, šeštadienį, išvykome į Kauną, kur buvome supažindinti su šiuo miestu, jo istorija, architektūra. Vakarop pasileidome Panevėžio link, kur mūsų laukė jau ketvirtos rungtynės su Panevėžio "Lietkabeliu", buvusiu 1988 Lietuvos aukščiausios lygos meisteriu.

(Bus daugiau)

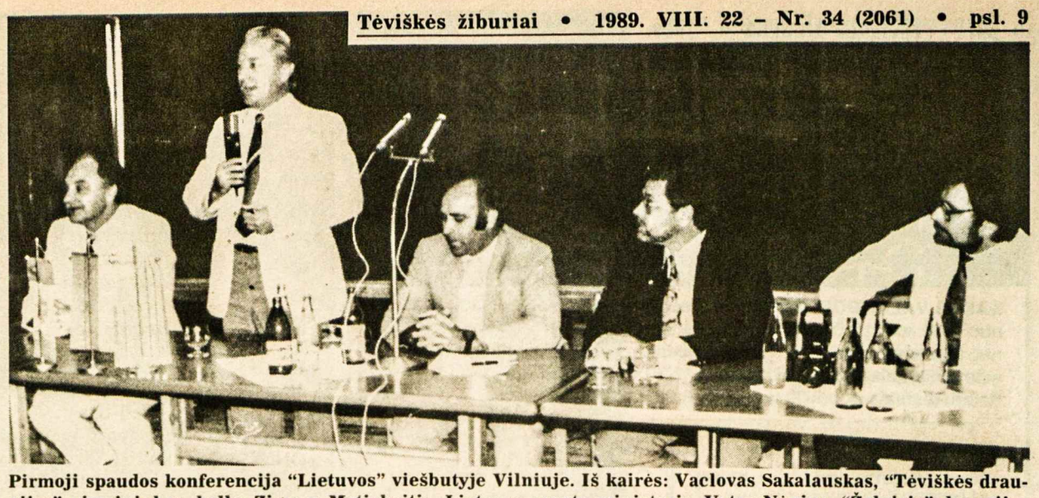

Pirmoji spaudos konferencija "Lietuvos" viešbutyje Vilniuje. Iš kairės: Vaclovas Sakalauskas, "Tėviškės draugijos" pirmininkas, kalba Zigmas Motiekaitis, Lietuvos sporto ministeris, Vytas Nėnius, "Žalgirio" draugijos pirmininkas ir "Vėjo" vadovai – Audrius Šileika bei Rimas Miečius, "Vėjo" rinktinės steigėjas Ntr. J. Kurnosovo

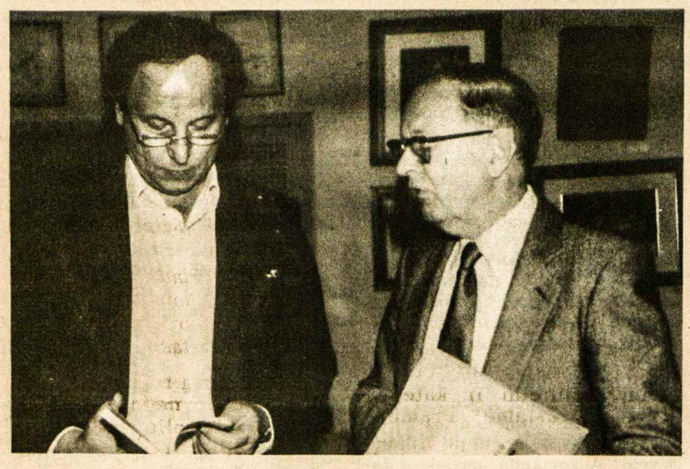

Alfonsas Petraitis (dešinėje) įteikia lietuvių-portugalų kalbų žodyną S. Paulo rašytojų draugijos pirmininkui Nuotr. P. Rukšio

Japonų galybė ir mūsų menkumas

Didžiausias Brazilijos dienraštis "O Estado de S. Paulo" birželio 11 d. išspausdino straipsnį su titulu: apie japonų – portugalų žodyną. Mane nustebino ne tai, kad japonai paruošė žodyną savo emigrantams, bet kad tai įvyko 90 metų po jų pirmųjų imigrantų į Braziliją. Pernai jie iškilmingai šventė šią sukaktį.

Dabar prie žodyno. Beveik visą skiltį užimantis straipsnis aiškina, kad žodyną ruošė Japonų fondas S. Paulo mieste ir 14 vertėjų komisija bei kultūrinė Brazilų-japonų sąjunga dirbo metus laiko. Šie žodyno rengėjai rėmėsi anglų kalba išleistu žodynu prieš trejus metus, paruoštu per 10 metų. Japonų-brazilų kalbos žodynas turi 3000 žodžių, buvo išleista 10.000 egzempliorių ir kainuoja 35 doleriai.

Po nusistebėjimo – apsimąstymas. Didžioji lietuvių emigracija, per 40.000 žmonių Braziliją pasiekė prieš 70 metų 1926-1930 m. laikotarpyje. Pateko į rankas iš šv. Kazimiero parapijos archyvo, portugalų – lietuvių kalbos žodynėlis, spausdintas 1927 m. ir paruoštas J. Vanago bei B. Jodelio. Jis turi 120 puslapių ir maždaug 2400-2600 žodžių. Tais pačiais metais pradėjo eiti ir pirmasis lietuvių laikraštis "Brazilijos lietuvis". Nuo to laiko lietuvių laikraščiai nenustojo ėję, o dabartinis savaitraštis "Mūsų Lietuva" jau pradėjo savo 41-sius metus ir man tenka jį redaguoti jau 10 metų. Japonų laikraštis minėjo 25 metų sukaktį.

Kalbant apie žodynus, mes neturėjome nei fondų, nei kultūrinių sąjungų, nei 10 ar daugiau vertėjų komisijos ir vis tik kelių žmonių pastangomis paruošėme lietuvių-portugalų kalbos žodyną su 6.000 žodžių ir 20 puslapių A. Saulaičio gramatiką. Žodyną paruošė Alfonsas D. Petraitis ir Licija Jodelytė-Butrimavičienė. Jis išėjo prieš pat Pasaulio liet. jaunimo kongresą Pietų Amerikoj 1975 metais. Spausdino "Mūsų Lietuva", įrišo Aleksandro Bumblio spaustuvė "Baltica", viršelio projektas – Ramučio Idykos, tiražas – 1.000 egz. Antroji šio žodyno dalis išėjo keletą metų vėliau mano priežiūroje.

Mūsų kolonija, ne kaip japonų su milijonu ir 100 tūkstančių emigrantų, maža, bet žodynas greit išsibaigė ir reikėjo galvoti apie naują jo laidą.

Antroji žodyno laida buvo atspausdinta pernai. Dabar abi žodyno dalys yra vienam tome. Spausdinimas, įrišimas ir viršelis buvo atlikti "Mūsų Lietuvos" spaustuvėj P. Rukšio priežiūroje. Žodynas buvo iškilmingai pristatytas visuomenei S. Paulo rašytojų draugijos viešame susirinkime kartu su lietuvių literatūros vakaru praeitų metų birželio mėnesį. Literatūros vakarui vadovavo kun. Pranas Gavėnas, o žodyną pristatė Alfonsas D. Petraitis.

Čia mus nustebino brazilų rašytojų, universiteto profesorių bei žurnalistų susidomėjimas mūsų žodynu. Mums gaila, kad negalėjome to žodyno nemokamai išsiuntinėti universitetams bei bibliotekoms, nes jį išleidome savo jėgomis ir parduodame savikaina už $3,00 Brazilijoje.

Mes kartais mažai vertiname savo darbus, ir svetimi mums turi parodyti jų vertę. Mes nedarome nei propagandos kaip japonai, kurių ištekliai daug didesni, o žodynas daug menkesnis.

Kai kas iš mūsų sako, kad mūsų žodynas yra mažos apimties, nepilnas. Galime atsakyti su kun. Antanu Saulaičiu, SJ "Kol nebus kito geresnio, tai šitas yra *pats geriausias*".

Kun. Petras Rukšys, SDB,
Brazilija

Tėvai, kurie nemoko savo vaikų lietuvių kalbos, bėga nuo savo tautos

Mirė caro Mikalojaus II sūnėnas

IGNAS MEDZIUKAS

Kalifornijoj, baigdamas 82-sius metus, mirė ir liepos 7 (savo gimimo dieną) buvo palaidotas Rusijos caro Mikalojaus II sūnėnas Vosylius Romanovas. Kaip žinome, caras Mikalojus II, jo dėdė, 1917 m. kovo mėn. buvo priverstas atsisakyti sosto, vėliau bolševikų kalintas Sverdlovske ir tenai 1918. VII. 16 su visa šeima sušaudytas. Taip liūdnai baigėsi Romanovų dinastija, valdžiusi Rusiją 300 metų. Vosylius Romanovas buvo paskutinis, dar Rusijoj gimęs (Gacinos 1000 kambarių rūmuose) Romanovų giminės palikuonis. Kai kilo revoliucija, Vosylius buvo 10 metų. 1919 m. jis su daugeliu savo giminių, tarp kurių buvo ir jo senelė imperatorienė Marija, buvo išgelbėti iš Krymo anglų karo laivų. "Mano liūdniausi prisiminimai, — pasakojo jis — kai, žvelgiant paskutinį kartą į Rusijos žemę, pasigirdo Rusijos imperijos himno garsai. Ką tuo metu pergyveno ir galvojo mano senelė?"

Nuo to laiko Vosyliui prasidėjo skirtingas gyvenimas. Jam teko dirbti įvairius darbus. Jis yra buvęs laivų dirbtuvių darbininkas, akcijų biržos tarpininkas San Franciske, šoferiavo Danijoje vienoje šeimoje. Jo šeimininkai nežinojo, kas jis esąs. Kurį laiką vedė grožio saloną Cincinnati mieste, dirbo Sikorskio helikopterių firmoje. Jis taip pat pardavinėjo Almaden bendrovės vyną ir turėjo vištų ūkį. Savo karjeroje, kaip jis sako, labiausiai buvo patenkintas dirbdamas vištų ūkyje. Susitikęs princesę Natašą iš Galicinų giminės Niujorke, kur ji dirbo teatre, ją vedė. Žmona mirė prieš 3 mėnesius savo namuose Woodside vietovėje, Kalifornijoj, kur jie išgyveno 25 metus.

Vosylius Romanovas buvo jauniausias iš 7 vaikų didžiosios kunigaikštienės Ksenijos, caro Mikalojaus II sesers, ir didžiojo kunigaikščio Aleksandro, Rusijos aviacijos kūrėjo. Jo prosenelis Aleksandras II 1861 m. išleido baudžiavos panaikinimo manifestą. Nuo tada valstiečiai galėjo gauti žemės už tam tikrus išsipirkimo mokesčius ar prievoles. Bet mums, lietuviams, jis prisimintinas kaip autokratas, žiaurus reakcijonierius, uždraudęs spaudą, dėl kurios mūsų tauta 40 metų kovojo ir daug aukų sudėjo. Jis stengėsi Lietuvą surusinti ir kolonizuoti, katalikų šventoves paversdamas provoslavų šventovėmis. Vosyliaus senelis Aleksandras III tęsė savo tėvo politiką, stengdamasis surusinti imperijos pakraščius: Lietuvą, Suomiją, Lenkiją, Baltarusiją ir Baltijos provincijas. Vosyliaus senelė — carienė Marija buvo gimusi Danijoj, Anglijos karalienės Aleksandros sesuo. Nors jis visą laiką, kaip politinis pabėgėlis, buvo griežtas bolševizmo kritikas, bet Gorbačiovo reformos jį stebino ir teikė vilčių.

Vosyliaus sesuo princesė Irena buvo ištekėjusi už princo Felikso Jusupovo, vieno iš dalyvavusių pasikėsinime prieš avantiūristą Rasputiną, kuris turėjo didelę įtaką carienei ir carui Mikalojui II.

1905 m. Petrapilyje atsirado susivėlęs, nešvarus, bet viską permatančiom akim Sibiro kaimietis, kuris pretendavo esąs neįšventintas dvasiškis, turįs galios gydyti sergančius. Tuo metu Petrapilio aukštuomenės sferose buvo domimasi misticizmu ir okultizmu. Šis kaimietis buvo supažindintas su caro Mikalojaus II šeima, kurios sūnus Aleksiejus sirgo hemofilija, ir gydytojai negalėjo jam pagelbėti. Kai šis kaimietis Gregorijus Rasputinas (iš tikrųjų jo pavardė buvo Novych) parodė savo sugebėjimus, vartodamas hipnozę ir maldas, palengvindamas sosto įpėdinio Aleksiejaus skausmus, įsigijo carienės ir caro pasitikėjimą bei palankumą. Jis pasijuto esąs galingas, nes caras vykdė jo pageidavimus. Jo kontrolėn pateko net stačiatikių vadovybė.

Carų šeimos akivaizdoje Rasputinas sugebėjo apsimesti nusižeminusiu ir šventu vienuoliu. Kitaip jis elgėsi už caro dvaro ribų, skelbdamas įsitikinimą, kad norint būti išganytu, reikia nusidėti. Jis turėjo keletą sugyventinių ir vis stengėsi suvilioti daugiau moterų. Kai jo elgesys iškilo viešumon, daugelis mėgino apie tai pranešti carui. Bet Rasputino įtaka caro rūmuose buvo tokia stipri, kad nukentėdavo pranešėjai, o ne skundžiamasis. Jie būdavo atleidžiami iš darbo arba perkeliami į tolimesnes vietoves.

Kai konservatoriai pamatė, kokią įtaką turėjo Rasputinas carienei Aleksandrai, jie, gelbėdami autokratiją, suruošė sąmokslą. Kunigaikštis Juzupovas, susitaręs su dūmos atstovu V. Puriškevičium, kunigaikščiu Pavlovičium ir gydytoju Lazovertu, nutarė Rasputiną nužudyti. Jusupovas pasikvietė Rasputiną į savo namus 1916 m. gruodžio 29 d. naktį, kur jis buvo vaišinamas užnuodytu vynu. Kai nuodai jo neveikė, tada Jusupovas jį peršovė. Rasputinas sukrito, bet pasikėlęs išbėgo į kiemą. Čia Puriškevičius dar kartą į jį šovė. Tada sąmokslininkai Rasputiną surišo ir įmetė po ledu į Nevos upę. Taip žuvo žmogus, kuriame reiškėsi dviguba asmenybė: pranašas ir ištvirkėlis. Bet caro imperija nebuvo išgelbėta. Revoliucinės nuotaikos perdaug buvo įsisiūbavusios. Revoliucija ir po jos sekęs raudonasis teroras pareikalavo daugybės milijonų žmonių gyvybių ir kančių.

Alytaus burmistrė Nijolė Januškevičienė (centre) sveikina "Vėjo" kapitoną Ričardą Šimkų, dešinėje Bronius Janonis, vadovavęs iškilmių programai

Šiais metais Vasario 16 gimnazija V. Vokietijoje išleido aštuonis abiturientus. Geriausiai egzaminus išlaikė Rimas Čuplinskas (kairėje) ir Tomas Baublys Nuotr. M. Šmitienės

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	9½%
180-185 d. term. ind.	9¾%
1 metų term. indėlius	10 %
2 metų term. indėlius	9¾%
3 metų term. indėlius	9¾%
1 metų GIC-met. palūk.	11 %
2 metų GIC-met. palūk.	10¾%
3 metų GIC-met. palūk.	10½%
1 metų GIC-mėn. palūk.	9¾%
RRSP, RRIF ir OHOSP	8¾%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	11 %
RRSP ir RIF-2 m. term. ind.	10¾%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	10½%
Taupomąją sąskaitą	8 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.	9¼%
Kasd. pal.čekių sąsk.iki	5¾%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo	13 %
Sutarties paskolas nuo	13 %
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	13¼%
2 metų	13 %
3 metų	13 %
Su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ir 3 metų	11½%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 42 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS

2239 Bloor Street West. • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.

PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- *atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių*
- *įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius*
- *atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas*

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,

22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 **Telefonas 252-8863**

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7

Telefonas: 625-0707 *Savininkas – Tom Thompson*

Kokia jūsų namo vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS

an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent, etobicoke, ontario M9B 6G8

232-9000 res: 231-2839

Greitas ir tikslus *patarnavimas!*

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas

Tel. 231-5641, namų 766-5857

Allstate 5233 Dundas St. W. (arti Kipling) Islington, Ontario M9B 1A6

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

"Vyčio" krepšininkai su vadovais, laimėję Balio Savicko taurės turnyrą. Klūpi iš kairės: Juzėnas, Gataveckas, Duliūnas, Galikowskis; stovi: E. Stravinskas, Rigato, J. Karpis, T. Karpis, Ažubalis, Blauzdžiūnas, B. Savickas, paskyręs taurę, A. Klimas

Nuotr. Sig. Krašausko

SPORTAS

T.V.

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

Balio Savicko taurės krepšinio turnyras

įvyko Wasagoje rugpjūčio 5-6 d.d. Gerojo Ganytojo misijos atnaujintoje aikštelėje. Aikštelės sutvarkymas, naujų krepšio stulpų pastatymas buvo atlikta šios taurės savininko, buvusio TLS klubo "Vyčio" pirmininko ir šaudymo sporte pasižymėjusio Balio Savicko iniciatyva, suteikiant finansinę paramą Anapilio korporacijai. Patį turnyrą organizavo ir pravedė Toronto LSK "Vytis", vadovaujant Arvydui Blauzdžiūnui ir kt. sporto darbuotojams. Jame dalyvavo Toronto "Vytis" su A ir B komandomis, Hamiltono "Kovas", Toronto "Aušra", Toronto "Perkūnas" ir Londono "Tauras".

Sklandžiam pravedimui komandos burtų keliu buvo suskirstytos į A ir B grupes, buvo žaidžiama dviejų minusų sistema. A grupėje Londono "Tauras" laimėjo prieš Toronto "Perkūną" 49:44 (19:16). Toronto "Vyčio" A komanda, pasiekusi laimėjimą prieš Londono "Taurą" 93:71 (53:33) ir Toronto "Perkūną" 94:52 (45:37), užsitikrino vietą finaluose. B grupėje, Toronto "Aušrai" sunkiai pasiekus pergalę prieš Hamiltono "Kovą" 57:56 (27:32), tąip pat nugalėjus Toronto "Vyčio" B komandą 80:39 (37:22), irgi atsivėrė kelias į baigmę. Hamiltono "Kovas", nesunkiai įveikęs Toronto "Vyčio" B komandą 79:52 (35:32), vėliau susitiko dėl trečios-ketvirtos vietos rungtynėse prieš Londono "Taurą". Šios rungtynės buvo žaidžiamos sekmadienį, rugpjūčio 6, po finalinių rungtynių, ir jas, o taip pat trečią vietą laimėjo Hamiltono "Kovas" 64:62 (37:34).

Baigminėse rungtynėse Toronto "Vyčio" A komanda, neišleisdama iniciatyvos iš savo rankų, visą rungtynių laiką prieš Toronto "Aušrą" laimėjo rezultatu 83:73 (42:30) ir tuo pačiu Balio Savicko taurę. Už "Vytį" žaidė ir pelnė taškus: J. Karpis 31, L. Ažubalis 13, T. Karpis 11, V. Gataveckas 10, Rigato 6, Juzėnas 2, ir R. Duliūnas 1. Už "Aušrą": L. Balaišis 28, S. Arlauskas 15, S. Kelly 10, B. Sysak 8, J. Putrimas 4, B. Birštonas 3, Raytone 3, A. Vitkus 2, M. Šileika 0 ir R. Luyport 0.

Turnyras praėjo malonioje nuotaikoje. Sportininkai ir svečiai vaišinosi aikštelės pašonėje kepamomis dešrelėmis. Buvo sutarta tokius turnyrus organizuoti kiekvienais metais, įtraukiant daugiau Kanados lietuvių krepšinio komandų.

Toronto LSK "Jungtis" metinis lietuvių atviras "3 Pitch Softball" turnyras įvyks rugpjūčio 26-27 d.d. Kinsman Field, Mosley Street, Wasaga Beach vietovėje (Oakview Community Centre). Registracija 9:30 v.r. ir pradžia 11 v.r. šeštadienį. Registracijos mokestis komandai $110.00 ir $11.00 asmeniui. (mokestis duoda teisę dalyvauti šokiuose, sviediniai, dovanos ir t.t.). Žaidėjai pasirūpina lazdas ir pirštines. Turnyro metu veiks visą laiką baras – alus ir BBQ. Šokių pradžia 8 v.v. Oakview Community centre. Svečiams įėjimas – $6. asmeniui. Dėl registracijos kreiptis į R. Drešerį, tel. (416) 233-8788, 233-3334, arba Audrą Danaitytę tel: (416) 766-2996.

Toronto lietuvių golfo klubo paskutinių trijų turnyrų laimėtojai:

Camp Bordene liepos 30 d.d. dalyvavo 49 golfininkai. 1 v. A. Mikelėnas – 79, 2 v. K. Eimantas – 79 ir 3 v. A. Beauchamp – 82. Išlyginamųjų smūgių grupėje: 1 v. A. Kartavičius – 59, 2 v. A. Beauchamp – 65 ir 3 v. R. Kymantas – 65. Moterų: 1 v. E. Kėkštienė – 88, taip pat ji laimėjo išlyginamųjų smūgių grupėje 1 v. su 61 smūgiu. Sviedinio primetimai arčiausiai vėliavėlių – du kartus G. Stauskienė ir vieną – A. Kartavičius. Nežinomoji skylė – dovana V. Kaknevičiui, skirta – J. Danaičio.

Royal Downs vietovėje rugpjūčio 5 d. dalyvavo 45 golfininkai. 1 v. K. Eimantas – 72, 2 v. R. Šimkus – 75. Išlyginamųjų smūgių grupėje: 1 v. Aug. Simanavičius – 59, 2 v. R. Kymantas – 59. Moterų išlyginamųjų smūgių grupėje: 1 v. D. Deksnytė – 60, 2 v. G. Stauskienė – 64. Sviedinių primetimai arčiausia vėliavėlių: R. Strimaitis, R. Kymantas ir R. Šimkus. Nežinomoji skylė – laimėtojas A. Jonikas.

Bonaire vietovėje rugpjūčio 6 d. dalyvavo 31 golfininkai. 1 v. K. Eimantas – 84, 2 v. A. Stauskas – 84 ir 3 v. R. Šimkus – 85. Išlyginamųjų smūgių grupėje: 1 v. A. Jonikas – 65, 2 v. V. Paulionis – 67. Moterų – 1 v. I. Kymantienė – 95. Išlyginamųjų smūgių grupėje 1 v. J. Ignatavičienė – 69. Arčiausia vėliavėlių sviedinio primetimus laimėjo S. Kėkštas ir A. Stauskas. Nežinomoji skylė ir J. Danaičio dovana laimėta A. Zaleskio.

1989 Š. A. baltiečių ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės

1989 m. Š. A. baltiečių lengvosios atletikos pirmenybės įvyks š.m. rugsėjo 9-10 d.d. Kanados latvių stadione "Sidrabene", Milton, Ont., tarp Toronto ir Hamiltono.

Varžybos vyks šiose klasėse: vyrų, moterų, jaunių A (17-19 m.), jaunių ir mergaičių B (15-16 m.), C (13-14 m.), D (11-12 m.), E (9-10 m.), F (žemiau 9 m.); Sub masters (35-39 m.) ir visų klasių Masters – (40-44 m.), (45-49 m.) ir t.t. kas 5 metai. Prieauglio klasifikacija – pagal dalyvio amžių 1989 m. gruodžio 31 d., Sub-masters ir Masters – pagal dalyvio amžių varžybų dieną. Dalyvių skaičius neapribotas visose klasėse.

Varžybų pradžia rugsėjo 9, šeštadienį, 2 v.p.p. Registracija nuo 12 val. Sekmadienį varžybų tąsa nuo 10 v.r.

Dalyvių registracija – **iki rugsėjo 5 d.** pas PSF ir ŠALFASS lengv. atletikos vadovą **Algį Malinauską. 1317 Hillview Cresc., Oakville, Ont. L6H 2C6, tel. (416) 844-7694.**

Smulki informacija yra pranešta visiems sporto klubams. Klubams nepriklausantieji gali kreiptis į bet kurį sporto klubą ar tiesiog į A. Malinauską.

Dalyvavimas atviras visiems lietuvių lengvatletams. Dalyvaukite!

ŠALFASS lengv. atletikos komitetas

ŠALFASS centro valdyba

Valdas Adamkus – Lietuvos tautinio olimpinio komiteto atstovas JAV-se. Jis sutiko ir tikimasi, kad savo atstovų LTOK turės dar ir kitose šalyse. Skelbiama Vilniaus "Sporte", 1989 liepos 22 laidoje.

"Romuva" dar reikalinga

Vilijos Bijūnaitės suprojektuotame ir gražiai pagamintame šių metų skautų vasaros stovyklos ženklelyje yra išsiuvinėta "1962-1989". Taigi, "Romuvai" jau dvidešimt septyneri metai. Šią stovyklavietę steigiant, daug kam atiduodant ir širdį, ir darbo rankas, būta abejonių, kaip ilgai ši graži "mažoji Lietuva" išsilaikys, kaip ilgai ji bus skautams reikalinga. Daug dirbta, daug galvota apie ateitį, o metai po metų vis bėgo, augo pasodintos pušaitės prie laužavietės, augo dešimtmečio ąžuoliukai, augo skautiškasis atžalynas. Ir po tiek metų šiandien galime džiaugtis "Romuvoje" užaugusia nauja karta. Stovyklavietės steigėjų vaikai šiandien jau jon veža savo vaikus, kartu su jais stovyklauja – toje pačioje pašventintoje žemėje, prie to paties aukuro ir kryžiaus atliekami naujosios kartos įžodžiai, iškilmėms komanduoja vadovai, kurie dar nebuvo gimę "Romuvos" atsiradimo metais.

Tai ne vienam džiaugsmo ašaras spaudžiantieji faktai. Ir kaip gera, kad "Romuva" išsilaikė iki šių dienų, pergyveno susiūbavimus, komercinių apskaičiavimų siūlymus, išlaukė iki tų dienų, kada jaunieji vadovai ir vadovės jau savo vaikus atveža stovyklauti ir patys stropiai ir sumaniai tvarko visus ūkinius ir administracinius reikalus, vadovaujant Kastyčiui Batūrai.

Šiais metais svečiai iš Lietuvos grožėjosi tuo uždaru gamtos kampeliu, stebėjo vėliavų nuleidimo iškilmes, jaudinosi matydami, kaip čia gimęs lietuviškasis atžalynas bučiuoja trispalvę . . . "Romuva" dar tikrai reikalinga. Ji pateisina ir sunkų administravimo darbą, nuolatinę priežiūrą, telkiamų lėšų sunkumus. Visam tam tegu nedingsta ir visuomenės domesys. Tegu "Romuva" ir toliau pasilieka mielu nuosavu kampeliu, kur auga naujoji lietuviška karta išeivijoje. **Snk.**

Skautų veikla

• Skautų-čių stovykloje "Romuvoje" stovyklauja 120 skautų-čių. Visų nuotaika gera. Virtuvės personalas geras ir gamina skanų maistą. Vakarais liepsnoja linksmi ir skambūs laužai. Programai puikiai vadovauja draugininkai. Buvo pravesti įžodžiai. Pirmąsias Mišias laikė kun. Augustinas Simanavičius, OFM, o kiekvieną dieną – stovyklos dvasios vadas v.s. kun. A. Saulaitis, SJ. Jis prisideda ir prie įvairių programų. Vidurinį savaitgalį aplankė daug svečių ir tėvelių, jų tarpe nemažai iš okupuotos Lietuvos. Stovyklos užbaigimo diena – rupgjūčio 26, šeštadienis. Bus užbaigiama vėliavų nuleidimu ir Mišiomis. **M.**

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

9½% už 90 dienų term.indėlius	
9¾% už 6 mėn.term.indėlius	
9¾% už 1 m. term. indėlius	
9½% už 2 m. term. indėlius	
9½% už 3 m. term. indėlius	
9¾% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
10¾% už 1 m. GIC invest. pažym.	
10½% už 2 m. GIC invest. pažym.	
10½% už 3 m. GIC invest. pažym.	
8¾% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
10¾% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
10½% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
10½% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
8¾% už namų planą - OHOSP (variable rate)	
8 % už taupymo sąskaitą	
9¼% kasd. pal. sąsk. virš 10.000	
6½% už kasd. pal. čekių sąsk.	

IMA:

už asmenines paskolas nuo	13 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	13¼%
2 metų	13 %
3 metų	13 %
(fixed rate)	
su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ar 3 metų	11½%
(variable rate)	

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

AKTYVAI virš 72 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai —

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.

Telefonai: 225-5699 arba 489-1543

Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.

Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir

Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – **savininkai**

Namų įkainojimo skyrius

HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED

25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3

Telefonas (Toronto linija) **773-6480**

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investacijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL

REAL ESTATE LTD., REALTOR

1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽININGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS

STASYS JOKUBAITIS.

Nemokamas namo įkainojimas.

Telefonai 535-2331 arba **537-2869**

RE/MAX renown realty ltd., realtor an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.

associate broker

4887 dundas street west, islington, ontario M9A 1B2, res: 239-9892

232-2322

DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas

Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti

Justinas Raškauskas

allan BROWN

624-6336 namų **897-0068**

ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR

Toronto & Mississauga Real Estate Board

4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

Century 21 **OFFORD REALTY LTD.**

Member Broker

1531 Mosley St., Site 311, Box 79, Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, *B.A., pirkimo ir pardavimo atstovę.*

Ji mielai jums patarnaus.

Darbo tel. (705) 429-2121, namų tel. (705) 429-6428.

MARIUS E. RUSINAS, *turįs aštuonerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:*

- **RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pažymėjimai**
- **RRIF pensijų fondas**
- **metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyrui ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)**
- **įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda**
- **atstovauja visom gyvybės draudos bendrovėm**
- **klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus**

Canada Life Assurance Company

390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2

Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

Gerojo Ganytojo stovykloje Wasagoje prieš daugelį metų Ntr. St. Dabkaus

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Angliškai kalbantiems kvebekiečiams nemažiau skaudus buvo ir paties premjero R. Bourassos su liberalais priimtas įstatymas nr. 178, leidęs vidines iškabas Kvebeko krautuvėse, įmonėse ir įstaigose. Tačiau šiuo atveju kartu su angliškomis iškabomis turi būti už jas didesnės ir ryškiau matomos prancūziškosios. Atseit, palikus tik prancūziškas išorines iškabas, buvo padaryta nuolaida su vidinėmis. Premjeras R. Bourassa, pataikaudamas prancūziškai kalbantiems kvebekiečiams ir kovodamas su Kvebeko partijos separatistais, nuėjo per toli. Savo įstatymu nr. 178 tik dar labiau suerzino anglų kilmės kvebekiečius. Juk demokratinėje sistemoje vidinius įrašus krautuvėse, įmonėse ir įstaigose tvarko patys jų savininkai, tik Kvebeke iš jų reikalaujama už angliškąjį didesnio ir ryškesnio prancūziško įrašo. Premjeras R. Bourassa gyvena viltimi, kad angliškai kalbantys kvebekiečiai vis tiek balsuos už jį ir jo liberalus. Jie nenorės, kad vėl valdžios grįžtų Kvebeko partija su savo vadu J. Parizeau, atvirai siekiančiu Kvebeko išjungimo iš Kanados federacijos. Rinkimų laimėjimo atveju jis yra įsipareigojęs pradėti derybas dėl pilnos Kvebeko nepriklausomybės.

Politinis pasirinkimas angliškai kalbantiems kvebekiečiams iš tikro labai menkas: prancūziškos Kvebeko valstybės siekiantys separatistai su savo vadu J. Parizeau arba premjero R. Bourassos liberalai, pataikaujantys prancūziškiems ir skriaudžiantys angliškuosius kvebekiečius. Pradedama kalbėti ir apie trečią pasirinkimą. Mat spaudoje pasirodė pranešimų, kad Kvebeko parlamento rinkimuose dalyvaus ir angliškai kalbantiems kvebekiečiams įsteigta Lygybės partija, sieksianti pagarbos jų teisėms ir kalbai. Laikiniu Lygybės partijos vadu yra išrinktas Geraldas Kleinas, išsisukinėjantį premjerą R. Bourassą laikantis separatistu, bailiu ir netgi chronišku melagiu, laužančiu savo pažadus. Lygybės partija kandidatus parūpins tik rinkiminėse Montrealio apylinkėse, turinčiose didesnį angliškai kalbančių gyventojų skaičių.

Kvebeko parlamento rinkimai taipgi yra svarbūs ir 1987 m. balandžio 30 d. Meech Lake pasirašytam Kanados provincijų premjerų ir ministerio pirmininko susitarimui. Jo dėka turėjo būti pakeista Kanados konstitucija, kad ją galėtų pripažinti ir jon įsijungti Kvebeko provincija. Pakeitimus, suteikiančius savitumą prancūziškajam Kvebekui, iki 1990 m. birželio mėnesio turi patvirtinti Kanados parlamentas ir visų provincijų parlamentai. Meech Lake susitarimą jau patvirtino Kanados parlamentas ir aštuonių provincijų parlamentai, bet vis dar laukiama patvirtinimų Manitobos ir New Brunswicko parlamentuose. Svyruoti pradeda ir kai kurių kitų provincijų politikai, labiausiai nusivylę anglų kalbos teisių suvaržymais bei jų pažeidimais Kvebeko provincijoje. Juos ypač suerzino premjero R. Bourassos panaudotas Kanados konstitucijos specialus paragrafas (notwithstanding clause), sustabdęs aukščiausiojo teismo svarbų sprendimą. Teismas pripažino nelegaliu Kvebeko įstatymą, draudžiantį išorines krautuvių, įmonių ir įstaigų vitrinas, bet jo sprendimas buvo atmestas provincinės Kvebeko valdžios. Iš kitos pusės betgi visiems aišku, kad su premjero R. Bourassos liberalų pralaimėjimu sugriūtų ne tik Meech Lake susitarimas, bet ir Kvebeko įjungimas Kanados konstitucijon. Separatistinė Kvebeko partija su savo vadu J. Parizeau juk siekia Kvebeko išjungimo iš Kanados federacijos ir jo paskelbimo nepriklausoma valstybe.

Siūlo patarnavimus

Giminių, gyvenančių Kanadoje, dėka mes skaitome "Tėviškės žiburius" ir jaučiame tą didžiulį susidomėjimą šiandienine Lietuva. Norėtume prisidėti prie Lietuvos pažinimo, sudarydami galimybę pabūvoti Lietuvoje tiems, kurie jau nebeturi čia giminių bet norėtų gimtąjį krašta aplankyti. Mes galime nuolat priimti (iškviesti) ir aptarnauti po vieną šeimą arba grupę 2-3 žmonių, garantuojant jiems sekantį patarnavimą: atskiras vieno kambario butas su visais patogumais Vilniuje, atskiras kambarys su visais patogumais Marijampolėje, automobilis "Žigulis", video kamera NATIONAL NV-M5 (PAL), specialus maitinimas, ekskursija po Lietuvą, geras patarnavimas ir nedidelė kaina. Mūsų adresas: Kooperatyvas "Lotos", Mokolų 39-19, Marijampolė 234520, Lithuanian SSR, USSR.

Lauksime Jūsų atsakymo.

Su pagarba, kooperatyvo pirm. **Kęstutis Gurevičius**

Tiesiame rankas per Atlantą

Sesėms ir broliams ateitininkams išeiviams

MIELIEJI,

per 48 metus mūsų tėvynėje Lietuvoje ateitininko vardą gerąja prasme paminėti būtų buvęs didelis nusikaltimas: buvome beteisiai, apmeluoti, kalinami, naikinami. Net slaptas veikimas buvo neįmanomas. Jūs gi nedelsdami atkūrėte Ateitininkų federaciją Vokietijoje 1945 m., o mes tik šiais, 1989 m. sausio 7 dieną. 45-ri Jūsų darbo, veiklos metai davė gausų derlių: ateitininkijos dėka augote ištikimais Katalikų Bažnyčios vaikais, tauriais Lietuvos patriotais. Jūsų vadai – kilnios asmenybės – ugdė Jus pagal gražias, kilnias ateitininkų tradicijas. Lietuvoje ypač plačiai žinomi – filosofas dr. Juozas Girnius, prof. Antanas Maceina, istorikas Simas Sužiedėlis. Jų raštai – lobis mūsų dvasiniam pasauliui, didelė dovana ateitininkijai. Dr. Juozo Girniaus "Prof. Pranas Dovydaitis", "Žmogus be Dievo", "Idealas ir laikas", "Tauta ir tautinė ištikimybė", prof. Antano Maceinos gausūs raštai įvairiais būdais, labai rizikuojant, buvo dauginami ir platinami.

Tuomet tik taip galėjome su Jumis bendrauti.

Mus aplankė ateitininkų išeivijoje vienas atkūrėjų, buvęs AF vadas, prof. A. Damušis su ponia, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas V. Bieliauskas, jo pavaduotoja Gabija Petrauskienė. Mus sužavėjo gausi p. Sidrių ateitininkų šeima – visiems ateitininkams pavyzdys.

Visi pamilome ateitininką išeivį prof. Arvydą Žygą, kuris mums daug padeda.

Esame dėkingi ir kitiems buvusiems AF vadams: J. Pikūnui, P. Kisieliui, J. B. Laučkai, K. Pemkui, dabartiniam AF vadui inž. J. Polikaičiui, kad jų visų ir kitų ateitininkų dėka AF nenutrūkstamai gyvavo, labai pasitarnaudama mūsų tautai.

Ateitininkams ir kitai lietuviškajai išeivijos visuomenei esame dėkingi už knygas, kurios mums ypač reikalingos. Atskirai tenka maloni pareiga padėkoti A. Sužiedėlienei už didelį dėmesį ir dovaną mums, Lietuvos ateitininkams.

Mes čia, Lietuvoje, esame giliai įsitikinę, kad pilnutinis mūsų tautos atgimimas teįmanomas tik su Katalikų Bažnyčia. Mūsų, ateitininkų pareiga, išauginti inteligentus katalikus, būsimus mūsų visuomenės ir tautos ar net valstybės vadus.

Ruošiamės Ateitininkų federacijos suvažiavimui, kuris įvyks 1989.XI.25-26 d.d. Kristaus Karaliaus šventėje, Vilniuje.

Kviečiame Jus, sesės ir broliai, dalyvauti mūsų suvažiavime, pasidalinti su mumis Jūsų dvasiniais turtais.

Mūsų šūkio "Visa atnaujinti Kristuje" vedami, neškime mūsų tautai pilnutinį – dvasinį atgimimą.

Vincas Rastenis,
Ateitininkų federacijos atkuriamojo komiteto pirmininkas

Vilnius, 1989.VI.29

Rašyti: Vilnius, 232049, Architektų 96-24, V. Rasteniui.
Telefonas 44-56-16

Vyskupo paskyrimas Gudijai

Krokuvos kurijos savaitraštis "Tygodnik Powszechny" rugpjūčio 6 d. laidoje rašo:

"Jonas-Paulius II paskyrė kun. Tadeusz Kontrusiewicz Minsko diecezijos apaštališkuoju administratoriumi. (. . .). Iškeltasis kandidatas į vyskupus gimė 1946 m. Odelske, Gudijoje. Jis studijavo matematiką Gardine ir architektūrą Vilniuje, kur kaip architektas trumpai dirbo. Po to jis įstojo į Kauno kunigų seminariją ir 1981 m. buvo įšventintas į kunigus. 1981-1988 m. darbavosi Šv. Teresės šventovėje, šalia Aušros Vartų Dievo Motinos sanktuariumo. 1988 m. tapo klebonu Gardine. (. . .).

Minsko diecezija priklauso Mogiliavo metropolijai ir buvo įsteigta 1798 m. Gudijoje gyvena daugiau kaip 2 milijonai katalikų, kuriuos aptarnauja 60 kunigų. Yra apie 100 veikiančių šventovių".

Dabartinėje Gudijoje yra Mogiliavo ir Minsko diecezijos, Vilniaus ir Pinsko vyskupijų dalys ir penkios veikiančios Lomžos diecezijos parapijos. Mogiliavo archidiecezijoje nėra nei vieno katalikų kunigo ir nei vienos šventovės. Minsko diecezijoje, pagal 1984 m. duomenis, yra viena veikianti Minsko Kalvarijoje šventovė, į kurią sekmadieniais atvyksta kunigas iš kitur. Vilniaus ir Pinsko gudiškose vyskupijų dalyse yra 130 veikiančių arba pusiau veikiančių šventovių. Kai kuriose Vilniaus diecezijos parapijose yra lietuvių tikinčiųjų. Tai Gervėčių, Kaulėliškių, Nočios, Rodūnios ir Apso parapijos. Šiais metais pradėjo veikti Rodūnios parapijai priklausanti Pelėsos šventovė. Reikia laukti, kad naujas vyskupas skirs vienodą dėmesį visų tautybių tikintiesiems. **J.B.**

Ateitininkų studijų dienos

1989 m. rugsėjo 1-4 d.d. Dainavoje, 15000 Austin Rd., Manchester, Michigan, USA (netoli Detroito)

DIENOTVARKĖ

Rugsėjo 1, penktadienį: 3 v.p.p. – registracija, 6.30 v.v. – vakarienė, 8 v.v. – meninis montažas – Vytas Čuplinskas (Torontas).

Rugsėjo 2, šeštadienį: 10 v.r. – simpoziumas – "Atgimstanti Lietuva ir išeivija", vadovauja Gabija Petrauskienė (Torontas); dalyviai: Romas Vaštokas (Torontas) – "Laisvės siekianti Lietuva: galimybės ir pavojai"; Ramūnė Sakalaitė-Jonaitienė (Torontas) – "Dabartinių įvykių Lietuvoje reikšmė išeivijai"; Saulius Galadauskas (Vilnius) – "Ateitininkai Lietuvoje: atkūrimo rūpesčiai ir ateities uždaviniai".

2 v.p.p. – pranešimai: Stasys Lozoraitis (Vašingtonas) – "Lietuvos ir Lenkijos santykiai"; Algimantas Gureckas (New Haven) – "Ant viešlio į nepriklausomybę: nepriklausoma Lietuva ir Karaliaučiaus sritis".

8 v.v. – jaunų poetų vakaras, vadovauja Vainis Aleksa; Dariaus Polikaičio muzikinė grupė pakartos Lietuvos Roko Maršo išvykos programą.

Rugsėjo 3, sekmadienį: 10 v.r. – paskaitos: Robertas Vitas (JAV) – "Lietuvos okupacijos nepripažinimo politika"; Milda Danytė (Otava) – "Ginčai, skundai ir skandalai: medžiaga Vatikano archyve apie pirmąsias lietuviškas parapijas JAV".

2 v.p.p. – kun. Antano Rubšio paskaita ir pokalbis – "Kristaus asmuo ir dabarties žmogus: 'O kuo jūs mane laikote?". Pastaba – dalyviai prašomi iš anksto perskaityti šv. Morkaus ir Jono evangelijas; 5.30 v.v. – Gyvasis Rožinis už atgimstančią Lietuvą; vakare muzikos ir dramos vakaras, dalyvauja Petras Aglinskas ir Nijolė Martinaitytė.

Rugsėjo 4, pirmadienį: 10 v.r. – kun. Ričardo Repšio (Lietuva) – paskaita "Dvasinio atsinaujinimo problematika Lietuvos ir išeivijos jaunimo gyvenime"; užkandžiai prieš skirstantis į namus.

Registracijos reikalais kreiptis pas Birutę Bublienę telefonu (313) 646-8588.

Prašo pagalbos

Privačiose rankose išsaugoti 60 m. guli J. K. Miliaus filmai, gaminti Lietuvoje 1929 m. Aštuoni ratai, 35 mm. Su visais negatyvais, kuriuos reikia perdirbti į pozityvus, o šiuos galima būtų lengvai paversti į vaizdajuostes. Jų kopijas galima būtų pasiųsti Lietuvon, parodyti per televiziją.

Filmuose yra visi trys Lietuvos respublikos prezidentai, poetas Mačiulis-Maironis, prelatas Dambrauskas, kun. Tumas-Vaižgantas, prof. Mykolaitis-Putinas, prof. Pakštas ir kiti. Iš įdomesnių įvykių: 2-ro artilerijos pulko 10 metų sukakties šventė Kėdainiuose, kur tuo metu buvo atidengtas ir pašventintas paminklas pirmam žuvusiam kareiviui dėl Lietuvos nepriklausomybės Povilui Lukšiui. Paminklą šventino kun. Mironas. Taip pat yra prof. Voldemaro išlydėjimas į Ženevą, Tautos šventė. Be Palangos ir Nidos daugiausia vaizdų iš Žemaitijos — miesteliai ir kaimai su ūkio darbais.

Šiuos filmus restauruoti ir iš jų kopijas padaryti turėtų užtekti poros tūkstančių dolerių. Tai būtų labai maža kaina, įvertinant filmo svarbą bei reikšmę. Čia dalis Lietuvos istorijos gyvuose paveiksluose. Kas iš privačių asmenų ar organizacijų galėtų padėti, prašoma kreiptis į C. Matuzą, 107-33 117th St., Richmond Hill, N.Y. 11419, USA.

Paieškojimai

Apie 1920 metus iš Panevėžio apskrities, Ramygalos vlsč., Dirvonų kaimo į Kanada išvyko **Ipolitas Tamošiūnas.** Po trumpo laiko pas jį atvyko duktė Veronika, kuriai buvo 16 metų. Lietuvoje Ipolitas Tamošiūnas paliko dukterį Uršulę ir brolį Antaną, su kuriuo palaikė ryšį iki 1946 metų. Jo ieško brolio Antano duktė Irena Tamošiūnaitė-Stanikūnienė. Prašau atsiliepti šiuo adresu: Lithuania, 235300, Panevėžys, Radijo 9, USSR. Tel. 6-24-75.

Dingus stalinistiniam barjerui, laisviau klostosi ryšiai tarp giminių užsienyje ir Lietuvoje. Kunigas Alfonas Bulota, sūnus Antano, Vadžgirio klebonas, ieško savo dėdės **Juozo Buloto**, sūnaus Jono, norėdamas sudaryti galimybę jam ar jo šeimos nariams paviešėti Lietuvoje. Paskutinis brolis Antanas Bulota, sūnus Jono, mirė 1988 m. sausio 14 d. ir palaidotas Išlaužo parapijos kapinėse Pirenų rajone. Adresas: Alfonsas Bulota, Vadžgirys, Jurbarko rajonas, Lithuania, USSR.

Pakeliui į "Gintaro-Ąžuolo" vadovų kursus Vašingtone sustojo skautų vadovai iš Lietuvos. Iš kairės: v.s. pavaduotoja Meilė Mickienė, v.s. Rimantas Ulevičius, Kauno LSS atstovė Lukrecija Malkevičienė, Lietuvos skautų vyr. skautininkės pavaduotoja Monika Girčytė ir vyr. skautininko pavaduotojas Laimis Daujotas Nuotr. A. Pakštienės

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.
2 Jane St., Suite 500
Bloor ir Jane gatvių kampas
Toronto, Ontario M6S 4W3
Telefonai:
įstaigos (416)**762-7393**
namų **233-0303**

Advokatas
VIKTORAS E. RUDINSKAS
B.C.L., LLB., M.B.A., M. Eng.
15 John St., Suite 2
Weston, Ontario M9N 1J2
Tel. 240-0594
Fax. 248-5922

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS B.A. M.L.S. LL.B.
perėmė a.a.advokato **Algio Puterio**
bylas ir testamentus
3425 Dundas St. W., Suite 200
prie Windermere Ave.
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonai:
įstaigos (416) **763-3362**
namų **621-2136**

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.
1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

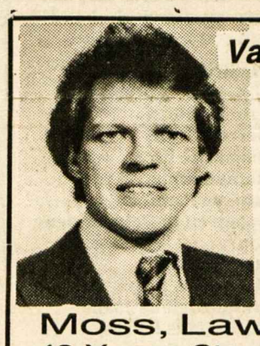

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.
Telefonas (416) 864-2734
- **Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investacijų srityje**
- **Aukso kasyklų analizuotojas**
- **Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"**
- **Sąžinigai patarnauja lietuviškai arba angliškai**

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

Century 21®
DRESHER Ltd.
Member Broker
Tel. 233-3334
FAX 233-0285
3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.
Kreipkitės į Birutę Spudienę, B.A., namų 445-9469 arba į Valterį Drešerį. *Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.*
Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

Ar jūs domitės pirkimo ir pardavimo (Real Estate) karjera?
Jeigu taip, skambinkite į mūsų raštinę. Mes paruošime jus, duodami pamokas kas antrą antradienį.
Century 21 geriausiai paruošia pardavėjus pirkimo ir pardavimo versle. Dėl informacijų skambinkite **Valteriui** ar **Rick tel. 233-3334.**
Century 21. Dresher Ltd.

DRESHER INSURANCE BROKERS
Fax 233-0285 - Tel. 231-2661
3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1KB
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Bussiness" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Mūsų parapijos šventė-atlaidai bus rugsėjo 24, sekmadienį. Iškilmingos pamaldos bus 3 v.p.p. Pamokslą sakys žymusis kovotojas už Lietuvos religinę laisvę kun. Alfonsas Svarinskas. Po Mišių bus iškilminga procesija su Švenčiausiuoju bei palaiminimas, o tada — naujųjų Kanados lietuvių muziejaus-archyvo patalpų šventinimas Anapilyje. Naująsias patalpas šventins kun. Alfonsas Svarinskas.

— Rugpjūčio 22 d. palaidotas a.a. Kazys Stankevičius, 79 m. amžiaus, iš Montrealio; rugpjūčio 23 d. laidojamas a.a. Jonas Valantiejus, 79 m. amžiaus, iš Stayner, Ont.

— Wasagoje ateinantį sekmadienį pamaldas laikys ir pamokslus sakys svečias iš Lietuvos kun. Valdas Braukyla.

— Rugpjūčio 31, ketvirtadienį, 11 v.r. bus Mišios už a.a. Joaną Steponavičiūtę-Kęsgailienę. Po Mišių jos pelenai bus palaidoti Šv. Jono lietuvių kapinėse šalia jos vyro a.a. Stepono Kęsgailos. Visi ją pažinoję kviečiami dalyvauti.

— Kanados lietuvių muziejaus Anapilyje statybos išlaidoms padengti aukojo: $100 — M. Vaškevičienė, A. S. Kavaliauskai, J. Maziliauskas.

— Aukojo Religinei Lietuvos šalpai: $200 — M. Vaškevičienė; Motinos Teresės labdarai: $100 — M. Vaškevičienė; Šv. Jono lietuvių kapinėms: $200 — T. Sarguns; parapijai: $100 — M. Vaškevičienė; $50 — V. G. Balčiūnai, A. Lukošiai, P. Ročys.

— Rugpjūčio 27, sekmadienį, Mišios 9.30 v.r. už a.a. Stanislovą Perminą, 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 10 v.r. už a.a. Algimantą Jakucevičių, 11 v.r. už Senkų ir Paliulių mirusius.

Lietuvių namų žinios

— Lietuvių slaugos namams aukojo: $500 — A. Andrulis; $100 — J. O. Jacikas. Iš viso statybos fonde yra $135,192.72. Aukos priimamos "Paramoje" sąsk. nr. 8711, Prisikėlimo parapijos kooperatyve sąsk. nr. 155332.17 ir "Talkoje" sąsk. nr. 4259. Visos aukos yra atleidžiamos nuo valstybinių mokesčių.

— Sekmadienio popietėje svečių knygoje pasirašė: E. A. Bagdonai, Z. Vasiliauskai iš Tauragės; A. Jarockienė, A. Jarockytė iš Panevėžio; L. O. Gražulytė, M. Jakaitienė, O. Šergalienė, G. Zutienė iš Kauno; A. Juozapavičiūtė iš Tirkšlių; R. Gardauskienė, J. J. Kiliotaitytė iš Jurbarko; E. Balčiūnaitė iš Joniškio; U. Kubickienė iš Utenos; J. Milienė iš Klaipėdos; A. Jucienė, M. Svidenienė-Oželytė, G. Trilikauskienė iš Vilniaus; R. Zubavičiūtė iš Zarasų; J. Jaar iš Floridos, R. P. P. K. L. Jocai iš Kalifornijos; M. Radzevičienė, L. Lindžius iš Čikagos; E. Oželytė iš Kingstono, Ont., Y. Kubilius iš Glasgow, Skotijos.

— Vincas Sinkevičius, naujas LN narys, sumokėjęs nario įnašą $100.

Toronto Lietuvių socialinių reikalų tarnyba rugsėjo 6, trečiadienį, 7.30 v.v., Lietuvių namuose kviečia organizacijų atstovus ir suinteresuotus asmenis savo tautiečių socialinės gerovės reikalais. Tarnybos darbuotojas V. Lukas padarys pranešimą apie dabartinę socialinių reikalų tarnybos veiklą. Bus svarstomos veiklos galimybės. Asmenys, suinteresuoti tarnybos veikla arba galintys prie jos prisidėti, kviečiami šiame posėdyje dalyvauti. Platesnę informaciją teikia V. Kulnys tel. 769-1266.

"Romuvos" stovyklautojai su dalyvių parašais "Tėviškės žiburiams" atsiuntė skautiškus sveikinimus.

LSS Europos rajono 40-ji dr. Vinco Kudirkos stovykla "Tėviškės žiburių" darbuotojams ir skaitytojams atsiuntė iš Rajoninės jubiliejinės stovyklos nuoširdžius skautiškus sveikinimus bei linkėjimus. Pasirašė kiekvienas stovyklautojas.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Pakrikštyti: Daniel-Vytas, Ritos (Naikauskaitės) ir Pauliaus Šarūnų sūnus; Vytautas, Gražinos (Kaušpėdaitės) ir Vytauto Raškauskų sūnus.

— Moterystės sakramentą priėmė Kristina Norkutė su Andrew Pylypiv ir Gloria Nešukaitytė su Aniceto Pereira.

— Rugpjūčio 15, antradienį, palaidota a.a. Eleonora Švėgždienė, 72 m. Paliko dukrą Laimą ir giminės Lietuvoje bei Amerikoje.

— Šią savaitę pranciškonų stovyklavietėje "Kretinga" Wasagoje stovyklauja "Vyčio" sporto klubas. Stovykla baigsis ateinantį šeštadienį.

— Maldininkų kelionei į Vašingtoną, D.C., Amerikos sostinę, dar yra keletas vietų. Išvyksta spalio 6 ir grįžta spalio 9 d. Registruotis iki šio mėnesio galo. Kelionės mokestį reikia sumokėti iki rugsėjo 15 d. Kelionės kaina — $429.

— Parapijai aukojo: $152 — M. J. Šepulienė, $100 — B. Narbutas, A. Virkutis; $50 — J. J. Kulikauskai, O. Skėrius, K. J. Šapočkinai; Religinei šalpai: $100 — M. J. Šepulienė.

— Mišios rugpjūčio 27, sekmadienį, 8.30 v.r. už a.a. Albiną Lukošavičienę; 9.20 v.r. už Carniel šeimos mirusius, 10.15 v.r. už a.a. Alfonsą Čižiką, Žilėnų šeimos mirusius, 11.30 v.r. už parapiją, 8.30 v.v. už a.a. Vladislavą Kondratienę.

Midlando pamaldose rugpjūčio 6 d. surinkta $511.87 aukų. Dr. J. Sungaila aukojo $50. Atskaičius išlaidas, kryžiaus priežiūrai liko $363.67. Dėkojame svečiui kun. Izidoriui Butkui, Kelmės klebonui, už gražų pamokslą, visiems kunigams, kartu aukojusiems Mišias, Anapilio parapijos chorui ir jo vadovui muz. J. Govėdui už puikų giedojimą, Mišių skaitytojai Anelei Pajaujienei, aukų nešėjams, katalikėms moterims, dalyvavusioms su vėliavomis, visiems aukotojams ir Mišių dalyviams už gausų atsilankymą.

Kanados lietuvių katalikų centras

KLB TORONTO APYLINKĖS rinkiminė komisija skelbia Kanados krašto tarybos rinkimams spalio 1 d. kandidatų sąrašą:

1. Čepas Silvestras
2. Čuplinskienė Judita M.
3. Dauginis Valteris
4. Drešeris Valteris
5. Girdauskaitė Rūta
6. Gustainytė Rima
7. Jonaitienė Ramunė
8. Juozapavičiūtė-Petrauskienė Gabija
9. Juzukonis Algis
10. Kaknevičius Kazys, kun.
11. Kuraitė-Lasienė Joana
12. Lukoševičius Petras
13. Meiklejohn Petras
14. Pacevičius Algis
15. Pacevičius Antanas
16. Petrauskas Rymantas
17. Pūdymaitis Kostas
18. Revas Zigmas
19. Šileika Antanas
20. Simanavičius Augustinas, kun.
21. Simonavičius Algimantas
22. Stepaitis Herbertas
23. Stukas Vytautas
24. Vaičiūnas Algirdas K.
25. Vaštokas Romas
26. Viskontienė Dalia
27. Underienė Laima
28. Žalnieriūnaitė Vida.

A. a. Eleonoros Švėgždienės atminimui Jadvyga Ignatavičienė "Tėviškės žiburiams" aukojo $30.

A. a. Joanai Kęsgailienei Montrealyje mirus, Julė Šileikienė "Tėviškės žiburiams" aukojo $20.00.

Kun. Petras Rukšys lankėsi Toronte pas gimines ir pas mamą, kuri jau 88 metų amžiaus. Kun. P. Rukšys dirba S. Paulo, Brazilijoje, Šv. Kazimiero lietuvių parapijoje ir redaguoja Brazilijos lietuvių savaitraštį "Mūsų Lietuva".

MISS LIETUVA – LIUCIJA GRUZDYTĖ buvo priimta Toronto burmistro. Nuotraukoje iš kairės: burmistras Art Eggleton, Liucija Gruzdytė, Tony O'Donnohue, miesto tarybos narys

Toronto Karavano "Vilniaus" paviljono atidarymas. Iš kairės: paviljono burmistras ANDRIUS PAŠKUS, iškilioji lietuvaitė DAINA GURKLYTĖ, Lietuvos konsulas generalinio konsulo pavaduotojas HARIS LAPAS, GRAŽINA LAPIENĖ, KLB Toronto apylinkės pirm. RIMAS STRIMAITIS, "Atžalyno" šokėja AUDRA MACKĖLAITĖ
Nuotr St. Dabkaus

Kanados lietuvių žurnalistų sąjungos valdybos pasitarimas su "Aitvaro" ir "Aukuro" vadovėm režisiere-aktore Elena Dauguvietyte-Kudabiene ir Aldona Dargyte-Byszkiewicz buvo liepos 23 d. Toronto Lietuvių namuose. Pasiryžta "Varpo" šimtmetinę sukaktį paminėti, pastatant Kazio Inčiūros dramą "Vincas Kudirka". Oficiali programa ir vaidinimas įvyks spalio 15, sekmadienį, Lietuvių namuose. Jei sumanymas sėkmingai pavyks, tai Toronte bus tinkamai paminėta mūsų tautai brangi sukaktis.

Keturių veiksmų dramoje vaidins 17 aktorių. Nevisi aktoriai gyvena viename mieste, tai jų ir režisierės laukia nemaži rūpesčiai. Pasitarime dalyvavo ir svečias iš Lietuvos, režisierės Kudabienės giminaitis, Marijampolės teatro aktorius Darius Meškauskas. Žurnalistų sąjungos valdyba jau dabar prašo spalio 15 d. rezervuoti šiam renginiui.

Stepas Varanka

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto studentai norėtų surasti bendraminčių draugų ir draugių Kanadoje ar JAV-se. **Renatas Tikuišis,** 21 m. amžiaus, be medicinos domisi Lietuvos istorija, sportu, tautiniais šokiais, kelionėmis; **Sigitas Šulminas,** 23 m. amžiaus, dalyvauja tautiniame atgimime, domisi krepšiniu, video technika, kelionėmis; **Rolandas Janušas,** 21 m. amžiaus, domisi Lietuvos istorija, folkloru, kulinarija, turizmu — viskuo, kas gražu ir įdomu. Rašyti: Vilniaus universitetas, Medicinos fakultetas, Vilnius, Lithuania, USSR.

Nori susirašinėti

Rasa Jurgaitytė, 16 m. amžiaus, mokosi Lietuvos žemės ūkio akademijos Noreikiškių vidurinėje mokykloje, 10-je klasėje. Adresas: Gėlių 26, Rimgaudai 234324, Kauno rajonas, LŽŪA Lithuania, USSR.

Nerimantas Steikūnas, 16 m. amžiaus, mokosi Kauno 7-je vidurinėje mokykloje. Baigė 10-tą klasę. Adresas: Kapsuko pr. 36-5, Kaunas 233002, Lithuania, USSR.

Edvardas Panavas, jaunas gimnazistas, kaunietis. Adresas: 50-čio 81-207, Kaunas, Lithuania.

Lina Naudžiūnaitė, 17 m. amžiaus, norėtų šiapus Atlanto susirasti draugą ar draugę. Adresas: K. Požėlos 129-13, Kaišiadorys, Lithuania, USSR.

Vaidas Janavičius neturi giminių Šiaurės Amerikoje, todėl norėtų užmegzti ryšius su kitais tautiečiais. Jis pats siūlo viešnagę Lietuvoje. Adresas: K. Požėlos 127-45, Kaišiadorys 234230, tel. 5-29-09, Lithuania, USSR.

Poetės Marijos Aukštaitės gimtadienio proga iš spaudos išėjo jos 14-kos apysakų knyga "Audringais vieškeliais". Spausdino Litho-Art Ltd. spaustuvė Toronte. Išleido Marijos Aukštaitės literatinis fondas. Knyga turi 396 psl., jos kaina — $30. Galima įsigyti: A. F. Navikevičius, Poetės Marijos Aukštaitės centras, 46 Arthur Mark Drive, Port Hope, Ontario, L1A 3X1, Canada.

Norite susipažinti su savaitraščiu "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI"? Atsiųskite savo adresą ir gausite keletą numerių nemokamai.

"Ažalynas" išvyko į Lietuvą

Toronto tautinių šokių grupė "Atžalynas", pakviesta Vilniaus universiteto statybos instituto studentų ansamblio "Vingis", išsiruošė į Lietuvą. "Atžalyno" tėvų komitetas rugpjūčio 2 išvykstančiam jaunimui suruošė gražias išleistuves. Susirinkę svečiai, jaunimo gerbėjai užpildė didžiąją Prisikėlimo parapijos salę ir gausiais plojimais sutiko atžalyniečių pasirodymą.

1971 metais nedidelė iniciatorių grupė pasiryžo suburti mūsų priaugantį jaunimą tautinės kultūros ugdymui ir jos išlaikymui. Reikšmingi tautiniai tikslai įgalino mūsų jaunimą gana greitai augti ir stiprėti. Šiuo metu "Atžalynas" turi daugiau kaip šimtą šokėjų, kurie suskirstyti į grupes: dvi vaikų grupės, po vieną jaunių, studentų ir veteranų. Netrukus ansamblis švęs dvidešimties metų veiklos sukaktį. Reikia tikėtis, kad bus išleista platesnės apimties leidinys, kuriame turėtų atspindėti atliktieji ansamblio darbai.

Kaip jau žinome, atžalyniečiai su savo puikiai paruoštomis programomis yra apkeliavę nemažai svetimų kraštų. Šiais metais pirmąjį kartą vyksta į tėvų kraštą Lietuvą. Gausūs išleistuvių svečiai išvykstančiam jaunimui nuoširdžiai linkėjo sėkmės pažinti savąją protėvių žemę.

"Atžalyno" tėvų komiteto pirmininkas ir šios išvykos vadovas V. Dauginis gražiai vadovavo išleistuvių programai. Jis savo žodyje nuoširdžiai dėkojo svečiams ir visiems prisidėjusiems prie "Atžalyno" kelionės. Gili padėka priklauso ansamblio vadovei, muzikantams, šokėjams, tėvų komitetui ir visiems prisidėjusiems darbu, patarimais ir finansine parama.

"Atžalyno" ansamblis išskrido į Lietuvą rugpjūčio 13, sekmadienį. Sekančią dieną buvo Helsinkyje, o iš ten laivu plaukė į Taliną. Čia "Atžalyną" savo globon perėmė Vilniaus studentų ansambliečiai. Programa numatyta Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Palangoje, Panevėžyje, Šiauliuose. Jeigu atsiras laiko bus aplankyti Anykščiai, Trakai, Druskininkai, Rumšiškės ir kitos vietovės. Grįžta Torontan rugsėjo 3 d.

L. Girinis

* * *

"Atžalynui" aukojo: $3000 – Kanados lietuvių fondas, E. M. Bumeisteris; $2000 – O. I. Delkus; $1000 – "Parama"; $600 – J. Venslovaitis; $400 – B. Jackus, W. V. Dauginis; $300 – I. W. Drešeris, L.K.M. D. Lietuvos kankinių parapijos skyrius; $250 – B. Narbutas; $200 – J. Vitkus, V. J. Norvaiša-Girinis, J. Aukštaitis, V. Petraitis, B. Petraitienė; $150 – P. Šturmas; $120 – Bronius Mickevičius; $100 – M. Račys, A. Borkertas, H. Sakalauskas, E. Šturm, B. Saulėnas, B. Laucys, J. V. Margio vaistinė, E. Mačiulaitis, V. Vitkūnaitė, P. Dovidaitis, G. Ginčiauskas, A. Vaičiūnas; $94 – J. Norkus; $60 – K. Petrila; $75 – Vyt. Paulionis; $50 – A. Andrulis, H. Stepaitis, J. Pargauskas, J. Zavys, M. Paškus, S. Jokubaitis, K. Asevičius, V. Kulnys, J. B. Danaitis, P. V. Jankaitis, A. S. Sysak, K. J. Petryla, J. Nešukaitis, Ansamblis "Gintaras", Dr. S. Dubickas; $40 – C. Gutauskienė; $30 – P. Čecys; $25 – A. Padolskis; $20 – J. Pažemeckas, R. Tumpa, Al. Bričkus, A. Lapinskas; $10 – S. Dargis; $5 – K. Baltramaitis, T. Renkauskienė, H. Chvedukas, B. Urbelis.

"Atžalyno" ansamblio vadovai ir jaunimas už aukas nuoširdžiai dėkoja.

Telefoniniu pranešimu iš Vilniaus, rugpjūčio 20 d. Toronto "Atžalyno" koncertas įvyko Dainų slėnio parke, Vilniuje. Dalyvavo daugiau kaip 5000 žiūrovų. Atžalyniečiai dar koncertuos Anykščiuose, Klaipėdoje ir Palangoje. Iki šiol visur puikiausiai sekasi. Užbaigimo koncertas įvyks rugpjūčio 29 d.

OVERSEAS VIDEO TAPE

Pakeičiame 3 val. video juostas iš vienos sistemos į kitą tik už $45. Darbas garantuotas. NTSC, PAL, SECAM, Europos, Azijos, Afrikos ir Australijos sistemas į kanadišką ir atvirkščiai. 8 ir 16 mm filmas ir skaidres pakeičiame į video.

KODĖL MOKĖTI DAUGIAU? Skambinkite tel. 244-1822.

ANTANAS VINSKAS prašo atsiliepti mačiusius automobilio nelaimę Dufferin ir College gatvių sankryžoje rugpjūčio 20, sekmadienį. Tel. 531-4156.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju rengėjoms ir viešnioms už puikų suruošimą ir dalyvavimą mano mergvakaryje.

Nors toli nuo gimtosios tėvynės, jūsų nuoširdaus priėmimo dėka pasijutau lyg tarpe artimųjų.

Daiva Labanauskaitė

Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų vedamas

LIETUVIŲ VAIKŲ DARŽELIS

kviečia tėvus registruoti ikimokyklinio amžiaus vaikus pilnai ar pusei dienos. **Skambinti telefonu 534-5773 arba atvykti į darželį, 57 Sylvan Ave., susipažinti.**

MONTREAL QUE

Kun. Izidorius Sadauskas, šiais metais du kartus aplankęs Kanados Vakarus, kapelionavo "Neringos" stovykloje Vermonte.

Montrealio lietuvės seselės išvyko į Putnamą rekolekcijoms, kurias vedė Lietuvos kankinys kun. Alfonsas Svarinskas.

Vienas montrealietis šią vasarą lankėsi Lietuvoje. Po keturiasdešimt penkerių metų pirmą kartą aplankė brolį Kaune. Rytą svečias tebegulėjo lovoj, kai penkerių metų brolio dukraitė pravėrė duris, pažvelgė ir sušuko: "Mama, ir amerikonas panašus į žmogų". Būtų juokinga, jei nebūtų graudu — po metų aktyvaus persitvarkymo darželio mokytojai dar vaikučius keistai tebemoko.

Lietuvoje Kryžių kalne bus pastatytas Kanados lietuvių kryžius, kuris simbolizuos Kanados lietuvių vienybę su visa lietuvių tauta. Kryžiaus iniciatorius Liudas Stankevičius jau yra susitaręs su skulptorium, kuris kryžių išdroš iš raudono medžio. Kas norės šį projektą paremti, vėliau galės prisidėti laisva auka.

Sonios Kušlikaitės ir Yvon Rene sūnelis pakrikštytas Alexander-Harold vardais. Krikšto tėvai — Catherine Kusleika ir Harold Boutin.

A. a. Veronika Likienė-Viskontienė, 87 m. amžiaus, mirė rugpjūčio 10 d. Oakvillėje, Ont. Po pamaldų AV šventovėje rugpjūčio 14 d. palaidota Notre Dame des Neiges kapinėse. Liūdi sūnus su šeima ir kiti giminės. **B.S.**

"The Gazette" liepos 29 laidoje rašo, kad Estijoje ir Lietuvoje, mažiau Latvijoje, žingsnis po žingsnio siekiama nepriklausomybės. Esą, Sov. Sąjunga ilgainiui turės atsisveikinti su labiausiai ekonomiškai pažengusiomis Baltijos respublikomis. Tuo pačiu šie kraštai galbūt pasinaudos plačia Sov. Sąjungos rinka. Pats paskutinis laimėjimas — Sov. Sąjungos Aukščiausioji taryba patvirtino planą, suteikiantį Lietuvai ir Estijai ekonominę savivaldą.

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256:5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS – virš $26,000,000 REZERVAS – virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus	11¼%	Taupymo – special.	6 %
Term. indėlius:		Taupymo – su gyv. dr.	5¾%
1 metų	10 %	Taupymo – kasdienines	5½%
180 d. - 364 d.	9¾%	Einamos sąsk.	4½%
120 d. - 179 d.	9¾%	RRIF – RRSP – term.	11½%
60 d. - 119 d.	9½%	RRIF – RRSP – taup.	6½%
30 d. - 59 d.	9¼%		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 13 %, asmenines – nuo 13 %

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00-3.00	——
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00-7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00

Century 21 MLS REALTOR

G. KELLEHER REAL ESTATE LTD.

Susan Jurėnienė

Profesionali pirkimo ir pardavimo atstovė mielai jums patarnaus Toronto, Mississaugos, Oakvillės apylinkėse.

Verslo — (24 v.) tel. 279-6338 **Namų — 542-1708**

PADĖKA

Lietuvos persitvarkymo sąjūdis nuoširdžiai dėkoja tautiečiams už paramą: $400 – B. Vileitai ir KLB Britų Kolumbijos apylinkės valdybai; $200 – K. Toliušiui; $100 – L. Brūzgai, V. Petraičiui; $50 – A. Užgirienei; $10 – R. Čiusoniui; 1000 rb. – A. Juodkojui; 500 rb. – P. Juodkojui; 150 rb. – D. Ūsui; 100 rb. – O. ir S. Budėjams, S. Tamašauskui.

V. Čepaitis,
LPS atsakingas sekretorius
K. Urba, LPS iždininkas

LIETUVIŲ ŠEIMAI reikalingas butas. Skambinti vakarais tel. 763-1274.

SCARLETT RD. ir EDINBOROUGH CRT. rajone išnuomoju suaugusiem pirmame aukšte dviejų miegamųjų su atskiru įėjimu butą. Yra šaldytuvas, virimo krosnis ir garažas. Skambinti tel. 763-0118 Toronte.

DĖMESIO! Pilna kaina su persiuntimu į Lietuvą: video kamera HITACHI 600 E — $1,210 (amerik.), PANASONIC M-7 su lagaminėliu — $1,295. Video magnetofonas TOSHIBA 83CZ — $415. Palyginkite kainas. SIUNČIAME IR VAISTUS. Romas Pukštys, TRANSPAK, 2655 W. 69 St., Chicago, IL 60629. Įstaigos valandos: kasdien nuo 10-6 v.v., šeštadieniais nuo 10-2 v.p.p. Tel. 312-436-7772; namų tel. 312-430-4145. Rašydami būtinai pažymėkite savo telefoną.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

NESENIAI ATVYKĘS iš Lietuvos ieško darbo. Skambinti Sigitui tel. 233-3053.

IŠNUOMOJAMAS kambarys su baldais High Parko rajone. Galima naudotis virtuve. Tel. 767-7159.

PARDUODAMAS 3-jų miegamųjų butas žemiau rinkos kainos. Arti High Parko, prie parduotuvių ir požeminio traukinio. Tel. 767-7159.

PARDUODAMI nauji 14-16 dydžio moteriški tautiniai drabužiai, atvežti iš Lietuvos. Skambinti tel. 242-3648 Toronte.

GALIU PRIŽIŪRĖTI vaikus arba senesnio amžiaus žmones. Skambinti tel. 233-8316.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatau į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne, "Vilnius Manor" pensininkų namuose pas J. Gustainį.

CATERING

Maistas gaminamas visom progom – vestuvėm, krikštynom, laidotuvėm, parengimam. Skambinkite Vidai Šiaučiulienei tel. (416) 626-5184.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.